

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Σχολή Περιβάλλοντος
Τμήμα Περιβάλλοντος

Ετήσια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

Ακαδημαϊκό έτος 2015-2016

Περιεχόμενα:

Επιτελική Σύνοψη

Πρόλογος

1. Παρουσίαση του Τμήματος.....
2. Προγράμματα Σπουδών.....
  - 2.1 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.....
  - 2.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....
    - 2.2.1. ΠΜΣ Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας
    - 2.2.2. ΠΜΣ «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή»
  - 2.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.....
3. Διδακτικό έργο.....
4. Ερευνητικό έργο.....
5. Επιμορφωτικό έργο.....
6. Κοινωνικό έργο.....
7. Φοιτητική ζωή.....
8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.....
9. Σχέσεις με κοινωνικούς και πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς
10. Συμπεράσματα.....

Παράρτημα Α: Κατάλογος επιστημονικών δημοσιεύσεων του διδακτικού προσωπικού για το τρέχον το ακαδημαϊκό έτος.....

Παράρτημα Β: Δείκτες Αξιολόγησης.....

Παράρτημα Γ: Διαθέσιμα Μέσα και Υποδομές.....

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Στην παρούσα Ετήσια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης γίνεται μια παρουσίαση των βασικών δομικών στοιχείων του Τμήματος Περιβάλλοντος και οι λειτουργικές τους σχέσεις κατά την περίοδο αναφοράς.

Αυτά διακρίνονται στην Εκπαίδευση, όπως αυτή διαρθρώνεται στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών και στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, και στην Έρευνα που αφορά κυρίως το Διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Επί μέρους ενότητες εστιάζονται αναλυτικά στο παρεχόμενο διδακτικό έργο, όπως επίσης στην επιμορφωτική και κοινωνική διάσταση του Τμήματος Περιβάλλοντος. Γίνεται επίσης αναφορά στα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την φοιτητική ζωή όπως επίσης και τις υποστηρικτικές διοικητικές υπηρεσίες και τις υπάρχουσες υποδομές.

Στα Παραρτήματα γίνεται αναλυτική αποτύπωση των επιστημονικών δημοσιεύσεων, των δεικτών αξιολόγησης και των διαθέσιμων μέσων και υποδομών (εργαστήρια, κλπ.) του Τμήματος.

Η συνολική, βασική εκτίμηση παραμένει η ίδια όπως και στις προηγούμενες περιόδους. Το Τμήμα Περιβάλλοντος καταβάλλει μια συστηματική προσπάθεια να αποτελεί έναν πόλο αριστείας και διαφορετικής λειτουργίας, ιδιαίτερο για τα ελληνικά δεδομένα, παρά την συνεχιζόμενη μείωση των διαθέσιμων πόρων, στελεχικού δυναμικού και χρηματικών κονδυλίων, συντηρώντας και επεκτείνοντας ένα ισχυρό εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο, με διεθνείς συνεργασίες και ανταλλαγές. Η αποτελεσματικότητα της προσπάθειας αυτής αποδεικνύεται με το επίπεδο των σπουδών, τις επιτυχίες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών, τα διεθνή, ανταγωνιστικά προγράμματα και τις δημοσιεύσεις σε έγκριτα, διεθνή, επιστημονικά περιοδικά και βιβλία από το διδακτικό και ερευνητικό του δυναμικό.

Πρόλογος

Η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης αποτελεί την αποτύπωση μιας συστηματικής, συνεχούς λειτουργίας του Τμήματος Περιβάλλοντος που σκοπό έχει να συνδράμει στην διαχρονική εξέλιξη του Τμήματος διαπιστώνοντας, συγκρίνοντας και προσφέροντας πολύτιμη ανάδραση.

Πέρα από την θεσμική ανάληψη πρωτοβουλιών από την ΟΜΕΑ, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και τους εκάστοτε Διευθυντές Τομέων, οι οποίοι για την συγκεκριμένη περίοδο ήταν οι:

- Παναγιώτης Δημητρακόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Πρόεδρος του Τμήματος Περιβάλλοντος
- Κωνσταντίνα Σκαναβή, Καθηγήτρια
- Ανδρέας Τρούμπης, Καθηγητής
- Χριστόδουλος Πηλίνης, Καθηγητής,

βασική συνιστώσα του όλου έργου υπήρξε η κα Χ. Καραγιάννη.

Για την ολοκλήρωση του έργου απαιτήθηκε η συνεργασία με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, με το Διοικητικό και Ερευνητικό Προσωπικό, με τα μέλη ΕΤΕΠ και ΕΔΙΠ καθώς και με τους Φοιτητές (Προπτυχιακούς/Μεταπτυχιακούς/Υποψήφιους Διδάκτορες).

Απαραίτητες πληροφορίες συνελέγησαν από:

- τους Καθηγητές και το Διοικητικό Προσωπικό του Τμήματος (απογραφικό δελτίο εξαμηνιαίου μαθήματος, απογραφικό δελτίο ερευνητικού έργου Καθηγητών, ερωτηματολόγιο αξιολόγησης διοικητικού έργου Καθηγητών, ερωτηματολόγιο αξιολόγησης Διοικητικού Προσωπικού)
- το αρχείο της Γραμματείας του Τμήματος και το αρχείο των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών (πρωτογενή δεδομένα)
- τους φοιτητές (ερωτηματολόγιο αξιολόγησης μαθημάτων)

Όσον αφορά στη διαδικασία ηλεκτρονικής αξιολόγησης μαθημάτων από τους φοιτητές, αυτή διεξήχθη από το Πληροφοριακό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με την διατήρηση της ανωνυμίας των συμμετεχόντων.

Η διαδικασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης συζητήθηκε

- στις Γενικές Συνελεύσεις Τμήματος
- στις αίθουσες διδασκαλίας κατά τη διάρκεια των διαλέξεων

Επίσης, μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προωθήθηκαν

- ενημερωτικά σημειώματα και
- ανακοινώσεις,

σε όλο το προσωπικό του Τμήματος και τους φοιτητές.

Εν κατακλείδι, η προσπάθεια που καταβλήθηκε σκοπό είχε να γίνει κατανοητή η σημασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης και η αναγκαιότητα της συμβολής όλων για την ολοκληρωμένη και ακριβή αποτύπωση της πορείας του Τμήματος.

1. Παρουσίαση του Τμήματος

Το Τμήμα Επιστημών Φυσικού Περιβάλλοντος, το οποίο ιδρύθηκε το 1984 και μετονομάστηκε σε Τμήμα Περιβάλλοντος το 1989, είναι το πρώτο Πανεπιστημιακό Τμήμα στην Ελλάδα που προσέφερε ολοκληρωμένες περιβαλλοντικές σπουδές και καθιέρωσε την επιστήμη του περιβαλλοντολόγου. Το ακαδημαϊκό έτος 1986-1987 δέχτηκε τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές και από το ακαδημαϊκό έτος 1987- 1988, προσφέρει οργανωμένες προπτυχιακές σπουδές που οδηγούν στην απόκτηση του πτυχίου του Περιβαλλοντολόγου.

Σκοπός του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος είναι η δημιουργία επιστημόνων ικανών να κατανοούν και να αναλύουν το περιβάλλον και τα

περιβαλλοντικά προβλήματα και να καταρτίζουν σχέδια και προγράμματα διαχείρισης του περιβάλλοντος και αντιμετώπισης περιβαλλοντικών προβλημάτων. Οι σπουδές περιλαμβάνουν μαθήματα βασικών και εφαρμοσμένων επιστημών και πολιτικής και διαχείρισης του περιβάλλοντος, τα οποία εντάσσονται στους επιστημονικούς τομείς της διαχείρισης οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, της περιβαλλοντικής μηχανικής, της διαχείρισης φυσικών πόρων (ενέργεια, νερό κλπ.), των οικονομικών και κοινωνικών θεμάτων περιβάλλοντος. Στη δομή του προγράμματος σπουδών δίνεται έμφαση στη διεπιστημονική προσέγγιση. Την εκπαιδευτική διαδικασία υποστηρίζουν εργαστήρια Βιολογίας, Χημείας, Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών και Τηλεπισκόπησης, καθώς και ερευνητικά εργαστήρια εξειδικευμένα σε επιμέρους θέματα των περιβαλλοντικών επιστημών.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος, διαθέτει ένα Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (τετραετούς φοίτησης) και τρία Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, που προσφέρουν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) ανάλογα με το πρόγραμμα. Επίσης, το Τμήμα Περιβάλλοντος προσφέρει και Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ) στην Περιβαλλοντική Επιστήμη.

Γεωγραφική Θέση Τμήματος

Το Τμήμα Περιβάλλοντος, βρίσκεται στην Μυτιλήνη και στεγάζεται στα Κτίρια «Ξενία Α» και «Ξενία Β», που απέχουν περίπου 2,5 km από το κέντρο της πόλης. Όλες οι εκπαιδευτικές διαδικασίες (μαθήματα, εργαστήρια) τελούνται στο Κτήριο «Ξενία Α», ενώ η ερευνητική υποδομή του Τμήματος, στεγάζεται στο Κτήριο «Ξενία Β». Το εργαστήριο Εδαφολογίας στεγάζεται στο κτήριο της Φοιτητικής Λέσχης.

	ΞΕΝΙΑ Α	ΞΕΝΙΑ Β
Υπόγειο		Εργαστήριο Διαχείρισης Αποβλήτων
Ισόγειο	Εργαστήριο Βιολογίας, Εργαστήριο Χημείας, Χώρος για Κυλικείο	Εργαστήριο Τηλεπισκόπησης
1^{ος} όροφος	Αίθουσες Διδασκαλίας (Α, Β, Γ, Δ) Εργαστήρια Πληροφορικής	Εργαστήριο Ποιότητας Υδάτων και Αέρα
2^{ος} όροφος	Γραφεία Διδασκόντων, Γραμματεία Τμήματος, Γραμματεία Π.Μ.Σ. Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας, Γραμματεία Π.Μ.Σ. Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή, Γραφείο Πρακτικής Άσκησης	Εργαστήριο Διαχείρισης Βιοποικιλότητας
3^{ος} όροφος	Γραφεία Διδασκόντων, Αίθουσα Διδασκαλίας (Ε)	Εργαστήριο Διαχείρισης Ενέργειας, Γραφείο Προέδρου / Αίθουσα Συνεδριάσεων, Γραφεία Ερευνητών

1.1. Διοίκηση του Τμήματος

Διοικητικά όργανα Τμήματος

Όργανα διοίκησης του Τμήματος είναι η Συνέλευση, ο Πρόεδρος του Τμήματος, οι Γενικές Συνελεύσεις Τομέων και ο Διευθυντής Τομέα.

Η **Συνέλευση** του Τμήματος αποτελείται από τους Καθηγητές του Τμήματος, έναν εκπρόσωπο ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ), καθώς και δύο εκπροσώπους των φοιτητών του Τμήματος (έναν προπτυχιακό και έναν μεταπτυχιακό φοιτητή).

Η Συνέλευση του Τμήματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Την εφαρμογή του Προγράμματος σπουδών και τη συνεχή βελτίωση της μάθησης σ' αυτό,
- β) Τον ορισμό των διδασκόντων των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών,
- γ) την επιλογή και έγκριση των συγγραμμάτων για κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών,
- δ) την επιλογή και έγκριση των συγγραμμάτων για κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών,
- ε) τη διατύπωση γνώμης προς την Κοσμητεία για τρόπους βελτίωσης των Προγραμμάτων Σπουδών, στ) τη διατύπωση γνώμης προς την Κοσμητεία για τρόπους βελτίωσης του προγράμματος σπουδών.

Ο **Πρόεδρος** του Τμήματος εκλέγεται για διετή θητεία, σύμφωνα με τις διατάξεις της εκάστοτε νομοθεσίας και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκαλεί τη Συνέλευση, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ορίζει ως εισηγητή των θεμάτων κάποιο μέλος της Συνέλευσης, προεδρεύει των εργασιών της και εισηγείται τα θέματα για τα οποία δεν έχει οριστεί ως εισηγητής άλλο μέλος της Συνέλευσης.

β) Μεριμνά για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και του Εσωτερικού Κανονισμού.

γ) συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ή διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων της αρμοδιότητας του Τμήματος,

δ) διαβιβάζει στην Κοσμητεία τις απόψεις της Συνέλευσης και

ε) συντάσσει ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων του Τμήματος και τη διαβιβάζει στην Κοσμητεία

Η **Συνέλευση Τομέα** απαρτίζεται από τους Καθηγητές του κάθε Τομέα, εκπροσώπους των φοιτητών (ίσους με 30% των Καθηγητών - με ελάχιστο αριθμό δύο φοιτητές και μέγιστο πέντε) και έναν μεταπτυχιακό φοιτητή του κάθε Τομέα.

Η Συνέλευση Τομέα έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Εκλέγει τον Διευθυντή κάθε Τομέα.

β) Συντονίζει το έργο του Τομέα στα πλαίσια των αποφάσεων της Συνέλευσης Τμήματος.

γ) Υποβάλλει προτάσεις προς τη Συνέλευση Τμήματος σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών.

δ) Κατανέμει τα κονδύλια του Τομέα στις διάφορες διδακτικές και ερευνητικές του δραστηριότητες.

ε) Αναθέτει καθήκοντα Διευθυντή Εργαστηρίου.

στ) Αποφασίζει για την κατανομή του διδακτικού έργου στους Καθηγητές του Τομέα.

Ο **Διευθυντής Τομέα** εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση Τομέα. Οι αρμοδιότητές του είναι να συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση Τομέα, να καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, να προεδρεύει των εργασιών της και να μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της. Επίσης, στην αρμοδιότητα και ευθύνη του Διευθυντή Τομέα και του Προέδρου Τμήματος, είναι ο έλεγχος για την τήρηση του νόμιμου ωραρίου και γενικά των όρων που χαρακτηρίζουν κάθε κατηγορία διδακτικού προσωπικού.

Θεσμοθετημένες Επιτροπές

Οι κυριότερες θεσμοθετημένες Επιτροπές/Ομάδες που λειτουργούν στο Τμήμα Περιβάλλοντος, είναι οι:

- Επιτροπή Προπτυχιακών Σπουδών
- Επιτροπή Έρευνας
- Συντονιστικές Επιτροπές Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών

- Επιτροπή Παραλαβής Υλικών και Εργασιών
- Ομάδα Πυρασφάλειας
- Άλλες (ad hoc συγκροτούμενες Επιτροπές)

Οι περισσότεροι Διδάσκοντες του Τμήματος Περιβάλλοντος, ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία ανήκουν και τις ειδικές προϋποθέσεις που προβλέπει ο Νόμος, έχουν επαρκή διοικητική εμπειρία. Μέλη του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος Περιβάλλοντος του Παν. Αιγαίου, σε όλα τα χρόνια λειτουργίας του, έχουν κληθεί να υπηρετήσουν τις ακόλουθες διοικητικές θέσεις:

- α. Πρύτανης
- β. Κοσμήτορας
- γ. Πρόεδρος Τμήματος
- δ. Αναπληρωτής Πρόεδρος Τμήματος
- ε. Μέλος της Συγκλήτου
- στ. Διευθυντής Μεταπτυχιακού
- ζ. Διευθυντής Τομέα
- η. Επιτροπές του Ιδρύματος (Επιτροπή Ερευνών, Επιτροπή Ενέργειας κ.ά.)

Διάρθρωση Τμήματος σε Τομείς

Το διδακτικό και ερευνητικό έργο του Τμήματος Περιβάλλοντος κατανέμεται σε τέσσερις **Τομείς**:

- Τομέας Διαχείρισης Οικοσυστημάτων
- Τομέας Περιβαλλοντικής Μηχανικής και Επιστήμης
- Τομέας Γεωγραφίας και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού
- Τομέας Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών Περιβάλλοντος

Εσωτερικοί Κανονισμοί που υπάρχουν στο Τμήμα

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος υπάρχουν:

- ο Εσωτερικός Κανονισμός του Τμήματος και
- οι Εσωτερικοί Κανονισμοί των τριών Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ II: Αναμόρφωση Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών – ΜΕΤΡΟ 2.6» - Αναμόρφωση Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Τμ. Περιβάλλοντος, αναδιαμορφώθηκε ο Εσωτερικός Κανονισμός του Τμήματος (ΓΣ 10/29.06.2005). Ο Εσωτερικός Κανονισμός ενημερώνεται από τότε όταν κρίνεται απαραίτητο, από τη Συνέλευση του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Όσον αφορά στους Εσωτερικούς Κανονισμούς των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, επικαιροποιούνται κάθε έτος, βάσει των ειδικών αναγκών που προκύπτουν για το κάθε Π.Μ.Σ και της κείμενης νομοθεσίας και θα συμπεριλάβουν διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, όταν οριστικοποιηθεί.

1.2 Σκοπός και Στόχοι του Τμήματος

Σκοπός και Στόχοι του Τμήματος

Βασικοί στόχοι του Τμήματος Περιβάλλοντος είναι:

- η έρευνα,
- η εκπαίδευση και
- η συμβολή στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη

Με την έρευνα εξασφαλίζεται η παραγωγή της νέας γνώσης, η οποία είναι απαραίτητο συστατικό που τροφοδοτεί την εκπαίδευση, ιδιαίτερα στις σημερινές συνθήκες που υπάρχει ταχεία μεταβολή τόσο του περιεχομένου όσο και της στάθμης της παραγόμενης γνώσης.

Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας οδηγούν στην άρτια εκπαίδευση περιβαλλοντολόγων με επιστημονικές γνώσεις, καθώς και ο εφοδιασμός τους με δεξιότητες απαραίτητες στην αγορά εργασίας, όπως επίσης και η περαιτέρω δυνατότητα ακαδημαϊκής εξέλιξης. Αντικειμενικό του στόχο, αποτελεί ακόμη η σύνδεση διαφορετικών επιστημών, που σχετίζονται με τα περιβαλλοντικά θέματα.

Ο όρος περιβάλλον, είναι θεματολογικά πολύπλευρος και πολυδιάστατος, κατά συνέπεια η ορθή προσέγγιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων απαιτεί σφαιρική και διεπιστημονική γνώση. Το επιστημονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινήθηκε έως σήμερα το Τμήμα καθορίζεται από τις βασικές επιστήμες της Φυσικής, της Χημείας, της Βιολογίας και των Οικονομικών καθώς και από νεότερα επιστημονικά πεδία όπως αυτά της Οικολογίας, της Περιβαλλοντικής Μηχανικής, της Χαρτογραφίας, της Βιώσιμης Ανάπτυξης, της Περιβαλλοντικής Πολιτικής και Κοινωνιολογίας και της Περιβαλλοντικής Αγωγής και Επικοινωνίας.

Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Περιβάλλοντος, μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία, αποκτούν γνώσεις και εμπειρία που τους επιτρέπουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με θέματα ρύπανσης περιβάλλοντος, διαχείρισης οικοσυστημάτων, διαχείρισης και επεξεργασίας φυσικών πόρων και αποβλήτων, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, περιβαλλοντικής πολιτικής, περιφερειακής ανάπτυξης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Επιπρόσθετα, το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος δίνει την ευκαιρία στους φοιτητές να αποκτήσουν μια μικρής διάρκειας επαγγελματική εμπειρία με την επιλογή του μαθήματος της Θερινής Πρακτικής Άσκησης, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει τη δυνατότητα για ολιγόμηνες σπουδές (πρόγραμμα Erasmus) σε άλλα Ευρωπαϊκά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα .

Τέλος, οι διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες σε όλα τα επίπεδα σπουδών που προσφέρει το Τμήμα Περιβάλλοντος, εστιάζονται στη συνεργασία των φοιτητών και διδασκόντων, με σκοπό την πολύπλευρη αντιμετώπιση του αντικείμενου σπουδών τους.

Καταγραφή της αντίληψης της ακαδημαϊκής κοινότητας και αποκλίσεις

Η ακαδημαϊκή κοινότητα η οποία προέρχεται από διαφορετικές επιστήμες, καταφέρνει και υλοποιεί ένα διεπιστημονικό ερευνητικό και εκπαιδευτικό έργο, που άπτεται των ευρύτερων περιβαλλοντικών θεμάτων όπου μεταξύ άλλων, περιέχονται: η οικολογία, η περιβαλλοντική μηχανική, τα οικονομικά του περιβάλλοντος, η περιβαλλοντική πολιτική, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, ο κύκλος της ενέργειας, καθώς και η συμβουλευτική προσφορά προς θεσμικούς φορείς, δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις κ.ά.

Η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος Περιβάλλοντος, θεωρεί ότι δεν υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει.

1.3 Στελέχωση Τμήματος

Διδακτικό Προσωπικό

Το Τμήμα Περιβάλλοντος στελεχώνεται από:

- 16 μέλη ΔΕΠ και
- 8 μέλη ΕΔΙΠ (Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό)

Το Τμήμα Περιβάλλοντος έχει ζητήσει την προκήρυξη δέκα (10) θέσεων Καθηγητών, που είτε αφορούν νέες θέσεις, είτε έχουν προκύψει λόγω αφυπηρητήσεων ή παραιτήσεων, αλλά η δημοσίευση τους εκκρεμεί.

Διοικητικό Προσωπικό

Όσον αφορά στη διοικητική υποστήριξη του Τμήματος, αυτή διεκπεραιώνεται από 2 άτομα (Διοικητικό προσωπικό).

Τεχνικό Προσωπικό

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος δεν υπηρετούν μέλη ΕΤΕΠ (Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό).

Αναλυτικά στοιχεία για τη στελέχωση του Τμήματος, παρουσιάζονται στους αντίστοιχους Πίνακες του Παραρτήματος Β.

1.4 Κατανομή Φοιτητών (ανά πρόγραμμα Σπουδών)

Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Η εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών σε όλα τα έτη σπουδών, παρουσιάζεται στον Πίνακα 2, του Παραρτήματος Β.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η εξέλιξη του συνόλου των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, παρουσιάζεται στον Πίνακα 2, του Παραρτήματος Β.

Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Η εξέλιξη του αριθμού των υποψηφίων Διδασκόντων του Τμήματος, παρουσιάζεται στον Πίνακα 2, του Παραρτήματος Β.

1.5 Κατανομή Αποφοίτων (ανά πρόγραμμα Σπουδών)

Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Ο αριθμός των αποφοιτησάντων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016, με βάση τη διάρκεια σπουδών τους και το μέσο χρόνο αποφοίτησής τους, παρουσιάζεται αντίστοιχα στους Πίνακες 2.1 και 2.2, του Παραρτήματος Β.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ο αριθμός των αποφοιτησάντων μεταπτυχιακών φοιτητών του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016, για κάθε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και ο μέσος χρόνος αποφοίτησής τους, παρουσιάζεται αντίστοιχα στους Πίνακες 2.1 και 2.2, του Παραρτήματος Β.

Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Ο αριθμός των αποφοιτησάντων Διδασκόντων του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 και ο μέσος χρόνος αποφοίτησής τους, παρουσιάζεται αντίστοιχα στους Πίνακες 2.1 και 2.2, του Παραρτήματος Β.

2. Προγράμματα Σπουδών

2.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Από το Ακ. Έτος 2004 – 2005, μετά από μια μακρά διαδικασία αξιολόγησης και ριζικής αναδιαμόρφωσης των προσφερομένων μαθημάτων, εφαρμόζεται το νέο Πιλοτικό Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ). Το αναθεωρημένο ΠΠΣ, στοχεύει σε μια ευέλικτη προσέγγιση των πολύπλευρων περιβαλλοντικών προβλημάτων, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί την αποδεδειγμένα επιβεβλημένη, διεπιστημονική προσέγγιση. Επιτρέπει την εμβάθυνση σε συγκεκριμένες πτυχές της περιβαλλοντικής επιστήμης, αλλά και αναδεικνύει και ενισχύει την ανάγκη για ολοκληρωμένη αντιμετώπιση κάθε περιβαλλοντικού ζητήματος. Περιλαμβάνει μαθήματα με νέες, σύγχρονες προσεγγίσεις, όπως μαθήματα μεθοδολογίας της επιστήμης, διατομεακά μαθήματα, στα οποία τονίζεται η διεπιστημονικότητα των σπουδών και μαθήματα κατευθυνόμενης εργασίας (ateliers), στα οποία οι φοιτητές καλούνται να χειριστούν συγκεκριμένα πραγματικά παραδείγματα, περιβαλλοντικών θεμάτων.

Σύμφωνα με την ανωτέρω αντίληψη, το ΠΠΣ διακρίνεται σε δύο κύκλους μαθημάτων: Ο Α' Κύκλος (πρώτο και δεύτερο έτος), που περιλαμβάνει μόνο υποχρεωτικά μαθήματα (26 στον αριθμό), προσφέρει στο φοιτητή το αναγκαίο γενικό υπόβαθρο για τη συνέχιση των σπουδών του. Ο Β' Κύκλος (τρίτο και τέταρτο έτος) αποβλέπει στην ειδίκευση και εμβάθυνση προς θεματολογίες που επιλέγει ο κάθε φοιτητής, ενώ παράλληλα στόχο έχει να διατηρήσει μια ισορροπημένη εξέλιξη στην πορεία του προς το πτυχίο. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω του δικαιώματος επιλογής από ένα σύνολο προσφερόμενων μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής (38 στον αριθμό). Τα προσφερόμενα μαθήματα στο Τμήμα Περιβάλλοντος, είναι οργανωμένα σε τρεις ομάδες:

- Μαθήματα Περιβαλλοντικών Επιστημών
- Μαθήματα Εφαρμοσμένων Περιβαλλοντικών Επιστημών και Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας
- Μαθήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

2.1.2 Ανταπόκριση Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Στους στόχους του Τμήματος

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα θέτουν το πλαίσιο εκπαίδευσης και έρευνας σε ένα δυναμικό ορίζοντα, με νέες προκλήσεις, νέα υλικά, διαδικασίες, κινδύνους αλλά και ευκαιρίες. Έτσι το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, είναι δυναμικό καθώς αναπροσαρμόζεται σε ετήσια βάση, και προσπαθεί να καλύψει τη διεπιστημονικότητα των περιβαλλοντικών ζητημάτων και των πιθανών λύσεών τους.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος, στηριζόμενο πάνω σε μια ισχυρή θεωρητική και πειραματική βάση, προσπαθεί να ανταποκριθεί στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών προκλήσεων μέσα από το Προπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών με μαθήματα που διακρίνονται σε:

- μαθήματα βάσης/κορμού χημείας, φυσικής, μαθηματικών, οικολογίας, οικονομίας,
- μαθήματα εξειδίκευσης,
- μαθήματα εργαστηριακής άσκησης.

Επιπρόσθετα, η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας, στοχεύει στην απόκτηση από το φοιτητή εξειδικευμένης γνώσης και εμπειρίας σε κάποιο πειραματικό ή/και θεωρητικό ζήτημα. Ουσιαστικά εισάγει τον φοιτητή στα βασικά στάδια της έρευνας.

Σημαντική διάσταση έχει επίσης τόσο η πρακτική άσκηση, όσο και η δυνατότητα, μέσω του προγράμματος Erasmus, της παρακολούθησης μαθημάτων και διαδικασιών σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Οι βασικές διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του Προγράμματος με τους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας, επιτελούνται από:

- την Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος
- την αξιολόγηση των μαθημάτων τόσο με ερωτηματολόγια από τους φοιτητές, όσο και μέσω δεικτών από πρωτογενή δεδομένα της Γραμματείας και
- τη συνεργασία του Τμήματος με τον Σύλλογο αποφοίτων του

Πιο συγκεκριμένα, η Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών συναντάται σε τακτά χρονικά διαστήματα με εκπροσώπους των φοιτητών, συζητάει και αντιμετωπίζει πιθανά προβλήματα και δυσλειτουργίες. Σε συνεργασία μάλιστα με τους φοιτητές, μπορεί να εισηγηθεί στη Συνέλευση Τμήματος την έγκριση διαφόρων αιτημάτων που ανακύπτουν με κύριο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του Προγράμματος Σπουδών.

Επιπλέον, η συνεργασία του Τμήματος με τον Σύλλογο Αποφοίτων τροφοδοτείται διαρκώς με αιτήματα, σχόλια και επισημάνσεις για τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Σπουδών με τις απαιτήσεις της ευρύτερης κοινωνίας.

Όπως αναφέρεται και παραπάνω, το Τμήμα Περιβάλλοντος, παρουσιάζει μια μακρά ιστορία όσον αφορά στις διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας Σπουδών του. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το χρονικό διάστημα από 01/10/2003 έως και 31/08/2008, υλοποίησε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ II: Αναμόρφωση Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών – ΜΕΤΡΟ 2.6» - Αναμόρφωση Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Τμ. Περιβάλλοντος. Μία βασική δράση του παραπάνω Επιχειρησιακού Προγράμματος, ήταν:

- η αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών μέσω ερωτηματολογίου από τους φοιτητές και
- η αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών μέσω δεικτών (πρωτογενή στοιχεία από τη Γραμματεία του Τμήματος).

Στις απαιτήσεις της κοινωνίας

Αναφορικά με τις απαιτήσεις από την κοινωνία θα μπορούσαν να αναφερθούν μια σειρά από θέματα στα οποία το Τμήμα θα ήταν σε θέση να συμπράξει. Αυτά περιλαμβάνουν ένα πλαίσιο με άξονες όπως:

- A. συμβουλευτικό,
- B. ενημέρωσης,
- Γ. εκπαίδευσης (σεμινάρια, μαθήματα, εξειδικευμένες γνώσεις κλπ.)

Για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων

Για την παρακολούθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων του Τμήματος Περιβάλλοντος, διενεργούνται μελέτες, χαρακτηριστικές των οποίων είναι οι παρακάτω τρεις:

- Οι Απόφοιτοι του Τμήματος Περιβάλλοντος 1991-1996
Πηγή: Τμήμα Περιβάλλοντος
- Ανάλυση Στοιχείων Αποφοίτων Περιβαλλοντολόγων 1991
Πηγή: Γραφείο Διασύνδεσης Παν. Αιγαίου
- Οι Απόφοιτοι του Τμήματος Περιβάλλοντος 1991-2003
Πηγή: Τμήμα Περιβάλλοντος
- Ένταξη αποφοίτων στην αγορά εργασίας (Έρευνα Πανεπιστημίου Αιγαίου, 2015)

Στόχος των παραπάνω μελετών είναι:

- η σκιαγράφηση της πορείας των Αποφοίτων του Τμήματος Περιβάλλοντος
- η συλλογή πληροφοριών σχετικά με την επάρκεια των παρεχόμενων γνώσεων από τις σπουδές στο Τμήμα Περιβάλλοντος καθώς και
- η αποτύπωση των νέων απαιτήσεων της αγοράς εργασίας στο πεδίο των Περιβαλλοντικών Επιστημών

Οι μελέτες βασίστηκαν στη μέθοδο του ερωτηματολογίου, που ταχυδρομήθηκε στους Αποφοίτους του Τμήματος και αποτελούνταν από τέσσερις ομάδες ερωτήσεων, που αφορούσαν σε:

- γενικές ερωτήσεις σχετικά με το φύλο και το έτος εισαγωγής και αποφοίτησης
- κοινή δέσμη ερωτήσεων σχετικά με την ποιότητα του Προγράμματος Σπουδών και της συνέχειας των Σπουδών των Αποφοίτων (Μεταπτυχιακά Προγράμματα Ειδίκευσης, Διδακτορικές Σπουδών
- ερωτήσεις που αφορούσαν στους εργαζόμενους Αποφοίτους και
- ερωτήσεις που αφορούσαν στους άνεργους

Από την επεξεργασία των παραπάνω ερωτηματολογίων και τις παρατηρήσεις των Αποφοίτων έχουν προκύψει χρήσιμα συμπεράσματα που έχουν αξιοποιηθεί από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Οι αλλαγές αφορούν τόσο στην αναμόρφωση του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών για την ανταπόκριση αυτού στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας όσο και στη διασύνδεσή του με την αγορά εργασίας.

Σε αμέσως επόμενες φάσεις προβλέπεται η δημιουργία βάσης δεδομένων, στην οποία θα καλούνται οι απόφοιτοι του Τμήματος να ενημερώνουν με δική τους πρωτοβουλία τα στοιχεία που τους αφορούν, σχετικά με την επαγγελματική και επιστημονική τους κατάσταση.

2.1.3 Δημοσιοποίηση Προγράμματος Σπουδών

Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009, το Πρόγραμμα Σπουδών δημοσιοποιούνταν τόσο μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος όσο και σ' έντυπη μορφή ή μορφή CD/Rom. Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, για λόγους εξοικονόμησης πόρων, δημοσιοποιήθηκε μόνο μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος (<http://www.env.aegean.gr/>).

2.1.4 Δομή του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Το αναθεωρημένο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, περιλαμβάνει μαθήματα με νέες, σύγχρονες προσεγγίσεις, όπως:

- μαθήματα μεθοδολογίας της επιστήμης,
- διατομεακά μαθήματα, στα οποία τονίζεται η διεπιστημονικότητα των σπουδών, και
- μαθήματα κατευθυνόμενης εργασίας στα οποία οι φοιτητές καλούνται να χειριστούν συγκεκριμένα πραγματικά παραδείγματα, περιβαλλοντικών θεμάτων.

Σύμφωνα με τα παραπάνω το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών διακρίνεται σε δύο κύκλους μαθημάτων: Ο Α' Κύκλος (πρώτο και δεύτερο έτος), που περιλαμβάνει μόνο υποχρεωτικά μαθήματα (26 στον αριθμό), προσφέρει στο φοιτητή το αναγκαίο γενικό υπόβαθρο για τη συνέχιση των σπουδών του. Ο Β' Κύκλος (τρίτο και τέταρτο έτος) αποβλέπει στην ειδίκευση και εμβάθυνση προς θεματολογίες που επιλέγει ο κάθε φοιτητής, ενώ παράλληλα στόχο έχει να διατηρήσει μια ισορροπημένη εξέλιξη στην πορεία του προς το πτυχίο. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω του δικαιώματος επιλογής από ένα σύνολο κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων (38 στον αριθμό).

Τα προσφερόμενα μαθήματα στο Τμήμα Περιβάλλοντος, είναι οργανωμένα σε τρεις ομάδες:

- Μαθήματα Περιβαλλοντικών Επιστημών
- Μαθήματα Εφαρμοσμένων Περιβαλλοντικών Επιστημών και Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας
- Μαθήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

Στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος:

- το 41% του συνόλου είναι υποχρεωτικά μαθήματα
- το 59% του συνόλου είναι μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής και

Επίσης, το 35% του συνόλου είναι μαθήματα υποβάθρου, το 35% περίπου του συνόλου, είναι μαθήματα επιστημονικής περιοχής και το 30% του συνόλου είναι μαθήματα γενικών γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων.

Για τη λήψη πτυχίου του Τμήματος Περιβάλλοντος, οι φοιτητές για να καταστούν πτυχιούχοι, οφείλουν να συμπληρώσουν με επιτυχία τουλάχιστον 48 μαθήματα (26 υποχρεωτικά και 22 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά) από το Πρόγραμμα Σπουδών. Πρέπει επίσης όλοι οι φοιτητές, να συμπληρώσουν ένα σύνολο τουλάχιστον 120 διδακτικών μονάδων (συνολικός αριθμός ECTS για τη λήψη πτυχίου: 240). Η διάρκεια των σπουδών δεν μπορεί να είναι μικρότερη από οκτώ εξάμηνα.

Στα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος Περιβάλλοντος περιλαμβάνονται, από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 και εφεξής, και τα μαθήματα των Τμημάτων Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, Γεωγραφίας, Κοινωνιολογίας, Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας και Επιστημών της Θάλασσας του Πανεπιστημίου Αιγαίου (εκτός των μαθημάτων της ξένης γλώσσας) ως διατηρηματικά μαθήματα. Για τη λήψη πτυχίου ο φοιτητής έχει το δικαίωμα να συμπεριλάβει συνολικά έως μέγιστο αριθμό έξι (6) διατηρηματικά μαθήματα, μεταξύ των οποίων μπορεί να περιλαμβάνονται έως πέντε (5) από τα ΠΠΣ του Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας και του Τμήματος Γεωγραφίας και έως το πολύ δύο (2) συνολικά από τα ΠΠΣ όλων των υπόλοιπων Τμημάτων. Η διδασκαλία των εν λόγω Διατηρηματικών Μαθημάτων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015–2016 ανατίθεται σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων των ως άνω Τμημάτων.

Αντίστοιχα, το Τμήμα Περιβάλλοντος προσφέρει στους φοιτητές των πέντε παραπάνω Τμημάτων του Παν. Αιγαίου, που εδρεύουν στην Μυτιλήνη, ένα σημαντικό αριθμό μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής, του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του.

Ξένες Γλώσσες

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος διδάσκεται ένα υποχρεωτικό μάθημα στην αγγλική γλώσσα με τίτλο "Introduction to Environmental Science" (1^ο εξάμηνο) και δύο μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής με τίτλους αντίστοιχα 'Environmental Politics and Policy' (7^ο εξάμηνο) και 'Environmental Health' (6^ο εξάμηνο). Τα μαθήματα αυτά ως στόχο να εξοικειώσουν τους φοιτητές με την ορολογία της Περιβαλλοντικής Επιστήμης στην αγγλική γλώσσα και με τη μελέτη της ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας και προσφέρονται μέσω της Διαδικτυακής Πλατφόρμας Moodle.

Ωστόσο, πολλές φορές Καθηγητές του Τμήματος, αποφασίζουν να προσαρμόσουν και άλλα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών στην αγγλική, ιδιαίτερα αν έχουν εγγεγραμμένους αλλοδαπούς φοιτητές από το Πρόγραμμα Erasmus.

Κατανομή χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων

Μια τυπική κατανομή του χρόνου διδασκαλίας των μαθημάτων κορμού στο Τμήμα, είναι:

- 3 ώρες θεωρία και 3 ώρες εργαστήρια

σε αυτά που το περιεχόμενο και η δομή τους το επιβάλλει.

Στα περισσότερα μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, οι Διδάσκοντες του Τμήματος έχουν εντάξει εργαστηριακές/φροντιστηριακές ασκήσεις και εφαρμογές σε ειδικά εκπαιδευτικά λογισμικά.

2.1.5 Συνεκτικότητα και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Προαπαιτούμενα μαθήματα

<u>ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ</u>	<u>ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ – KEY</u>
<u>Οργανική Χημεία</u> <ul style="list-style-type: none"> • Χημεία <u>Χημεία Περιβάλλοντος</u> <ul style="list-style-type: none"> • Χημεία 	<u>Ατμοσφαιρική Φυσικοχημεία</u> <ul style="list-style-type: none"> • Φυσική • Χημεία <u>Βιολογία της Διατήρησης</u> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Οικολογία • Βιολογία ζώων <u>Γενετική των Πληθυσμών</u> <ul style="list-style-type: none"> • Βιολογία • Εισαγωγή την Οικολογία <u>Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων II</u> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Περιβαλλοντική Μηχανική • Χημεία Περιβάλλοντος <u>Εφαρμοσμένα Μαθηματικά</u> <ul style="list-style-type: none"> • Μαθηματικά <u>Environmental Politics and Policy</u> <ul style="list-style-type: none"> • Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία • Οικονομία και Περιβάλλον II <u>Περιβαλλοντικές εφαρμογές Σ.Γ.Π.</u> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Τοπογραφία και Σ.Γ.Π. <u>Περιβαλλοντικές εφαρμογές Τηλεπικοινωνίας</u> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Τοπογραφία και Σ.Γ.Π. <u>Environmental Health</u> <ul style="list-style-type: none"> • Οργανική Χημεία

	<p><u>Περιβαλλοντική Φυσική : Ακτινοβολίες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Κλιματολογία-Μετεωρολογία • Μαθηματικά <p><u>Περιβαλλοντική Φυσική</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Κλιματολογία-Μετεωρολογία • Μαθηματικά <p><u>Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων I</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Περιβαλλοντική Μηχανική <p><u>Οικολογική Θεωρία II</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Οικολογική Θεωρία I <p><u>Κλιματικές Αλλαγές</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιβαλλοντική Φυσική: Ακτινοβολίες <p><u>Διαχείριση Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στην Περιβαλλοντική Μηχανική • Χημεία Περιβάλλοντος <p><u>Ερευνητικές Μέθοδοι II</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερευνητικές Μέθοδοι I
--	---

Ύλη Μαθημάτων

Η ύλη μεταξύ των μαθημάτων οργανώνεται και συντονίζεται από:

- τους υπεύθυνους Καθηγητές των μαθημάτων
- την Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος και
- τη Συνέλευση Τμήματος

Οι τακτικές συναντήσεις της Επιτροπής του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών με τους φοιτητές, επιτρέπει την αποφυγή της επικάλυψης ύλης μεταξύ των μαθημάτων και τη διαρκή αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση του περιεχομένου αυτών, σύμφωνα με τις τρέχουσες εξελίξεις.

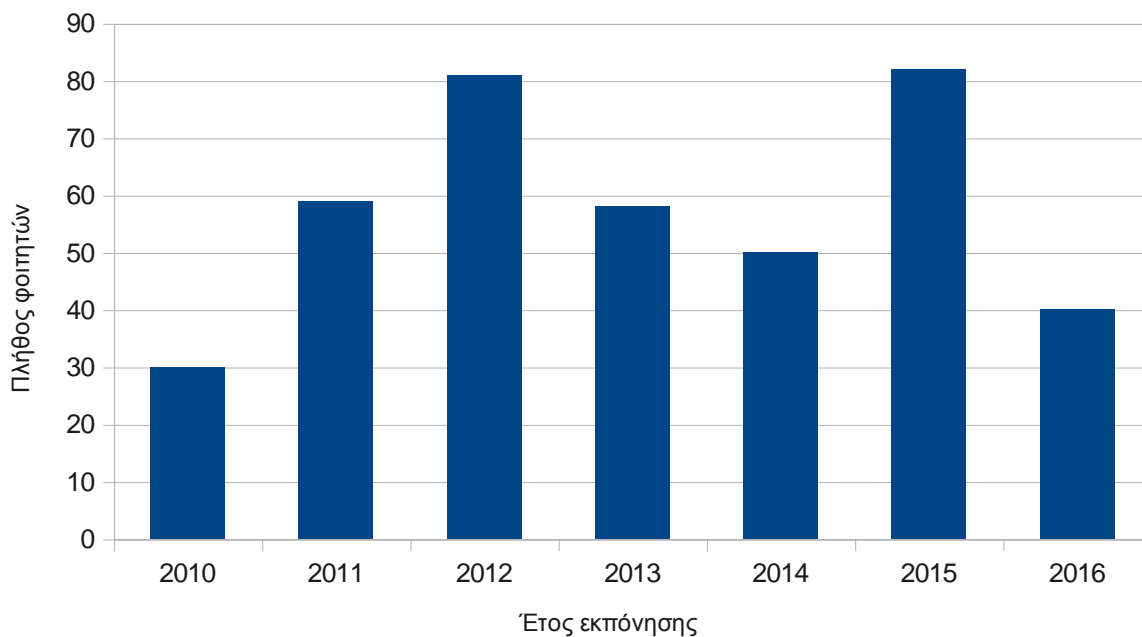
Επιτροπές Προγράμματος Σπουδών

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος έχει θεσμοθετηθεί και λειτουργεί η Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Η Επιτροπή, συναντάται σε τακτά χρονικά διαστήματα με εκπροσώπους των φοιτητών και συζητάει και αντιμετωπίζει πιθανά προβλήματα και δυσλειτουργίες. Σε συνεργασία μάλιστα με τους φοιτητές, μπορεί να εισηγηθεί στη Συνέλευση Τμήματος την έγκριση διαφόρων αιτημάτων που ανακύπτουν με κύριο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του Προγράμματος Σπουδών.

2.1.6 Πρακτική Άσκηση

Η Πρακτική Άσκηση έχει ενταχθεί στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος (Εαρινό εξάμηνο όλων των ετών) και βαθμολογείται σαν ξεχωριστό, κατ' επιλογήν μάθημα.

Ενώ μέχρι το 2010, το ποσοστό των φοιτητών που την επιλέγουν είχε πέσει στο 20-25%, τα τελευταία επτά έτη το ποσοστό υπερδιπλασιάστηκε. Η διαχρονική εξέλιξη του αριθμού συμμετεχόντων των τελευταίων επτά ετών φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Ο βασικός λόγος για την σημαντική αύξηση είναι η επανεκκίνηση της κεντρικής χρηματοδότησης, που οδήγησε στην επαναλειτουργία του γραφείου Πρακτικής Άσκησης το 2009-2010. Η μεγάλη αύξηση των συμμετεχόντων το 2012 οφείλεται στον αρχικό ενθουσιασμό λόγω επαναλειτουργίας του θεσμού. Εξαιρεση αποτέλεσε και η μεγάλη συμμετοχή του 2015, όταν λόγω της ανασφάλειας για την συνεχιζόμενη χρηματοδότηση του προγράμματος οι φοιτητές επίσπευσαν την συμμετοχή τους. Αντίθετα, το πλήθος των συμμετεχόντων φοιτητών τα έτη 2013, 2014, 2016 φαίνεται να αντικατοπτρίζει έναν ρεαλιστικό στόχο για τα επόμενα έτη. Ο κεντρικός σχεδιασμός από το υπουργείο και η διαδικτυακή πλατφόρμα ΑΤΛΑΣ (<http://atlas.gnet.gr/>) επίσης βοήθησε στην διεύρυνση της βάσης συμμετοχής. Οι φοιτητές σε επίπεδο Πανεπιστημίου ενημερώνονται από την ιστοσελίδα του Τμήματος, τον οδηγό Σπουδών, ανακοινώσεις, και ενημερωτικές εκδηλώσεις (ημερίδες, διάλεξη ενημέρωσης Τμήματος κτλ).

Οργάνωση Πρακτικής Άσκησης

Ήδη από το 1990, η Πρακτική Άσκηση γίνεται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, μετά το τέταρτο εξάμηνο των σπουδών οπότε έχουν τεθεί οι βάσεις της επιστήμης του Περιβάλλοντος και έχουν γίνει τα πρώτα εργαστηριακά μαθήματα. Μπορεί να γίνεται επίσης μετά το 6ο και 8ο εξάμηνο. Η περίοδος κατά την οποία πραγματοποιείται η Πρακτική Άσκηση είναι από τον Ιούλιο έως τον Σεπτέμβριο κάθε έτους (μέγιστος χρόνος 3 μήνες), αλλά μπορεί κάποιος φοιτητής να ασκηθεί μεταξύ Οκτωβρίου και Ιουνίου μετά από έγκριση της Συνέλευσης Τμήματος. Η Πρακτική Άσκηση ρυθμίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος και επιβλέπεται από τον Τμηματικό Υπεύθυνο.

Προβλήματα

Όπως προαναφέρθηκε, η διαχρονική ασυνέχεια της χρηματοδότησης. Η Γραμματειακή υποστήριξη, οι επαφές με τους φορείς απασχόλησης, η επικοινωνία με τους φοιτητές και η επίλυση προβλημάτων δεν μπορεί να είναι αντικείμενο του Επιστημονικού Υπευθύνου μέλους ΔΕΠ. Η πλήρης λειτουργία του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης απαιτεί έναν συνεργάτη, ο οποίος τους μήνες αιχμής θα πρέπει να απασχολείται μερικώς αλλά σε καθημερινή βάση με το αντικείμενο. Λόγω της ασυνέχειας στην χρηματοδότηση, οι συνεργάτες ήταν ευκαιριακοί, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται χάσματα (μερικών ετών στην χειρότερη περίπτωση) στην λειτουργία του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης. Η κατάσταση έχει βελτιωθεί με την επανέναρξη της χρηματοδότησης τα 7 τελευταία χρόνια, αλλά επιθυμητό θα ήταν να υπάρχει συνέχεια και στο μέλλον.

Στόχοι της Πρακτικής Άσκησης

Η Πρακτική Άσκηση στοχεύει στα παρακάτω.

A – Σε σχέση με την εκπαιδευτική διαδικασία:

1. στην παροχή προπτυχιακών σπουδών που να συνδέονται με τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας
2. στην ουσιαστικότερη αφομοίωση της επιστημονικής γνώσης μέσα από τη διαδικασία της επαγγελματικής επιστημονικής εξάσκησης
3. στην καλλιέργεια ευνοϊκών συνθηκών για τη δημιουργική συνάντηση διαφορετικών επιστημονικών κλάδων και η ενθάρρυνση της αυτενέργειας και της επαγγελματικής επινοητικότητας των ασκουμένων
4. στην ενσωμάτωση των νέων τάσεων και αναγκών της αγοράς εργασίας και της ζήτησης για συγκεκριμένες ειδικότητες και δεξιότητες των αποφοίτων στα προγράμματα σπουδών που προσφέρονται από το Τμήμα

B – Σε σχέση με τον επαγγελματικό προσανατολισμό:

1. στην παροχή δυνατότητας διερεύνησης των κατευθύνσεων επαγγελματικής απασχόλησης καθώς και των σχετικών παραγωγικών δραστηριοτήτων
2. στην απόκτηση μιας πρώτης εμπειρίας - προϋπηρεσίας σχετικής με το επάγγελμα και στον εμπλουτισμό του βιογραφικού των αποφοίτων
3. στην εξοικείωση των φοιτητών του Τμήματος με το εργασιακό περιβάλλον και τις απαιτήσεις του επαγγελματικού χώρου, καθώς και με τις εργασιακές σχέσεις και το ύψος των απολαβών όπως διαμορφώνονται στην ελληνική και ευρωπαϊκή πραγματικότητα με αποτέλεσμα την ευκολότερη ένταξη στο παραγωγικό σύστημα της χώρας
4. στην ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκουμένων και στην ανάπτυξη επαγγελματικής συνείδησης
5. στην πιθανή πρόσληψη των αποφοίτων σε φορείς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα

Γ – Σε σχέση με την προώθηση των σχέσεων μεταξύ εκπαίδευσης / αγοράς εργασίας

1. στην ομαλότερη μετάβαση των φοιτητών από το χώρο της προετοιμασίας τους στο χώρο της παραγωγής, των επιχειρήσεων και των οργανισμών
2. στη δημιουργία ενός δίαυλου αμφίδρομης μετάδοσης πληροφοριών μεταξύ του Τμήματος και των σχετικών φορέων ώστε να διευκολύνεται η περαιτέρω συνεργασία
3. στη δημιουργία μηχανισμών παρακολούθησης και διάγνωσης των μεταβαλλόμενων αναγκών της αγοράς εργασίας σε επιστημονικό δυναμικό

Εξοικείωση ασκουμένων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης

Κρίνοντας από την απόκριση των φοιτητών που εκπόνησαν την Πρακτική Άσκηση, στις περισσότερες περιπτώσεις τα αποτελέσματα κρίνονται πολύ ικανοποιητικά. Η διάρκεια της Πρακτικής Άσκησης (2 μήνες) θεωρείται αρκετά μεγάλη για να εξοικειωθεί ο φοιτητής με το περιβάλλον του φορέα.

Σύνδεση του αντικειμένου απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας

Όχι απαραίτητα, αλλά έχει συμβεί στο παρελθόν να επηρεάζει η εκπόνηση της Πρακτικής Άσκησης την επιλογή του θέματος Πτυχιακής Εργασίας.

Δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με ΚΠΠ Φορείς.

Υπάρχει μια βάση δεδομένων με 190 δυνητικούς φορείς απασχόλησης σε εκτεταμένο φάσμα οικονομικών τομέων και γεωγραφικής θέσης.

Προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης

Θα πρέπει να υπάρχει σχέση μεταξύ των επιστημονικών/ερευνητικών ενδιαφερόντων του Τμήματος και των δράσεων του φοιτητή στον φορέα απασχόλησης. Αυτό εξασφαλίζεται από τον καθορισμό των στόχων του προγράμματος εξάσκησης σε κάθε περίπτωση, καθώς και από τον προγραμματισμό της εκάστοτε Πρακτικής Άσκησης πριν ξεκινήσει η εκπόνησή της.

Σχέση μεταξύ των εκπαιδευτικών / εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της Πρακτικής Άσκησης

Κατά τις αρχικές επαφές με τους φορείς υπάρχει ένας σαφής προγραμματισμός και καθορίζονται οι στόχοι του προγράμματος εξάσκησης. Μετά την επιστροφή των φοιτητών από τους φορείς απασχόλησης, αποστέλλονται στο Γραφείο Πρακτικής Άσκησης οι εκθέσεις αξιολόγησης από τους φορείς. Για οποιαδήποτε ανακύπτοντα προβλήματα συνήθως υπάρχει τηλεφωνική επικοινωνία.

Παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκούμενων φοιτητών

Μέσω του Επιστημονικού Υπευθύνου, του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης και των επιβλεπόντων καθηγητών.

2.1.7 Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Συμμετοχή Διδασκόντων από το εξωτερικό

Το Ακαδημαϊκό Έτος 2015-2016, δεν πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις από προσκεκλημένους Καθηγητές του εξωτερικού.

Συνολικά, επιδιώκεται η εύρεση των κατάλληλων πόρων και ευκαιριών, για πρόσκληση εγκεκριμένων επιστημόνων από το εξωτερικό και η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής αυτών στις δραστηριότητες (διδασκτικές, ερευνητικές, κ.ά), του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών

Η συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στο Τμήμα αφορά στο Πρόγραμμα Erasmus. Επίσης, το Τμήμα Περιβάλλοντος, στα πλαίσια του διακρατικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στις Περιβαλλοντικές επιστήμες, την Πολιτική και τη Διαχείριση (Masters Course in Environmental Sciences, Policy and Management, MESPOM), φιλοξενεί από το Ακ. Έτος 2005-2006 και εφεξής, τουλάχιστον τριάντα διεθνείς φοιτητές, για διάστημα ενός μήνα, προσφέροντάς τους δύο μαθήματα με τίτλο "Ecosystem Management" και "Sustainable Tourism", αντίστοιχα.

Συμφωνίες Διμερούς Συνεργασίας

Η διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, αποτυπώνεται μέσω:

- των υφιστάμενων συμβάσεων Erasmus (Studies) του Τμήματος που έχουν υπογραφεί με Ιδρύματα του εξωτερικού (Πίνακας 2.1.7.1)
- των συνεργασιών των Καθηγητών του Τμήματος με ερευνητικά κέντρα και Ιδρύματα του εξωτερικού
- της ανάπτυξης και προσφοράς διαδικτυακών μαθημάτων στην αγγλική

Όσον αφορά στις συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με Ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού, αυτές παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 2.1.7.1.

Πίνακας 2.1.7.1: Υφιστάμενες συμβάσεις Erasmus (Studies)* του Τμήματος Περιβάλλοντος με ξένα Ιδρύματα

	Χώρα	Ίδρυμα	Αντικείμενο	Διάρκεια (έως)
1	Belgium	Universiteit Antwerpen	Environmental Science	2020
2	Cyprus	Cyprus University of Technology	Environmental Science	2021
3	Czech Republic	University of South Bohemia in Ceske Budejovice	Environmental Science	2020
4	Czech Republic	Univerzita Jana Evangelisty Purkyne v Usti nad Labem	Environmental Science	2020
5	France	Universite de Corse Pascal Paoli	Environmental Science	2017
6	Germany	Universitat Trier	Environmental Science	2020
7	Hungary	Kosep-europal Egyetem	Environmental Science	2021
8	Italy	Universita Degli	Environmental	2020

		Studi di Salerno	Science	
9	Poland	West Pomeranian University Of Technology	Environmental Science	2020
10	Romania	Technical University of Bucharest	Environmental Protection Technology	2021
11	Slovakia	University of Central Europe in Skalica	Environmental Science	2020
12	Slovenia	EMUNI University	Environmental Science	2020
13	Spain	Universidad Rey Juan Carlos	Environmental Science	2021
14	Spain	Universidad de Murcia	Environmental Science	2020
15	The Netherlands	Delft University of Technology	Chemical Engineering & Processes	2017
16	The Netherlands	Wageningen University	Environmental Science	2021
17	United Kingdom	University of Ulster	Environmental Science	2020
18	Turkey	Nevsehir Haci Bectas Veli University	Environmental Science	2020

*επικαιροποιημένες συμβάσεις Erasmus+ (2014-2020); για το Placement δεν γίνονται συμβάσεις με ξένα Ιδρύματα

Προγράμματα Διεθνούς Εκπαιδευτικής Συνεργασίας

Το Τμήμα, συμμετέχει σ' ένα Πρόγραμμα Erasmus που απευθύνεται τόσο σε προπτυχιακούς φοιτητές όσο και σε μεταπτυχιακούς. Επίσης, Καθηγητές του Τμήματος έχουν συμμετάσχει σε Προγράμματα LEONARDO και έχουν απασχολήσει και προπτυχιακούς φοιτητές.

Εφαρμογή Διδακτικών Μονάδων ECTS

Το Τμήμα Περιβάλλοντος εφαρμόζει το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Διδακτικών Μονάδων (European Credit Transfer System - ECTS) τόσο στο προπτυχιακό (ΠΠΣ) όσο και στα μεταπτυχιακά του (ΠΜΣ) προγράμματα σπουδών. Από το 2008 οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές χορηγούνται με ειδική βεβαίωση για να κάνουν χρήση των δυνατοτήτων που τους παρέχει το ECTS. Το Τμήμα Περιβάλλοντος σε συνεργασία με την κεντρική διοίκηση του Πανεπιστημίου Αιγαίου που έχει οριστικοποιήσει τον τρόπο εφαρμογής του ECTS για ολόκληρο το ίδρυμα, χορηγεί πλέον το Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement) στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα.

Διδασκαλία μαθημάτων σε ξένη γλώσσα

Τα μαθήματα που διδάσκονται στην αγγλική και μπορούν να παρακολουθήσουν και αλλοδαποί φοιτητές στο Τμήμα, είναι τα κάτωθι:

- Introduction to Environmental Science
- Environmental Politics and Policy
- Environmental Health
- Ecosystem Management
- Sustainable Tourism

Ωστόσο, πολλές φορές οι Καθηγητές του Τμήματος, αποφασίζουν να προσαρμόσουν και άλλα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών στην αγγλική, ιδιαίτερα αν έχουν εγγεγραμμένους αλλοδαπούς φοιτητές από το Πρόγραμμα Erasmus.

Τέλος, στα περισσότερα μαθήματα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, οι Διδάσκοντες προτείνουν στους φοιτητές τους, ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

Διεθνείς Διακρίσεις του Π.Π.Σ

Δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών, το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.

2.1.8 Εξεταστικό Σύστημα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Τρόποι αξιολόγησης φοιτητών

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος, εφαρμόζονται συνολικά οι παρακάτω τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών (ανάλογα με τις ειδικές απαιτήσεις του κάθε μαθήματος, ο Διδάσκων/ουσα επιλέγει έναν ή περισσότερους τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών) :

- Γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου
- Ενδιάμεση Πρόοδος
- Ανάθεση Εργασιών και προφορική παρουσίαση αυτών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου
- Προφορικές εξετάσεις
- Εργαστηριακές ασκήσεις και ασκήσεις πεδίου

Επιπλέον, το Τμήμα Περιβάλλοντος, εκμεταλλευόμενο τις δυνατότητες που παρέχει η κοινωνία της Πληροφορίας, έχει προχωρήσει στην ανάπτυξη καινοτόμων διαδικτυακών εφαρμογών, σε περισσότερα από 45 μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του, με τη χρήση της διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας Moodle. Οι τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών στη διαδικτυακή πλατφόρμα Moodle, αφορούν σε:

- ηλεκτρονικές προόδους αξιολόγησης με ερωτηματολόγια πολλαπλής επιλογής (Quizzes)
- ηλεκτρονικές προόδους αξιολόγησης για την εξοικείωση των φοιτητών (self-assessments)
- κατάθεση εργασιών (assignments)

Σχετικά με τη αξιολόγηση της εξεταστικής διαδικασίας στο Τμήμα Περιβάλλοντος, αυτή πραγματοποιείται:

- μέσω των φοιτητών, με το έντυπο αξιολόγησης μαθήματος
- στη Συνέλευση Τμήματος

Οι αξιολογήσεις των φοιτητών καθώς και τ' αποτελέσματα των εξετάσεων σε κάθε μάθημα ξεχωριστά (αριθμός φοιτητών που πέτυχαν στις εξετάσεις προς σύνολο εξεταζόμενων, κτλ), επιτρέπει στο διδακτικό προσωπικό του Τμήματος, να προχωρήσει στις αναγκαίες διορθωτικές κινήσεις, στην Συνέλευση του.

Τέλος, η διαφάνεια της αξιολόγησης των φοιτητών διασφαλίζεται από τη δυνατότητα που παρέχεται στους εξεταζόμενους να ζητήσουν από τους Διδάσκοντές τους να εξετάσουν μαζί το γραπτό τους και να συζητήσουν τις παραλείψεις και τα λάθη τους. Επίσης, έχουν το δικαίωμα να εισηγηθούν στη Συνέλευση Τμήματος την ανάγκη επανεξέτασης του γραπτού τους, από ειδική επιτροπή Διδασκόντων. Στη διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών, συμβάλλει και το γεγονός ότι οι Διδάσκοντες του Τμήματος Περιβάλλοντος, διατηρούν αρχείο με τις γραπτές εξετάσεις και τις εργασίες των εξεταζόμενων για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά το πέρας της αξιολόγησης αυτών, στο οποίο έχουν πρόσβαση οι άμεσα ενδιαφερόμενοι.

Προδιαγραφές ποιότητας

Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της πτυχιακής εργασίας, στο Τμήμα Περιβάλλοντος, είναι τα εξής:

- Σαφήνεια Ερευνητικού Ερωτήματος
- Βιβλιογραφική έρευνα
- Θεωρητική τεκμηρίωση
- Μεθοδολογία
- Ανάλυση Αποτελεσμάτων
- Συμπεράσματα
- Ποιότητα παρουσίασης

- Δομή/μορφή εργασίας
- Αυτονομία εργασίας

Για την εκπόνηση της πτυχιακής τους εργασίας, οι φοιτητές του Τμήματος Περιβάλλοντος, καλούνται να συνεργαστούν μ' έναν Καθηγητή, σ' ένα θέμα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος που θα τους επιτρέψει ν' αποκτήσουν το πτυχίο τους. Η διαδικασία ανάθεσης της πτυχιακής εργασίας από τον επιβλέποντα Καθηγητή, προκύπτει από ένα πλαίσιο συνεργασίας και συζητήσεων με τους ενδιαφερόμενους φοιτητές.

Όσον αφορά στη διαφάνεια της διαδικασίας εξέτασης της πτυχιακής εργασίας, αυτή διασφαλίζεται από 3μελή επιτροπή Διδασκόντων που αναλαμβάνουν τη βαθμολόγηση αυτής.

Συνολικά πρέπει να σημειωθεί, ότι η ευρύτερη εσοπτεία των πτυχιακών εργασιών είναι στο επίπεδο της Συνέλευσης Τμήματος.

2.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών¹

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος λειτουργούν τρία Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών:

1. Π.Μ.Σ «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας»
2. Π.Μ.Σ. «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή»
3. Π.Μ.Σ. «Επιστήμες Περιβάλλοντος»

Οι σπουδές στα προγράμματα αυτά οδηγούν στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ).

Επίσης, Καθηγητές του Τμήματος Περιβάλλοντος, συμμετέχουν στα παρακάτω Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών:

- Διεθνές Π.Μ.Σ. Erasmus-Mundus, «Περιβαλλοντική Επιστήμη, Πολιτική και Διαχείριση»
- Διατμηματικό, «Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών»
- Διατμηματικό, «Σχεδιασμός, Διοίκηση και Πολιτική του Τουρισμού»

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει μια διαδικασία ομογενοποίησης των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, η οποία έχει προκύψει από την μακροχρόνια λειτουργία τους, την αλληλεπίδρασή τους και τις ανάγκες που δημιουργήθηκαν κατά την εκτέλεσή τους

2.2.1. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας»

Το ΠΜΣ «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας» είναι το πρώτο θεσμοθετημένο ΠΜΣ του Τμήματος Περιβάλλοντος, το οποίο ξεκίνησε να λειτουργεί το 1998 με τίτλο «Πολιτική και Προγραμματισμός Περιβαλλοντικής Διαχείρισης» σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο East Anglia, το Cyprus International Institute of Management και το International Institute of Industrial Environmental Economics του Πανεπιστημίου Lund.

Τμήματα ή Ιδρύματα συμμετοχής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Από το Ακαδημαϊκό Έτος 2005-2006, το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου συνεργάζεται με το Πανεπιστήμιο της Κεντρικής Ευρώπης (CEU) (Ουγγαρία), το Πανεπιστήμιο του Lund (Σουηδία) και το Πανεπιστήμιο του Manchester (Μεγ. Βρετανία) στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις Περιβαλλοντικές επιστήμες, την Πολιτική και τη Διαχείριση (Masters

¹ Στην περίπτωση που στο Τμήμα λειτουργούν παραπάνω από ένα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, η ενότητα αυτή πρέπει να επαναληφθεί για κάθε ένα από τα ΠΜΣ.

Course in Environmental Sciences, Policy and Management, MESPOM). Το MESPOM λειτουργεί στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος "Erasmus Mundus" από το Ακ. Έτος 2005-06. Επίσης, το 2005, το ΠΜΣ Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση προχώρησε σε υπογραφή MOU (Memorandum of Understanding) με το Mediterranean Action Plan (MAP) της United Nations Environmental Program, (UNEP).

2.2.1.1. Αναπόκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στους στόχους του Τμήματος- Στις απαιτήσεις της κοινωνίας- Για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων

Αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Περιβαλλοντική Πολιτική & Διατήρηση Βιοποικιλότητας» είναι η μεταπτυχιακή εξειδίκευση επιστημόνων στην Περιβαλλοντική Πολιτική, στην Οικολογία, τη Βιολογία της Διατήρησης, τα Περιβαλλοντικά/Οικολογικά Οικονομικά και τις λοιπές Κοινωνικές Επιστήμες του Περιβάλλοντος, κατά το πρότυπο επιστημονικό πρόγραμμα διεθνών εκπαιδευτικών οργανισμών και ανάλογων ΠΜΣ διεθνώς. Το περιεχόμενο και οι ειδικότερες στοχεύσεις των επιμέρους μαθημάτων του ΠΜΣ εξελίσσονται και εγκρίνονται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος Περιβάλλοντος, κατά τις διαδικαστικές προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας της, ώστε να συμβαδίζουν με την επιστημονική πρόοδο και τις ανάγκες βελτίωσης της επαγγελματικής κατάρτισης και εμπειρίας των αποφοίτων του. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει, μέσα από τη μελέτη και γνώση των θεμελιωδών διεργασιών του περιβάλλοντος στη συζευγμένη οικολογική και κοινωνική τους διάσταση:

- Στην εκπαίδευση επιστημόνων με ολοκληρωμένη αντίληψη των κοινωνικών και οικολογικών διεργασιών, εν όψει των απαιτήσεων αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης και οικονομικής ανάπτυξης,
- Στην ανάπτυξη της γνώσης των βασικών και εφαρμοσμένων πτυχών της Πολιτικής & Οικολογικής επιστήμης, των φυσικών και ανθρωπογενών παραμέτρων του φυσικού (χερσαίου και υδατικού) περιβάλλοντος, της οικονομικής, κοινωνικής και διοικητικής τεχνογνωσίας διαχείρισης εμβίων και φυσικών πόρων και στην προώθηση σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης φορέων της οικονομίας προς τη βιωσιμότητα.
- Στη μελέτη, κατανόηση και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πλανητικής αλλαγής, τόσο στις φυσικές διαστάσεις της -κλιματική αλλαγή, αλλαγές χρήσεων γης, απώλεια βιοποικιλότητας- όσον και στις κοινωνικές τοιαύτες –παγκοσμιοποίηση οικονομίας, αγορές, διεθνείς και Ευρωπαϊκές σχέσεις, περιβαλλοντική διακυβέρνηση- καθώς και των δυνατοτήτων, ευκαιριών και εμποδίων που γεννώνται από αυτή στο φυσικό περιβάλλον και στις ανθρώπινες δραστηριότητες,
- Στη ανάπτυξη σχετικής γνώσης σε πεδία όπως η περιβαλλοντική διαχείριση, η προστασία των οικοσυστημάτων, η διατήρηση της υπαίθρου, η επίλυση κοινωνικών συγκρούσεων για τις οχλούσες δραστηριότητες καθώς και την ασφάλεια και τη δημόσια υγεία, η ανάπτυξη καινοτόμων διαδικασιών εκμετάλλευσης των προϊόντων/υπηρεσιών της φύσης,
- Στην ενδυνάμωση του πολλαπλού κοινωνικό-οικονομικού ρόλου του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στον ακριτικό χώρο όπου αναπτύσσεται, σύμφωνα με τις επιταγές και το σκεπτικό της ίδρυσης του.

Τελικός σκοπός του ΠΜΣ «Περιβαλλοντική Πολιτική & Διατήρηση Βιοποικιλότητας» είναι

- A. Η συνεισφορά στην ανάδειξη στελεχών και ανθρώπινων πόρων υψηλού επιπέδου σε ζητήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης και πολιτικής.
- B. Η προώθηση παραγώνων της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας για το περιβάλλον και την ανάπτυξη.
- Γ. Η διάχυση επιστημονικών γνώσεων και πολιτισμικών αξιών σε κοινωνικές ομάδες και θεσμοθετημένους οργανισμούς που εμπλέκονται σε περιβαλλοντικά ζητήματα.

2.2.1.2. Δημοσιοποίηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η προκήρυξη δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες του ΠΜΣ, του Πανεπιστημίου Αιγαίου και σε εξειδικευμένες ιστοσελίδες διαφήμισης ΠΜΣ της χώρας καταβάλλοντας προσπάθεια ενημέρωσης όλων των ενδιαφερόμενων.

2.2.1.3. Οργάνωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας» λειτουργεί με την 116505/Β7-5/08/2014 Υ.Α. (ΦΕΚ 2139/τ.Β'/05-08-2014) «Αντικατάσταση της αριθ. 143776/Β7/2.1.2004 (ΦΕΚ 51 Β'19.1.2004) υπουργικής απόφασης, όπως έχει τροποποιηθεί με νεότερες αποφάσεις και συμπληρώθηκε με την αριθ. 25288/Β7/10.3.2006 (ΦΕΚ 339 Β' 21.3.2006) υπουργική απόφαση που αφορά στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου με τίτλο «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση» Αναμόρφωση Προγράμματος» καθώς και με την 707/13.5.2016 Απόφαση Πρύτανη Πανεπιστημίου Αιγαίου (ΦΕΚ 1402/τ.Β'/19.5.2016) «Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 116505/Β7/23-07-2014 υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 2139/τ.Β'/05-08-2014) που αφορά στην λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, της Σχολής Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου με τίτλο «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας» Η λειτουργία του Π.Μ.Σ. διέπεται από τις διατάξεις Τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (Φ.Ε.Κ. 148/16.07.2008, τ. Α') «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές», όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις των Νόμων: Ν. 4025/11(άρθρο 47), ο Ν. 4076/12 (άρθρο 5), ο Ν. 3794/09 (άρθρο 27), ο Ν. 4115/13, (άρθρο 34), ο Ν. 4316/14 (άρθρο 73) και ο Ν. 4301/14 (άρθρο 34) τις αποφάσεις της Σ.Ε.Σ. και από τις ειδικότερες λεπτομέρειες του **Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας** του Π.Μ.Σ. «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας». Ζητήματα που δεν καλύπτονται από τις προβλέψεις και αποφάσεις των ανωτέρω νόμων και οργάνων ρυθμίζονται με αποφάσεις της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Τα αρμόδια όργανα για την οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ είναι:

- α) Η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης (Σ.Ε.Σ.) του Πανεπιστημίου Αιγαίου.
- β) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Περιβάλλοντος
- γ) Ο Διευθυντής Σπουδών του Π.Μ.Σ. ο οποίος ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος
- δ) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.

2.2.1.4. Δομή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τρία (3) διδακτικά εξάμηνα (χειμερινό – εαρινό – χειμερινό). Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και η γλώσσα διδασκαλίας είναι η ελληνική και η αγγλική. Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων εξαμήνων σπουδών δέκα (10) μαθήματα από τα δεκαέξι (16) που προσφέρονται συνολικά.

Το σύνολο των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ανέρχεται σε ενενήντα (90) και κατανέμονται ως ακολούθως:

α) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα του Α' εξαμήνου, οι οποίες αποκτούνται από την επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση πέντε (5) εκ των εννέα (9) προσφερόμενων και στα οποία αντιστοιχούν έξι (6) πιστωτικές μονάδες στο καθένα.

β) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα του Β' εξαμήνου, οι οποίες αποκτούνται από την επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση πέντε (5) εκ των εννέα (9) προσφερόμενων μαθημάτων και στα οποία αντιστοιχούν έξι (6) πιστωτικές μονάδες στο καθένα.

γ) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Αναλυτικά, η δομή του προγράμματος μαθημάτων έχει ως ακολούθως:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (5 ΕΚ ΤΩΝ 9)	ECTS
Βιοσφαιρικές Διεργασίες	6
Οικολογία: Θεωρία	6

Εκτίμηση Περιβαλλοντικού Κινδύνου	6
Ενεργειακή Πολιτική και Λήψη Αποφάσεων	6
Περιβαλλοντική Επικοινωνία και Κοινωνιολογία	6
Διεθνής και Ευρωπαϊκή Περιβαλλοντική Πολιτική	6
Μέθοδοι Έρευνας στο Περιβάλλον	6
Γεωργικά Συστήματα και Περιβάλλον	6
Βιώσιμη Ανάπτυξη	6
ΣΥΝΟΛΟ ECTS ΕΞΑΜΗΝΟΥ	30
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
	ECTS
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (5 ΕΚ ΤΩΝ 9)	
Οικολογία: Εφαρμογές στη Βιολογία της Διατήρησης	6
Περιβαλλοντική Πολιτική	6
Περιβαλλοντικά/Οικολογικά Οικονομικά	6
Μέθοδοι Διασφάλισης Ποιότητας Επιχειρήσεων και Οργανισμών	6
Εισαγωγή στη Γεωπληροφορική και Περιβαλλοντικές Εφαρμογές ΓΣΠ	6
Χρήσεις Γεωργικής Γης	6
Περιβαλλοντική Νομοθεσία	6
Ειδικά Θέματα Περ/κης Πολιτικής & Διατήρησης Βιοποικιλότητας	6
Σπουδαστήριο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	10
ΣΥΝΟΛΟ ECTS ΕΞΑΜΗΝΟΥ	30
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	30 ECTS
ΣΥΝΟΛΟ ECTS (Α', Β' & Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ)	90

2.2.1.5. Συνεκτικότητα και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Προαπαιτούμενα μαθήματα

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, στο Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας» δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.

Υλη Μαθημάτων

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, πριν την έναρξη του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις των διδασκόντων του ΠΜΣ με τον Επιστημονικό Υπεύθυνο και τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, με σκοπό:

- την επανεκτίμηση της ύλης των μαθημάτων σε σχέση με το προηγούμενο ακαδ. έτος
- την επικαιροποίηση και αναπροσαρμογή της
- την ορθολογική έκταση της
- την αποφυγή επικαλύψεων μεταξύ μαθημάτων και
- τη γενικότερη οργάνωση και το συντονισμό της

Συνολικά πρέπει να σημειωθεί, ότι η ευρύτερη εποπτεία της παραπάνω διαδικασίας είναι στο επίπεδο της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος.

2.2.1.6. Επιλογή Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Διαδικασία Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Υποβολή Αιτήσεων: Οι αιτήσεις των υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Αιτήσεις που δε συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά ή δικαιολογητικά δε λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων.

Οι αιτήσεις των υποψηφίων με τα συνημμένα δικαιολογητικά υποβάλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτώς σε ερωτηματολόγιο πολλαπλών επιλογών, επί των βασικών αρχών της περιβαλλοντικής επιστήμης στην Αγγλική, και υποβάλλονται σε προσωπική συνέντευξη από την Επιτροπή Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων. Η πρόταση επιλογής των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. διαμορφώνεται από την Επιτροπή Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων.

Διευκρινίζεται ότι για τους υποψηφίους που εκτιμούν ότι θα έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία μέρα των εγγραφών στο Π.Μ.Σ. ως "βαθμός πτυχίου" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος της βαθμολογίας μαθημάτων που έχουν ολοκληρωθεί. Αν τέτοιοι υποψήφιοι επιλεγούν, μπορούν να γίνουν αποδεκτοί από τη Γ.Σ.Ε.Σ., υπό τον όρο ότι θα έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία μέρα των εγγραφών στο Π.Μ.Σ.

2. Έγκριση από Γ.Σ.Ε.Σ.: Οι συνολικές επιλογές της Επιτροπής Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων πρέπει να εγκριθούν από την Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

3. Έγκριση από Πρυτανικό Συμβούλιο: Οι συνολικές επιλογές του Τμήματος πρέπει να εγκριθούν από το Πρυτανικό Συμβούλιο.

Κριτήρια Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η επιλογή των υποψηφίων για Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης γίνεται βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

- Βαθμός Πτυχίου,
- Επίδοση σε προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με την ειδίκευση,
- Πολύ καλή γνώση της Αγγλικής (επιπρόσθετη προσμέτρηση άλλης ξένης γλώσσας),
- Προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα,
- Αξιολόγηση συστατικών επιστολών,
- Κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα προσόντα των υποψηφίων που αποδεικνύεται από τα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν.
- Απόδοση κατά τη γραπτή εξέταση
- Απόδοση κατά την προσωπική συνέντευξη

Διευκρινίζεται ότι για τους υποψηφίους που προβλέπουν να έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία ημέρα των εγγραφών στο Π.Μ.Σ., ως "βαθμός πτυχίου" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος της βαθμολογίας μαθημάτων που έχουν ολοκληρωθεί.

Μέθοδος δημοσιοποίησης

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών περιγράφεται αναλυτικά στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ., τα οποία δημοσιοποιούνται, με την ανάρτηση σχετικών ανακοινώσεων, σε ηλεκτρονικά μέσα. Η πρόταση επιλογής των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. διαμορφώθηκε από την Επιτροπή Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων και επικυρώθηκε από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος, το πλέον αρμόδιο όργανο για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας της συνολικής διαδικασίας επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών.

Μετά την έγκριση των αποτελεσμάτων από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενημερώνονται με προσωπική επιστολή του Δ/ντη του Π.Μ.Σ.

2.2.1.7. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Συμμετοχή Διδασκόντων από το εξωτερικό

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό.

Συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών.

Συμφωνίες Διμερούς Συνεργασίας

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, υπάρχει συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Κεντρικής Ευρώπης (CEU) (Ουγγαρία), το Πανεπιστήμιο του Lund (Σουηδία) και το Πανεπιστήμιο του Manchester (Μεγ. Βρετανία), στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις Περιβαλλοντικές επιστήμες, την Πολιτική και τη Διαχείριση (Masters Course in Environmental Sciences, Policy and Management, MESPOM

Προγράμματα Διεθνούς Εκπαιδευτικής Συνεργασίας

Βλ. απάντηση ως προς Συμφωνίες Διμερούς Συνεργασίας.

Εφαρμογή Διδακτικών Μονάδων ECTS

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ έχει εναρμονιστεί με το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS), για την απόκτηση του ΜΔΕ απαιτούνται 90 πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Διδασκαλία μαθημάτων σε ξένη γλώσσα

Η γλώσσα διδασκαλίας του συνόλου των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών του ΠΜΣ είναι η ελληνική ή/και η αγγλική. Επίσης, η διπλωματική διατριβή δύναται να είναι, εκτός της Ελληνικής και στην Αγγλική γλώσσα. Τέλος, στη γενικότερη εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία, χρησιμοποιείται στην πλειοψηφία των περιπτώσεων ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

Διεθνείς Διακρίσεις του Π.Μ.Σ

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του ΠΜΣ «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση».

2.2.1.8. Εξεταστικό Σύστημα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τρόποι Αξιολόγησης Φοιτητών

Οι φοιτητές εξετάζονται τόσο κατά τη διάρκεια όσο και στο τέλος κάθε σπονδύλου, στα μαθήματα που έχουν διδαχθεί. Ο τρόπος εξέτασης και βαθμολογίας των φοιτητών αποφασίζεται από τον εκάστοτε διδάσκοντα. Το εξεταστικό σύστημα του ΠΜΣ, κρίνεται ικανοποιητικό, δεδομένου ότι αφορά σε πολλαπλούς τρόπους αξιολόγησης. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι:

- Γραπτές εξετάσεις
- Ανάθεση Εργασιών και προφορική παρουσίαση αυτών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου
- Ηλεκτρονικές προόδους αξιολόγησης με ερωτηματολόγια πολλαπλής επιλογής (Quizzes)
- Ηλεκτρονικές προόδους αξιολόγησης για την εξοικείωση των φοιτητών (self-assessments)

Προδιαγραφές Ποιότητας

Για την επιτυχή περάτωση του ΠΜΣ, κάθε φοιτητής είναι υποχρεωμένος να συγγράψει και να παρουσιάσει δημόσια, ατομική μεταπτυχιακή εργασία. Η διπλωματική εργασία θα πρέπει να έχει έντονα ερευνητική διάσταση. Συγκεκριμένα, πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Βιβλιογραφική επισκόπηση
- Ανάπτυξη και οργάνωση δομημένου πλαισίου ανάλυσης
- Παρουσίαση αποτελεσμάτων και ανάλυση αυτών.

Η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει, ύστερα από πρόταση της Σ.Ε., ένα μέλος Δ.Ε.Π. ως επιβλέπων. Ο επιβλέπων έχει την επιστημονική ευθύνη για την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και ορίζεται όταν γίνει η επιλογή του θέματος. Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος, ή άλλα μέλη Δ.Ε.Π., μπορεί να ορίζονται συνεπιβλέποντες του μεταπτυχιακού φοιτητή ή της φοιτήτριας. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να αναλαμβάνει την επίβλεψη έως επτά μεταπτυχιακών φοιτητών. Η επιλογή του θέματος, της γλώσσας συγγραφής και του σχεδιασμού της διπλωματικής γίνεται από το φοιτητή με ευθύνη του επιβλέποντος. Η ΓΣΕΣ εγκρίνει τα παραπάνω στην συνέλευσή του μηνός Μαΐου ή Ιουνίου του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους. Ο τρόπος συγγραφής της διπλωματικής έχει συγκεκριμένες προδιαγραφές, και αυτές περιγράφονται σε ειδικό έντυπο το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

Μετά το πέρας της συγγραφής και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα, η Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει τριμελή εξεταστική επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και δύο (2) τουλάχιστον άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' και Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος. Η διπλωματική εργασία πρέπει να κατατεθεί μέχρι και την 30η Οκτωβρίου 2014 (εξαιρούνται οι περιπτώσεις αναστολής φοίτησης, όπου ισχύουν τα προβλεπόμενα στα αντίστοιχα άρθρα του παρόντος κανονισμού). Σε περίπτωση μη περάτωσης της διπλωματικής εργασίας, διακόπτεται η συνεργασία του ΠΜΣ με τον φοιτητή. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται επίσης να καταθέσουν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., πριν την υποστήριξη της διπλωματικής τους εργασίας, υπεύθυνη δήλωση στην οποία θα αναφέρει τα ακόλουθα: «Είμαι ο/η αποκλειστικός/ή συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για το ΠΜΣ Περιβαλλοντική Πολιτική & Διαχείριση του Τμήματος Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Αιγαίου».

Η τελική αξιολόγηση και κρίση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας γίνεται από την παραπάνω Εξεταστική Επιτροπή. Μετά το πέρας της παρουσίασης της διπλωματικής εργασίας τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής την αξιολογούν και τη βαθμολογούν το καθένα ξεχωριστά. Το έντυπο βαθμολόγησης κατατίθεται από το κάθε μέλος της Επιτροπής στη Γραμματεία του ΠΜΣ, η οποία είναι υπεύθυνη για τον υπολογισμό του βαθμού της διπλωματικής εργασίας και για την κοινοποίησή του τελικού συνολικού βαθμού στον φοιτητή.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία βαθμολογείται από μηδέν (0) έως δέκα (10), με ελάχιστο βαθμό επιτυχίας το πέντε (5). Σε περίπτωση απόρριψης ο υποψήφιος διαγράφεται από το Π.Μ.Σ. Η εγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, μετά το πέρας των ενδεχομένων διορθώσεων που προτείνει η Επιτροπή, κατατίθεται στη βιβλιοθήκη σε δύο αντίτυπα, ένα (1) βιβλιοδετημένο έντυπο και ένα (1) αντίτυπο cd σε μορφή (pdf) καθώς και σε ένα (1) αντίτυπο cd σε μορφή (pdf) στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

2.2.1.9. Χρηματοδότηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οι πηγές χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ. είναι:

- Τα διδάκτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών τα οποία ανέρχονται στο ποσό των 2500 ευρώ ανά φοιτητή Μ.Δ.Ε. ανά έτος και τα οποία καταβάλλονται ως εξής:
  - ο 500,00€ ως προκαταβολή με την αποδοχή της θέσης από τον υποψήφιο. Καθώς το συγκεκριμένο ποσό θεωρείται απαραίτητο για την κατοχύρωση της θέσης του υποψηφίου στο ΠΜΣ δεν επιστρέφεται σε περίπτωση μη παρακολούθησης.
  - ο 500 € έως 30/11/2015
  - ο 500 € έως 1/2/ 2016
  - ο 500 € έως 22 /4 /2016
  - ο 500 € έως 30/6/ 2016

Το ύψος των διδάκτρων μπορεί να αναπροσαρμόζεται ύστερα από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση από τη Σ.Ε.Σ. του Π.Α.

- Επιχορηγήσεις και δωρεές

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (Φ.Ε.Κ. 148/16.07.2008, τ. Α') «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές» (άρθρο 8) η διαχείριση των εσόδων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) και κατανέμονται ως εξής:

- α) 65% για λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και για αμοιβές αποζημιώσεις του διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού για εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους, καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ.
- β) 25% για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του ιδρύματος που αφορούν το Π.Μ.Σ. Σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη συνεδρίαση της με αριθμ. 09/07.07.2011, θέμα 9.4, αποφάσισε σχετικά με τη διαχείριση του 25% των εσόδων των ΠΜΣ, την ακόλουθη κατανομή:

- 15% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Τμήματος που ανήκει το ΠΜΣ ή προέρχεται η επιχορήγηση
- 5% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών της αντίστοιχης Πανεπιστημιακής Μονάδας
- 5% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Πανεπιστημίου γενικότερα

- γ) 10% κρατήσεις υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε.

2.2.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή»
Τμήματα ή Ιδρύματα συμμετοχής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

2.2.2.1. Αναπόκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στους στόχους του Τμήματος - Στις απαιτήσεις της κοινωνίας- Για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων

Αντικείμενο του Προγράμματος είναι η μεταπτυχιακή εξειδίκευση επιστημόνων στο σύνθετο πεδίο και εμπλοκή του φυσικού περιβάλλοντος με την εκμετάλλευση και χρήση των πόρων, της ρύπανσης της ατμόσφαιρας, του εδάφους και των νερών, της παραγωγής ενέργειας, των μεταφορών καθώς και των κινδύνων που απορρέουν για τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τη ζωή.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει μέσα από τη μελέτη και γνώση των βιολογικών, οικολογικών και φυσικοχημικών διεργασιών του περιβάλλοντος καθώς και των εφαρμογών τους στην Οικολογική Μηχανική:

- Στην ανάπτυξη της γνώσης των φυσικών και ανθρωπογενών παραμέτρων του Ελλαδικού χερσαίου και υδατικού περιβάλλοντος, της τεχνογνωσίας διαχείρισης πόρων και ποιότητας περιβάλλοντος και στην προώθηση της εφαρμογής των ανωτέρω στη βιώσιμη χρήση των πόρων. Στην εκπαίδευση επιστημόνων με ολοκληρωμένη αντίληψη των περιβαλλοντικών διεργασιών, που θα είναι σε θέση να κατανοήσουν, μοντελοποιήσουν και προβλέψουν αποτελέσματα των παραπάνω διεργασιών.
- Στην ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών και τεχνολογιών για μια οικολογικά, οικονομικά και κοινωνικά βιώσιμη αλληλεπίδραση μεταξύ του φυσικού και του τεχνολογικού περιβάλλοντος.
- Στη μελέτη και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της στο φυσικό περιβάλλον, τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τα οικοσυστήματα.
- Στην ανάπτυξη τεχνογνωσίας στο σχεδιασμό, κατασκευή και λειτουργία οικολογικών και περιβαλλοντικών συστημάτων.
- Στην ενδυνάμωση του πολλαπλού κοινωνικό-οικονομικού ρόλου του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στον ακριτικό χώρο όπου αναπτύσσεται, σύμφωνα με τις επιταγές και το σκεπτικό της ίδρυσης του.

2.2.2.2. Δημοσιοποίηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η προκήρυξη δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες του ΠΜΣ, του Πανεπιστημίου Αιγαίου και σε εξειδικευμένες ιστοσελίδες διαφήμισης ΠΜΣ της χώρας καταβάλλοντας προσπάθεια ενημέρωσης όλων των ενδιαφερόμενων.

2.2.2.3. Οργάνωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή» λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 σύμφωνα με τις 79266/B7/21-05-2014 Υ.Α. (ΦΕΚ 1400/τ.Β'/02.06.2014) «Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 35102/B7/14-7-2003 (ΦΕΚ 1057 τ. Β'/30-7-2003) υπουργικής απόφασης όπως αυτή τροποποιήθηκε με νεότερη απόφαση και αφορά στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Θεοφράστειο: Περιβαλλοντική και Οικολογική Μηχανική» του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου - Αναμόρφωση του Προγράμματος» και 706/13.5.2016 Απόφαση Πρύτανη Πανεπιστημίου Αιγαίου (ΦΕΚ 1402/τ.Β'/19.5.2016) «Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 79266/B7/21-05.2014 υπουργικής απόφασης

(ΦΕΚ 1400/τ.Β'02-06-2014) που αφορά στην λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, της Σχολής Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου με τίτλο «Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή».

Η λειτουργία του Π.Μ.Σ. διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (Φ.Ε.Κ. 148/16.07.2008, τ. Α') «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές», όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις των Νόμων: Ν. 4025/11(άρθρο 47), ο Ν. 4076/12 (άρθρο 5), ο Ν. 3794/09 (άρθρο 27), ο Ν. 4115/13, (άρθρο 34), ο Ν. 4316/14 (άρθρο 73) και ο Ν. 4301/14 (άρθρο 34), τις αποφάσεις της Σ.Ε.Σ. και από τις ειδικότερες λεπτομέρειες του **Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας** του Π.Μ.Σ. Ζητήματα που δεν καλύπτονται από τις προβλέψεις και αποφάσεις των ανωτέρω νόμων και οργάνων ρυθμίζονται με αποφάσεις της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Τα αρμόδια όργανα για την οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ είναι:

- α) Η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης (Σ.Ε.Σ.) του Πανεπιστημίου Αιγαίου.
- β) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Περιβάλλοντος
- γ) Ο Διευθυντής Σπουδών του Π.Μ.Σ. ο οποίος ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος
- δ) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ

2.2.2.4. Δομή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τρία (3) διδακτικά εξάμηνα (χειμερινό – εαρινό – χειμερινό). Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και η γλώσσα διδασκαλίας είναι η ελληνική και η αγγλική. Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων εξαμήνων σπουδών δέκα (10) μαθήματα από τα δεκαέξι (16) που προσφέρονται συνολικά.

Το σύνολο των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ανέρχεται σε ενενήντα (90) και κατανέμονται ως ακολούθως:

- α) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα του Α' εξαμήνου, οι οποίες αποκτούνται από την επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση πέντε (5) εκ των οκτώ (8) προσφερόμενων και στα οποία αντιστοιχούν έξι (6) πιστωτικές μονάδες στο καθένα.
- β) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα του Β' εξαμήνου, οι οποίες αποκτούνται από την επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση πέντε (5) εκ των οκτώ (8) προσφερόμενων μαθημάτων και στα οποία αντιστοιχούν έξι (6) πιστωτικές μονάδες στο καθένα.
- γ) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής.

Αναλυτικά, η δομή του προγράμματος μαθημάτων έχει ως ακολούθως:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5 ΕΚ ΤΩΝ 8)	ECTS
Περιβαλλοντική Υδραυλική	6
Τεχνολογίες Αντιρρύπανσης	6
Εφαρμοσμένη Οικολογία και Μηχανική	6
Ενεργειακή Πολιτική και Διαχείριση – Λήψη Αποφάσεων	6
Σεμινάριο – Μέθοδοι Έρευνας (Personal Project)	6
Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή I	6
Μέθοδοι Διασφάλισης Περιβαλλοντικής Ποιότητας	6
Οικοτοξικολογία	6
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	30
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑ (5 ΕΚ ΤΩΝ 8)	ECTS
Σχεδιασμός Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων	6
Μέθοδοι Εκτίμησης και Τεχνολογία Μείωσης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης	6
Περιβαλλοντική Χημεία και Ανάλυση	6
Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή II	6
Περιβαλλοντικά Τεχνικά Έργα (Personal Project) – Εκπαιδευτική Εκδρομή	6
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας – Σχεδιασμός Έργων	6
Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων	6

Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική	6
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	30
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή	30
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	30
ΣΥΝΟΛΟ Α', Β' & Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ	90 ECTS

Για την απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση 90 μονάδων ECTS σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του φοιτητή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του προγράμματος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο πρόγραμμα και στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η παρακολούθηση όλων των δραστηριοτήτων του Προγράμματος Σπουδών είναι υποχρεωτική. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορούν να αναγνωριστούν πιστωτικές μονάδες από άλλα Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου ή άλλα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια (Άρθρο 38, παρ. 4 του Ν. 4009/2011). Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και μετά από έγκριση της Σ.Ε.Σ., είναι δυνατή η αναθεώρηση/τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και η ανακατανομή τους μεταξύ των εξαμήνων χωρίς να απαιτείται η έκδοση νέου ΦΕΚ (Ν.3685/2008, άρθρο 6, παράγραφος 3, υποπαράγραφος 2).

Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. καθορίζονται οι ημερομηνίες και ο τρόπος εγγραφής των ενδιαφερομένων καθώς και η διαδικασία δηλώσεων των μαθημάτων που θα επιλέγονται σε κάθε εξάμηνο.

Κατανομή χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, τα μαθήματα που προσφέρονται από το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή» αφορούν θεωρητική διδασκαλία-διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις, ασκήσεις/έρευνα πεδίου, σεμινάρια.

2.2.2.5. Συνεκτικότητα και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Προαπαιτούμενα μαθήματα

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, στο Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή» δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.

Υλη Μαθημάτων

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, πριν την έναρξη του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις των διδασκόντων του ΠΜΣ με τον Επιστημονικό Υπεύθυνο και τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, με σκοπό:

- τον καθορισμό της ύλης των μαθημάτων
- την ορθολογική έκταση της
- την αποφυγή επικαλύψεων μεταξύ μαθημάτων και
- τη γενικότερη οργάνωση και το συντονισμό της

Συνολικά πρέπει να σημειωθεί, ότι η ευρύτερη εποπτεία της παραπάνω διαδικασίας είναι στο επίπεδο της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος.

2.2.2.6. Επιλογή Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Διαδικασία Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

1. Υποβολή Αιτήσεων: Οι αιτήσεις των υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Αιτήσεις που δε συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά ή δικαιολογητικά δε λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων.

Οι αιτήσεις των υποψηφίων με τα συνημμένα δικαιολογητικά υποβάλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτώς σε ερωτηματολόγιο πολλαπλών επιλογών, επί των βασικών αρχών της περιβαλλοντικής επιστήμης στην Αγγλική, και υποβάλλονται σε προσωπική συνέντευξη από την Επιτροπή Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων. Η πρόταση επιλογής των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. διαμορφώνεται από την Επιτροπή Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων.

Διευκρινίζεται ότι για τους υποψηφίους που εκτιμούν ότι θα έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την

τελευταία μέρα των εγγραφών στο Π.Μ.Σ. ως "βαθμός πτυχίου" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος της βαθμολογίας μαθημάτων που έχουν ολοκληρωθεί. Αν τέτοιοι υποψήφιοι επιλεγούν, μπορούν να γίνουν αποδεκτοί από τη Γ.Σ.Ε.Σ. υπό τον όρο ότι θα έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία μέρα των εγγραφών στο Π.Μ.Σ.

2. Έγκριση από Γ.Σ.Ε.Σ.: Οι συνολικές επιλογές της Επιτροπής Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων πρέπει να εγκριθούν από την Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Κριτήρια Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η επιλογή των υποψηφίων για Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης γίνεται βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

- Βαθμός Πτυχίου,
- Επίδοση σε προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με την ειδίκευση,
- Πολύ καλή γνώση της Αγγλικής (επιπρόσθετη προσμέτρηση άλλης ξένης γλώσσας),
- Προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα,
- Αξιολόγηση συστατικών επιστολών,
- Κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα προσόντα των υποψηφίων που αποδεικνύεται από τα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν.
- Απόδοση κατά τη γραπτή εξέταση
- Απόδοση κατά την προσωπική συνέντευξη

Διευκρινίζεται ότι για τους υποψηφίους που προβλέπουν να έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία ημέρα των εγγραφών στο ΠΜΣ, ως "βαθμός πτυχίου" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος της βαθμολογίας μαθημάτων που έχουν ολοκληρωθεί.

Μέθοδος δημοσιοποίησης

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών περιγράφεται αναλυτικά στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ, τα οποία δημοσιοποιούνται, με την ανάρτηση σχετικών ανακοινώσεων, σε ηλεκτρονικά μέσα. Η πρόταση επιλογής των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. διαμορφώθηκε από την Επιτροπή Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριων και επικυρώθηκε από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος, το πλέον αρμόδιο όργανο για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας της συνολικής διαδικασίας επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών.

Μετά την έγκριση των αποτελεσμάτων από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενημερώνονται με προσωπική επιστολή του Δ/ντη του ΠΜΣ.

2.2.2.7. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Συμμετοχή Διδασκόντων από το εξωτερικό

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχει συμμετοχή Διδασκόντων από το εξωτερικό.

Συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών.

Συμφωνίες Διμερούς Συνεργασίας

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού.

Προγράμματα Διεθνούς Εκπαιδευτικής Συνεργασίας

Το ΠΜΣ συμμετέχει στο πρόγραμμα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας ERASMUS

Εφαρμογή Διδακτικών Μονάδων ECTS

Το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ έχει εναρμονιστεί και εφαρμόζει το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS) και η ενημέρωση στους μεταπτυχιακούς φοιτητές πραγματοποιείται μέσω του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΠΜΣ, αντίτυπο του οποίου τους κοινοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του ΠΜΣ.

Διδασκαλία μαθημάτων σε ξένη γλώσσα

Η γλώσσα διδασκαλίας του συνόλου των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών του ΠΜΣ είναι η ελληνική ή/και η αγγλική. Επίσης, η διπλωματική διατριβή δύναται να είναι, εκτός της Ελληνικής και στην Αγγλική γλώσσα. Τέλος, στη γενικότερη εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία, χρησιμοποιείται στην πλειοψηφία των περιπτώσεων ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

Διεθνείς Διακρίσεις του Π.Μ.Σ

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του ΠΜΣ «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή».

2.2.2.8. Εξεταστικό Σύστημα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τρόποι Αξιολόγησης Φοιτητών

Στο ΠΜΣ «Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή» εφαρμόζονται συνολικά οι παρακάτω τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών (ανάλογα με τις ειδικές απαιτήσεις του κάθε μαθήματος, ο Διδάσκων/ουσα επιλέγει έναν ή περισσότερους τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών) :

- Γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου
- Ενδιάμεση Πρόοδος
- Ανάθεση Εργασιών και προφορική παρουσίαση αυτών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου
- Προφορικές εξετάσεις
- Εργαστηριακές ασκήσεις και ασκήσεις πεδίου

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντος, γίνεται σε πλήρη ανεξαρτησία από τα άλλα μαθήματα και αποτελεί παράγωγο της αντικειμενικής εκτίμησης της απόδοσης του φοιτητή ή φοιτήτριας στο συγκεκριμένο μάθημα (εργασίες, εξετάσεις κλπ.).

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων των φοιτητών και φοιτητριών σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις) σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο κάθε διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου. Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος είναι το πέντε (5), με άριστα το δέκα (10).

Συνολικά πρέπει να σημειωθεί, ότι η ευρύτερη εποπτεία, η αξιολόγηση της εξεταστικής διαδικασίας καθώς και ο τρόπος διασφάλισης της διαφάνειας κατά την αξιολόγηση των φοιτητών είναι στο επίπεδο της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνοψης Τμήματος.

Προδιαγραφές Ποιότητας

Η Μ.Δ.Δ. είναι μια προσεκτικά διαρθρωμένη ακαδημαϊκή εργασία, η οποία παρουσιάζει μια πρωτότυπη ερευνητική υπόθεση, επαρκώς τεκμηριωμένη από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Θα πρέπει να έχει σημαντική ερευνητική διάσταση και να εντάσσεται στα πλαίσια και σκοπούς του Π.Μ.Σ. Οικολογική Μηχανική & Κλιματική Αλλαγή. Η συγγραφή της γίνεται κάτω από τη καθοδήγηση του επιβλέποντος. Ο/Η φοιτητής/τρια θα πρέπει με τη Μ.Δ.Δ. να αποδείξει ότι διαθέτει ικανοποιητική εμπειρία και επάρκεια στην επιλεγείσα ερευνητική περιοχή, πειραματική ή/και θεωρητική.

Υποχρεώσεις του φοιτητή

1. Αναζήτηση επιβλέποντος καθηγητή κατά την αρχή του εαρινού εξαμήνου.
2. Δήλωση θέματος και επιβλέποντος καθηγητή στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. μέχρι το τέλος Μαρτίου για έγκριση από Γ.Σ.Ε.Σ.
3. Προετοιμασία πρότασης σε συνεργασία με τον επιβλέποντα
4. Υποβολή της πρότασης για έγκριση στον επιβλέποντα
5. Ανάπτυξη σχεδίου εργασιών και χρονοδιαγράμματος
6. Ολοκλήρωση πειραματικών ή/και θεωρητικών εργασιών
7. Αναζήτηση ημερομηνίας υποβολής και εξεταστών
8. Ολοκλήρωση συγγραφής
9. Υποβολή και αναζήτηση ημερομηνίας δημόσιας υποστήριξης
10. Δημόσια υποστήριξη

Ο φόρτος εργασίας που απαιτείται να καταβάλει κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής του διατριβής αποτιμάται μεταξύ επτακοσίων πενήντα (750) και εννιακοσίων (900) ωρών εργασίας, οι οποίες αντιστοιχούν σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες. Ως εκ τούτου, η μέση ωριαία απασχόληση την εβδομάδα υπολογίζεται τριάντα δυο (32) έως τριάντα έξι (36) ώρες κατά προσέγγιση.

Η βαθμολόγηση της διπλωματικής διατριβής αρθρώνεται στις εξής ενότητες (σε παρένθεση το ποσοστό βαρύτητας στη βαθμολόγηση):

- στόχος – διάρθρωση- βιβλιογραφική έρευνα (20%)
- ανάπτυξη μοντέλου, πειράματος, πλαισίου ανάλυσης (30%)
- ανάλυση αποτελεσμάτων και συζήτηση (20%)
- συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική επέκταση (10%)
- παρουσίαση εργασίας (20%)

Η διπλωματική διατριβή δύναται να είναι, εκτός της Ελληνικής και στην Αγγλική ή άλλη γλώσσα μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. (Ν.3685/2008, άρθρο 9, παρ. 4.γ).

Μετά το πέρας της συγγραφής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντος/ουσας, οι υποψήφιοι/ες παραδίδουν ηλεκτρονικώς ή εντύπως αντίτυπό της, στα Μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Επισημαίνεται ότι η κατάθεση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής στα μέλη της Επιτροπής θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον 15 ημέρες πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου.

Οι Μεταπτυχιακοί/ες Φοιτητές/τριες υποχρεούνται επίσης να καταθέσουν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. πριν την υποστήριξη, υπεύθυνη δήλωση στην οποία θα αναφέρουν τα ακόλουθα: «είμαι συγγραφέας αυτής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής και κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων ή ιδεών, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τη συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική διατριβή».

Η δημόσια υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής πραγματοποιείται εντός δυο (2) εβδομάδων μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου του χειμερινού εξαμήνου, όπως αυτή ορίζεται στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Ιδρύματος σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του Παν/μιου Αιγαίου.

Η τελική αξιολόγηση και κρίση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής γίνεται από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή στην έδρα του Τμήματος (άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 3685/2008). Κατά την εξέταση απαιτείται η παρουσία και των τριών Μελών της Εξεταστικής Επιτροπής (Ν.2690/1999, άρθρο 14, παρ. 1, εδάφιο τελευταίο). Σε περίπτωση δε που σε αυτήν συμμετέχουν Εξωτερικά Μέλη (μέλη άλλων Ιδρυμάτων), δίδεται η δυνατότητα τηλεδιάσκεψης για τη διευκόλυνση των Εξωτερικών Μελών (σχετική η υπ'αριθμ. φ122.1/42/23076/β2/24-2-2011,ΚΥΑ (ΦΕΚ 433/17-3-2011,τ. Β'). Για την έγκριση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των 2/3 των Μελών της Επιτροπής.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή βαθμολογείται από μηδέν (0) έως δέκα (10), με ελάχιστο βαθμό επιτυχίας το πέντε (5). Σε περίπτωση απόρριψης, ο/η Υποψήφιος/α διαγράφεται από το Π.Μ.Σ..

Η εγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή, μετά το πέρας των ενδεχομένων διορθώσεων που προτείνει η Επιτροπή, κατατίθεται στη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ σε ένα έντυπο αντίτυπο και σε ηλεκτρονική μορφή μέσω της Πύλης της Βιβλιοθήκης. Επίσης ένα ηλεκτρονικό (CD) αντίτυπο κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή μπορεί να αντικαθίσταται με άλλον πρόσφορο επιστημονικά τρόπο, που κρίνεται τεκμηριωμένα ότι ισοδυναμεί με την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής, κατόπιν απόφασης της Γ.Σ.Ε.Σ. Στην περίπτωση αυτή, υπάρχει αντίστοιχη αναφορά στο κείμενο ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

2.2.2.9. Χρηματοδότηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οι πηγές χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ. είναι:

- Τα διδάκτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών τα οποία ανέρχονται στο ποσό των 2500 ευρώ ανά φοιτητή Μ.Δ.Ε. ανά έτος και τα οποία καταβάλλονται ως εξής:
  - ο 500,00€ ως προκαταβολή με την αποδοχή της θέσης από τον υποψήφιο (Ιούνιος-Σεπτέμβριος). Καθώς το συγκεκριμένο ποσό θεωρείται απαραίτητο για την κατοχύρωση της θέσης του υποψηφίου στο Π.Μ.Σ. δεν επιστρέφεται σε περίπτωση μη παρακολούθησης.
  - ο 500,00€ Νοέμβριος
  - ο 500,00€ Φεβρουάριος
  - ο 500,00€ Απρίλιος
  - ο 500,00€ Ιούνιος

Το ύψος των διδάκτρων μπορεί να αναπροσαρμόζεται ύστερα από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση από τη Σ.Ε.Σ. του Π.Α.

- Επιχορηγήσεις και δωρεές

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (Φ.Ε.Κ. 148/16.07.2008, τ. Α') «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές» (άρθρο 8) η διαχείριση των εσόδων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) και κατανέμονται ως εξής:

- α) 65% για λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και για αμοιβές αποζημιώσεις του διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού για εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους, καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. Επιπλέον, από το συγκεκριμένο ποσοστό, καλύπτονται δαπάνες εργαστηριακών αναλωσίμων για τις ανάγκες των διπλωματικών διατριβών των μεταπτυχιακών φοιτητών. Τέλος, καλύπτεται η δαπάνη της ετήσιας εκπαιδευτικής εκδρομής των μεταπτυχιακών φοιτητών στο σταθμό παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας της ΔΕΗ και στο λιγνιτικό κέντρο της Μεγαλόπολης, στις μονάδες επεξεργασίας λυμάτων Ακροκέραμου και Ψυτάλλειας, στη μονάδα επεξεργασίας νερού του Ασπροπύργου της ΕΥΔΑΠ, στους χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων Λιοσίων και Σχιστού καθώς και στις εγκαταστάσεις της Ελληνικής Εταιρείας Ανάκτησης και Ανακύκλωσης στην Αθήνα.
- β) 25% για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του ιδρύματος που αφορούν το Π.Μ.Σ. Σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη συνεδρίαση της με αριθμ. 09/07.07.2011, θέμα 9.4, αποφάσισε σχετικά με τη διαχείριση του 25% των εσόδων των ΠΜΣ, την ακόλουθη κατανομή:
  - 15% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Τμήματος που ανήκει το ΠΜΣ ή προέρχεται η επιχορήγηση
  - 5% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών της αντίστοιχης Πανεπιστημιακής Μονάδας
  - 5% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Πανεπιστημίου γενικότερα
- γ) 10% κρατήσεις υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε.

2.2.3. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες Περιβάλλοντος»

Τμήματα ή Ιδρύματα συμμετοχής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

2.2.3.1. Ανταπόκριση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στους στόχους του Τμήματος- Στις απαιτήσεις της κοινωνίας- Για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων

Αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η κατάρτιση μεταπτυχιακών φοιτητών στις περιβαλλοντικές επιστήμες μέσω εφαρμοσμένης έρευνας. Οι σπουδές στις επιστήμες του Περιβάλλοντος αποσκοπούν στην ανάλυση της σχέσης ανάμεσα στον άνθρωπο και στις βιολογικές, οικολογικές και φυσικοχημικές συνθήκες που αλληλοεπηρεάζονται. Αναλύονται οι διεργασίες και οι επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, αναζητούνται επωφελείς πολιτικές και διαχειριστικές προσεγγίσεις και αναπτύσσονται τεχνολογικές διεργασίες που αποσκοπούν στη βιώσιμη διαχείριση του περιβάλλοντος.

Το Πρόγραμμα εστιάζει στην ανάπτυξη από τους φοιτητές ενός πλαισίου (θεωρητικού ή/και πειραματικού) σε θέματα αιχμής του περιβάλλοντος μετά από παρακολούθηση ειδικών σεμιναρίων. Η ολοκλήρωση του προγράμματος απαιτεί:

Α) την υποβολή πρωτότυπου επιστημονικού άρθρου, το οποίο θα πρέπει να έχει υποβληθεί προς δημοσίευση σε εγκεκριμένο επιστημονικό περιοδικό με κριτές και

Β) την εκπόνηση διπλωματικής διατριβής με καθαρή συνεισφορά στην απόκτηση νέας επιστημονικής γνώσης

2.2.3.2. Δημοσιοποίηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Η προκήρυξη δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες του ΠΜΣ, του Πανεπιστημίου Αιγαίου και σε εξειδικευμένες ιστοσελίδες διαφήμισης ΠΜΣ της χώρας καταβάλλοντας προσπάθεια ενημέρωσης όλων των ενδιαφερόμενων.

2.2.3.3. Οργάνωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες Περιβάλλοντος» λειτουργεί με την 99828/B7-27/6/2014 Υ.Α. (ΦΕΚ 1852/τ.Β'/07-07-2014) και με την 705/13.5.2016 Απόφαση Πρύτανη Πανεπιστημίου Αιγαίου (ΦΕΚ 1402/τ.Β'/19.5.2016) «Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 99828/B7/27-06-2014 υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 1852/τ.Β'/07-07-2014) που αφορά στην λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, της Σχολής Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου με τίτλο «Επιστήμες Περιβάλλοντος».

Η λειτουργία του Π.Μ.Σ. διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (Φ.Ε.Κ. 148/16.07.2008, τ. Α') «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές», όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις των Νόμων: Ν. 4025/11(άρθρο 47), ο Ν. 4076/12 (άρθρο 5), ο Ν. 3794/09 (άρθρο 27), ο Ν. 4115/13, (άρθρο 34), ο Ν. 4316/14 (άρθρο 73) και ο Ν. 4301/14 (άρθρο 34) τις αποφάσεις της Σ.Ε.Σ. και από τις ειδικότερες λεπτομέρειες του **Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας** του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες Περιβάλλοντος». Ζητήματα που δεν καλύπτονται από τις προβλέψεις και αποφάσεις των ανωτέρω νόμων και οργάνων ρυθμίζονται με αποφάσεις της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Τα αρμόδια όργανα για την οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ είναι:

- α) Η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης (Σ.Ε.Σ.) του Πανεπιστημίου Αιγαίου.
- β) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Περιβάλλοντος
- γ) Ο Διευθυντής Σπουδών του Π.Μ.Σ. ο οποίος ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος
- δ) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.

2.2.3.4. Δομή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τρία (3) εξάμηνα (χειμερινό – εαρινό – χειμερινό), εκ των οποίων το 1^ο θεωρείται διδακτικό και τα άλλα δύο ερευνητικά. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και η γλώσσα διδασκαλίας είναι η αγγλική/ελληνική. Για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου συνολικά 3 μαθήματα (2 υποχρεωτικά και 1 επιλογής), ενώ κατά τη διάρκεια των επόμενων δύο εξαμήνων διεξάγουν επιστημονική έρευνα αιχμής υπό την επίβλεψη ενός εκ των καθηγητών του ΠΜΣ. Η πρόοδος τους κατά τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου ελέγχεται μέσω της υποβολής προς αξιολόγηση τμημάτων της ερευνητικής τους εργασίας στους επιβλέποντες καθηγητές, διαρθρωμένα σε 2 μαθήματα, και ανοικτή παρουσίαση στους Καθηγητές και τους ερευνητές του Τμήματος σε ημερομηνίες που θα καθορίζονται στις αρχές κάθε ακαδημαϊκού έτους μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ. Το τρίτο εξάμηνο περιλαμβάνει την ολοκλήρωση της συγγραφής της Μ.Δ.Δ. και του επιστημονικού άρθρου.

Το σύνολο των Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ανέρχεται σε ενενήντα (90) και κατανέμονται ως ακολούθως:

α) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα του Α' εξαμήνου, οι οποίες αποκτούνται από την επιτυχή παρακολούθηση και εξέταση δύο υποχρεωτικών μαθημάτων και ενός εκ των τριών (3) μαθημάτων επιλογής στα οποία αντιστοιχούν δέκα (10) πιστωτικές μονάδες στο καθένα.

β) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από τα μαθήματα του Β' εξαμήνου

γ) Τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS) από την ολοκλήρωση της εκπόνησης – συγγραφής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και την ολοκλήρωση της συγγραφής του άρθρου που θα υποβληθεί σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό με κριτές. Η υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας γίνεται ενώπιον τριμελούς επιτροπής που ορίζεται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Αναλυτικά, η δομή του προγράμματος μαθημάτων έχει ως ακολούθως:

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Π.Μ. (ECTS)
Ερευνητικές Μέθοδοι	10
Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Έρευνας	10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (1 εκ των 3)	

Ειδικά Θέματα Περιβαλλοντικής Μηχανικής και Επιστήμης	10
Ειδικά Θέματα Εφαρμοσμένης Οικολογίας	10
Ειδικά Θέματα Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών Περιβάλλοντος	10
ΣΥΝΟΛΟ ECTS	30

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Π.Μ. (ECTS)
Έναρξη διπλωματικής εργασίας – εκτεταμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση Επιλογή προβλήματος και σύνδεση με υπάρχουσα πρακτική	15
Ανάπτυξη και Εφαρμογή πειραματικού – θεωρητικού πλαισίου Μεθοδολογική προετοιμασία – εντοπισμός και διαχείριση προβλημάτων Πιλοτική εφαρμογή	15
ΣΥΝΟΛΟ ECTS	30

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	
	Π.Μ. (ECTS)
Ολοκλήρωση Διπλωματικής Εργασίας	15
Συγγραφή επιστημονικού άρθρου	15
ΣΥΝΟΛΟ	30

Για την απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση 90 μονάδων ECTS σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του φοιτητή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του προγράμματος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο πρόγραμμα και στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Η παρακολούθηση όλων των δραστηριοτήτων του Προγράμματος Σπουδών είναι υποχρεωτική. Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και μετά από έγκριση της Σ.Ε.Σ., είναι δυνατή η αναθώρηση/τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και η ανακατανομή τους μεταξύ των εξαμήνων χωρίς να απαιτείται η έκδοση νέου ΦΕΚ (Ν.3685/2008, άρθρο 6, παράγραφος 3, υποπαράγραφος 2).

Κατανομή χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, τα μαθήματα που προσφέρονται από το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ «Επιστήμες Περιβάλλοντος» το μαθήματα του πρώτου εξαμήνου αφορούν θεωρητική διδασκαλία-διαλέξεις ενώ από το δεύτερο εξάμηνο και μετέπειτα αφορούν εκπόνηση εφαρμοσμένης έρευνας.

2.2.3.5. Συνεκτικότητα και Λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Προαπαιτούμενα μαθήματα

Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, στο Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ «Επιστήμες Περιβάλλοντος» δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.

Υψηλ Μαθημάτων

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, πριν την έναρξη του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις των διδασκόντων του ΠΜΣ με τον Επιστημονικό Υπεύθυνο και τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, με σκοπό:

- την επανεκτίμηση της ύλης των μαθημάτων σε σχέση με το προηγούμενο ακαδ. Έτος
- την επικαιροποίηση και αναπροσαρμογή της
- την ορθολογική έκταση της
- την αποφυγή επικαλύψεων μεταξύ μαθημάτων και
- τη γενικότερη οργάνωση και το συντονισμό της

Συνολικά πρέπει να σημειωθεί, ότι η ευρύτερη εποπτεία της παραπάνω διαδικασίας είναι στο επίπεδο της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος.

2.2.3.6. Επιλογή Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Διαδικασία Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

1. Υποβολή Αιτήσεων: Οι αιτήσεις των υποψηφίων πρέπει να συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Αιτήσεις που δε συνοδεύονται από τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά ή δικαιολογητικά δε λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων.

Οι αιτήσεις των υποψηφίων με τα συνημμένα δικαιολογητικά υποβάλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ.

Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται μετά από συνέντευξη με συνεκτίμηση των κριτηρίων που ορίζονται σύμφωνα με το Ν.3685/08. Έμφαση δίνεται στην ικανότητα των υποψηφίων να διεξάγουν έρευνα αιχμής και να συγγράψουν επιστημονικό άρθρο που θα υποβληθεί προς δημοσίευση σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό. Η συνέντευξη γίνεται από τουλάχιστον τρία Μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος που έχουν οριστεί ως μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης και Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών. Λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων επιλογής καθώς και συμπληρωματικά κριτήρια καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ και τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Περιβάλλοντος. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Διευκρινίζεται ότι για τους υποψηφίους που εκτιμούν ότι θα έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία μέρα των εγγραφών στο Π.Μ.Σ. ως "βαθμός πτυχίου" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος της βαθμολογίας μαθημάτων που έχουν ολοκληρωθεί. Αν τέτοιοι υποψήφιοι επιλεγούν, μπορούν να γίνουν αποδεκτοί από τη Γ.Σ.Ε.Σ., υπό τον όρο ότι θα έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία μέρα των εγγραφών στο Π.Μ.Σ.

2. Έγκριση από Γ.Σ.Ε.Σ.: Οι συνολικές επιλογές της Επιτροπής Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών πρέπει να εγκριθούν από την Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος.

Κριτήρια Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Η επιλογή των υποψηφίων για Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης γίνεται βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

- Βαθμός Πτυχίου,
- Βαθμός προπτυχιακής πτυχιακής εργασίας,
- Δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά
- Ανακοινώσεις σε εθνικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια
- Προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα,
- Αξιολόγηση συστατικών επιστολών,
- Κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα προσόντα των υποψηφίων που αποδεικνύεται από τα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν.
- Απόδοση κατά την προσωπική συνέντευξη

Διευκρινίζεται ότι για τους υποψηφίους που προβλέπουν να έχουν λάβει το πτυχίο τους έως την τελευταία ημέρα των εγγραφών στο ΠΜΣ, ως "βαθμός πτυχίου" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος της βαθμολογίας μαθημάτων που έχουν ολοκληρωθεί.

Μέθοδος δημοσιοποίησης αποτελεσμάτων επιλογής

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών περιγράφεται αναλυτικά στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ, τα οποία δημοσιοποιούνται, με την ανάρτηση σχετικών ανακοινώσεων, σε ηλεκτρονικά μέσα. Η πρόταση επιλογής των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. διαμορφώθηκε από την Επιτροπή Επιλογής και Αξιολόγησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών και επικυρώθηκε από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος, το πλέον αρμόδιο όργανο για τη διασφάλιση της

αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας της συνολικής διαδικασίας επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών.

Μετά την έγκριση των αποτελεσμάτων από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές ενημερώνονται με προσωπική επιστολή του Δ/ντη του ΠΜΣ.

2.2.3.7. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Συμμετοχή Διδασκόντων από το εξωτερικό

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχει συμμετοχή Διδασκόντων από το εξωτερικό.

Συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπής φοιτήτριας.

Συμφωνίες Διμερούς Συνεργασίας

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού.

Προγράμματα Διεθνούς Εκπαιδευτικής Συνεργασίας

Το ΠΜΣ συμμετέχει στο πρόγραμμα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας ERASMUS

Εφαρμογή Διδακτικών Μονάδων ECTS

Το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ έχει εναρμονιστεί και εφαρμόζει το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS) και η ενημέρωση στους μεταπτυχιακούς φοιτητές πραγματοποιείται μέσω του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του ΠΜΣ, αντίτυπο του οποίου τους κοινοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του ΠΜΣ.

Διδασκαλία μαθημάτων σε ξένη γλώσσα

Η γλώσσα διδασκαλίας του συνόλου των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών του ΠΜΣ, όπως αυτή έχει οριστεί με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ και Σ.Ε.Σ. και εμπεριέχεται στην Πρόταση Ίδρυσης νέου Π.Μ.Σ. και στην Ιδρυτική Απόφαση του Π.Μ.Σ. , είναι η Αγγλική/Ελληνική.

Η γλώσσα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής (Μ.Δ.Δ.) είναι η Αγγλική, μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. (Ν.3685/2008, άρθρο 9, παρ. 4.γ). Η Μ.Δ.Δ. περιλαμβάνει εκτεταμένη περίληψη στην ελληνική γλώσσα

Τέλος, στη γενικότερη εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία, χρησιμοποιείται, εξ' ολοκλήρου, ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

Διεθνείς Διακρίσεις του Π.Μ.Σ

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του ΠΜΣ «Επιστήμες Περιβάλλοντος».

2.2.3.8. Εξεταστικό Σύστημα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τρόποι Αξιολόγησης Φοιτητών

Στο ΠΜΣ «Επιστήμες Περιβάλλοντος» εφαρμόζονται συνολικά οι παρακάτω τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών (ανάλογα με τις ειδικές απαιτήσεις του κάθε μαθήματος, ο Διδάσκων/ουσα επιλέγει έναν ή περισσότερους τρόπους αξιολόγησης των φοιτητών) :

- Γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου
- Ανάθεση Εργασιών και προφορική παρουσίαση αυτών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου
- Προφορικές εξετάσεις
- Εργαστηριακές ασκήσεις και ασκήσεις πεδίου

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση σε κάθε μάθημα είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του διδάσκοντος, γίνεται σε πλήρη ανεξαρτησία από τα άλλα μαθήματα και αποτελεί παράγωγο της αντικειμενικής εκτίμησης της απόδοσης του φοιτητή ή φοιτήτριας στο συγκεκριμένο μάθημα (εργασίες, εξετάσεις κλπ.).

Ο τελικός βαθμός κάθε μαθήματος προκύπτει από το σύνολο των επιδόσεων των φοιτητών και φοιτητριών σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εργασίες, εξετάσεις) σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει ο κάθε διδάσκων στην αρχή του εξαμήνου. Ο ελάχιστος αποδεκτός βαθμός μαθήματος είναι το πέντε (5), με άριστα το δέκα (10).

Συνολικά πρέπει να σημειωθεί, ότι η ευρύτερη εποπτεία, η αξιολόγηση της εξεταστικής διαδικασίας καθώς και ο τρόπος διασφάλισης της διαφάνειας κατά την αξιολόγηση των φοιτητών είναι στο επίπεδο της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύμβασης Τμήματος.

Προδιαγραφές Ποιότητας

Κάθε φοιτητής/τρια υποβάλλει στον/στην Επιβλέποντα/ουσα την πρόταση εκπόνησης ερευνητικής εργασίας που θα οδηγήσει στη συγγραφή επιστημονικού άρθρου και Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής. Το θέμα της ερευνητικής εργασίας θα πρέπει να βασίζεται σε μία πρωτότυπη ερευνητική υπόθεση, επαρκώς τεκμηριωμένη από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Ο σχεδιασμός της ερευνητικής εργασίας κάθε Φοιτητή/τριας γίνεται με ευθύνη του/της Επιβλέποντος/ουσας. Σημειώνεται ότι με ευθύνη του/της Επιβλέποντος/ουσας, όλες οι ερευνητικές εργασίες θα πρέπει να αποδέχονται τον Κώδικα Δεοντολογίας του Ιδρύματος καθώς και τον Κώδικα Δεοντολογίας για την Έρευνα στα πεδία της Βιοηθικής.

Υποχρεώσεις του φοιτητή

11. Αναζήτηση επιβλέποντος καθηγητή κατά την αρχή του εαρινού εξαμήνου (Φεβρουάριος _ Μάρτιος).
12. Δήλωση θέματος και επιβλέποντος καθηγητή στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός του πρώτου δεκαπενθήμερου του Μαρτίου για έγκριση από Γ.Σ.Ε.Σ.
13. Προετοιμασία πρότασης σε συνεργασία με τον επιβλέποντα
14. Υποβολή της πρότασης για έγκριση στον επιβλέποντα
15. Ανάπτυξη σχεδίου εργασιών και χρονοδιαγράμματος
16. Ολοκλήρωση πειραματικών ή/και θεωρητικών εργασιών
17. Ολοκλήρωση συγγραφής επιστημονικού άρθρου και Μ.Δ.Δ.
18. Υποβολή άρθρου προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό
19. Αναζήτηση ημερομηνίας υποβολής και εξεταστών
20. Υποβολή και αναζήτηση ημερομηνίας δημόσιας υποστήριξης της Μ.Δ.Δ.
21. Δημόσια υποστήριξη της Μ.Δ.Δ.

Ο φόρτος εργασίας που απαιτείται να καταβάλει κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της ερευνητικής του εργασίας αποτιμάται μεταξύ επτακοσίων πενήντα (750) και εννιοκοσίων (900) ωρών εργασίας οι οποίες αντιστοιχούν σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες, ισομερώς κατανεμημένες μεταξύ της συγγραφής του επιστημονικού άρθρου και της Μ.Δ.Δ. Ως εκ τούτου, η μέση ωριαία απασχόληση την εβδομάδα υπολογίζεται τριάντα δυο (32) έως τριάντα έξι (36) ώρες κατά προσέγγιση.

Η αξιολόγηση του επιστημονικού άρθρου γίνεται από τον επιβλέποντα καθηγητή βάσει των εξής κριτηρίων:

- στόχος - βιβλιογραφική έρευνα (20%)
- ανάπτυξη μοντέλου, πειράματος, πλαισίου ανάλυσης (30%)
- ανάλυση αποτελεσμάτων και συζήτηση (30%)
- συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική επέκταση (10%)
- ποιότητα επιστημονικού περιοδικού που υποβλήθηκε (10%)

Η βαθμολόγηση της διπλωματικής διατριβής, από τα Μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, αρθρώνεται στις εξής ενότητες (σε παρένθεση το ποσοστό βαρύτητας στη βαθμολόγηση):

- στόχος –βιβλιογραφική έρευνα (20%)
- ανάπτυξη μοντέλου, πειράματος, πλαισίου ανάλυσης (30%)
- ανάλυση αποτελεσμάτων και συζήτηση (20%)
- συμπεράσματα και προτάσεις για μελλοντική επέκταση (10%)
- παρουσίαση εργασίας (20%)

Γλώσσα της διπλωματικής διατριβής θα είναι η Αγγλική, μετά από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. (Ν.3685/2008, άρθρο 9, παρ. 4.γ). Η Μ.Δ.Δ. θα περιλαμβάνει εκτεταμένη περίληψη στην ελληνική γλώσσα

Μετά το πέρας της συγγραφής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντος/ουσας, οι υποψήφιοι/ες παραδίδουν ηλεκτρονικώς ή εντύπως αντίτυπό της, στα Μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Επισημαίνεται ότι η κατάθεση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής στα μέλη της Επιτροπής θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον 15 ημέρες πριν την έναρξη της εξεταστικής περιόδου.

Οι Μεταπτυχιακοί/ές Φοιτητές/τριες υποχρεούνται επίσης να καταθέσουν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. πριν την υποστήριξη, υπεύθυνη δήλωση στα Αγγλικά/Ελληνικά στην οποία θα αναφέρουν τα ακόλουθα: *«είμαι συγγραφέας αυτής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής και κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων ή ιδεών, είτε αυτές*

αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τη συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική διατριβή».

Η δημόσια υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής πραγματοποιείται εντός δυο (2) εβδομάδων μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου του χειμερινού εξαμήνου, όπως αυτή ορίζεται στο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Ιδρύματος σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του Παν/μιου Αιγαίου.

Η τελική αξιολόγηση και κρίση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής γίνεται από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή στην έδρα του Τμήματος (άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 3685/2008).

Α) Η τριμελής επιτροπή, με βάση τις κείμενες διατάξεις (άρθ. 5, παρ. 4, εδαφ. 3 του Ν. 3685/2008, σε συνδυασμό με το άρθ. 14 παρ. 1, εδαφ. 5 του Ν. 2690/1999), συνεδριάζει νομίμως μόνον όταν παρευρίσκονται και τα τρία (3) μέλη της. Κατά την ημέρα της συνεδρίασης, τα μέλη της τριμελούς επιτροπής ανταλλάσσουν απόψεις, υποβάλλουν ερωτήσεις στον εξεταζόμενο ή την εξεταζόμενη, ακολούθως αποφαινόμενοι για τον τελικό αξιολογικό βαθμό, συντάσσουν το σχετικό έντυπο αξιολογικής κρίσης, το υπογράφουν και σε επόμενο χρόνο το παραδίδουν στη Γραμματεία. Η ημέρα της εξέτασης καθορίζεται από την τριμελή επιτροπή. Για την έγκριση της μεταπτυχιακής διπλωματικής διατριβής απαιτείται σωρευτικά: α) η σύμφωνη γνώμη των 2/3 των μελών της επιτροπής και β) ο μέσος όρος της βαθμολογίας των τριών μελών της επιτροπής να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του πέντε (5), εκτός Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή βαθμολογείται από μηδέν (0,00) έως δέκα (10,00). Σε περίπτωση απόρριψης, ο/η Υποψήφιος/α διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Β) Η εξέταση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής περιλαμβάνει ως απαραίτητο συστατικό στοιχείο και τη δημόσια παρουσίασή της. Σε αυτή την περίπτωση, απαιτείται υποχρεωτικά και τα τρία (3) μέλη της εξεταστικής επιτροπής να είναι παρόντες/παρούσες την ώρα της εξέτασης-παραούσας. Σε περίπτωση δε που σε αυτήν μετέχουν Εξωτερικά Μέλη (μέλη άλλων Ιδρυμάτων), δίνεται η δυνατότητα τηλεδιάσκεψης για τη διευκόλυνση των Εξωτερικών Μελών (σχετική η υπ' αριθμ. φ122.1/42/23076/β2/24-2-2011, ΚΥΑ (ΦΕΚ 433/17-3-2011, τ. Β').

Η εγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή, μετά το πέρας των ενδεχομένων διορθώσεων που προτείνει η Επιτροπή, κατατίθεται στη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ σε ένα έντυπο αντίτυπο και σε ηλεκτρονική μορφή μέσω της Πύλης της Βιβλιοθήκης. Επίσης ένα ηλεκτρονικό (CD) αντίτυπο κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Διατριβή μπορεί να αντικαθίσταται με άλλον πρόσφορο επιστημονικά τρόπο, που κρίνεται τεκμηριωμένα ότι ισοδυναμεί με την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής, κατόπιν απόφασης της Γ.Σ.Ε.Σ. Στην περίπτωση αυτή, υπάρχει αντίστοιχη αναφορά στο κείμενο ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

2.2.3.9. Χρηματοδότηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Οι πηγές χρηματοδότησης του Π.Μ.Σ. είναι:

- Τα δίδακτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών τα οποία ανέρχονται στο ποσό των 500 ευρώ ανά φοιτητή Μ.Δ.Ε. ανά έτος και τα οποία καταβάλλονται ως προκαταβολή με την αποδοχή της θέσης από τον υποψήφιο. Καθώς το συγκεκριμένο ποσό θεωρείται απαραίτητο για την κατοχύρωση της θέσης του υποψηφίου στο ΠΜΣ δεν επιστρέφεται σε περίπτωση μη παρακολούθησης.

Το ύψος των διδάκτρων μπορεί να αναπροσαρμόζεται ύστερα από απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση από τη Σ.Ε.Σ. του Π.Α.

- Επιχορηγήσεις και δωρεές

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (Φ.Ε.Κ. 148/16.07.2008, τ. Α') «Θεσμικό πλαίσιο για τις μεταπτυχιακές σπουδές» (άρθρο 8) η διαχείριση των εσόδων του Π.Μ.Σ. γίνεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) και κατανέμονται ως εξής:

- α) 65% για λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και για αμοιβές αποζημιώσεις του διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού για εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους, καθώς και για τη χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ.
- β) 25% για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του ιδρύματος που αφορούν το Π.Μ.Σ. Σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη συνεδρίαση της με αριθμ. 09/07.07.2011, θέμα 9.4, αποφάσισε σχετικά με τη διαχείριση του 25%

των εσόδων των ΠΜΣ, την ακόλουθη κατανομή:

- 15% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Τμήματος που ανήκει το ΠΜΣ ή προέρχεται η επιχορήγηση
- 5% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών της αντίστοιχης Πανεπιστημιακής Μονάδας
- 5% για κάλυψη λειτουργικών δαπανών του Πανεπιστημίου γενικότερα

- γ) 10% κρατήσεις υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε.

2.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Το Τμήμα Περιβάλλοντος προσφέρει ένα δυναμικό Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών, που στηρίζεται στην θεωρητική και πειραματική έρευνα, αλλά είναι δυνατόν να εμπεριέχει και πιθανή παρακολούθηση, εξειδικευμένων μεταπτυχιακών μαθημάτων και σεμιναρίων.

2.3.1.Αναπόκριση Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Στους στόχους του Τμήματος- Στις απαιτήσεις της κοινωνίας

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών, αποτελεί τον πυρήνα της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος και την παραγωγική 'μηχανή' της νέας γνώσης. Με τον τρόπο αυτό συμβάλλει στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας, η οποία έχει ανάγκη από νέες λύσεις και προτάσεις σε νέα και παλαιά προβλήματα του περιβάλλοντος και των διαδικασιών που το επηρεάζουν.

Για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων

2.3.2.Δημοσιοποίηση Προγράμματος Σπουδών

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

2.3.2. Δομή Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Η δομή του Προγράμματος έχει δοκιμαστεί με επιτυχία τα τελευταία είκοσι χρόνια και αποδεικνύεται ότι είναι ικανοποιητική καθώς γίνεται συνεχώς ανανέωση τόσο των μεθόδων όσο και των τεχνικών και διαδικασιών υλοποίησης, των επιμέρους διδακτορικών προγραμμάτων. Είναι χαρακτηριστικό ότι η μορφολογία και η καινοτόμα λειτουργία του καθόρισε το χώρο της έρευνας στον ελλαδικό χώρο και αποτέλεσε υπόδειγμα και για άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα.

2.3.4.Επιλογή Υποψηφίων Διδασκόντων

Διαδικασία επιλογής υποψηφίων Διδασκόντων

Η διαδικασία επιλογής αρχίζει είτε με αίτηση του ενδιαφερομένου προς το Τμήμα είτε με δημοσίευση σχετικής προκήρυξης από τη Γραμματεία του Τμήματος. Οι αιτήσεις των υποψηφίων, εκτός από τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, θα συνοδεύονται και από ειδικό έντυπο συμπληρωμένο από μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος που ανήκει στις βαθμίδες του Καθηγητή, Αναπληρωτή Καθηγητή ή Επίκουρου Καθηγητή, στην οποία θα αναφέρεται η πρόθεση του να αναλάβει την επίβλεψη του υποψηφίου κατά την εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής. Δεκτές προς αξιολόγηση γίνονται οι αιτήσεις που υποβάλλονται εμπρόθεσμα.

Τα απαιτούμενα τυπικά δικαιολογητικά που υποβάλλονται από κάθε υποψήφιο είναι τα εξής:

- 1) Αίτηση του υποψηφίου για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Τμήμα Περιβάλλοντος.
- 2) Σχέδιο Πρότασης Διδακτορικής Διατριβής που θα περιέχει:
  - i) Τίτλο του προτεινόμενου θέματος της διδακτορικής διατριβής,
  - ii) Περιγραφή του προτεινόμενου θέματος της διδακτορικής διατριβής, αναφορά στο σκοπό και στην πρωτοτυπία της προτεινόμενης έρευνας

- iii) Πρόταση μεθοδολογίας που θα ακολουθηθεί
  - iv) Αναφορά στον τόπο υλοποίησης της έρευνας και στους πόρους που θα απαιτηθούν
  - v) Ενδεικτική βιβλιογραφία
- 3) Επικυρωμένο αντίγραφο Πτυχίου Ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ομοταγούς πανεπιστημίου του εξωτερικού αναγνωρισμένου από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή ΔΟΑΤΑΠ, ή Τ.Ε.Ι., ΑΣΠΑΙΤΕ, ή ισότιμων σχολών.
  - 4) Επικυρωμένο αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης Ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ομοταγούς Πανεπιστημίου του εξωτερικού αναγνωρισμένου από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή ΔΟΑΤΑΠ.
  - 5) Αναλυτικό Βιογραφικό Σημείωμα στο οποίο συμπεριλαμβάνονται (ενδεικτικά):
    - i. Επαγγελματική εμπειρία
    - ii. Δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά
    - iii. Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια
    - iv. Συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα
    - v. Πιστοποιημένη γνώση της ξένης γλώσσας, κ.ο.κ.

Η Γ.Σ.Ε.Σ. ή Επιτροπή η οποία ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. εξετάζει αν πληρούνται τα κατά το νόμο απαιτούμενα προσόντα και τα κριτήρια που έχουν τεθεί από τον παρόντα Κανονισμό, αξιολογεί τα προσόντα του υποψηφίου όπως προκύπτουν από το βιογραφικό του σημείωμα και εγκρίνει ή απορρίπτει την αίτηση. Η ίδια Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζει την/τον επιβλέπουσα/οντα και τα υπόλοιπα μέλη της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Μέθοδος δημοσιοποίησης

Η προκήρυξη δημοσιεύεται σε εφημερίδες και στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Πανεπιστημίου Αιγαίου και καταβάλλεται προσπάθεια για να ενημερωθούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι με έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα.

2.3.5 Θεματικές διδακτορικών διατριβών

Τα θεματικά πεδία των διδακτορικών διατριβών, μπορεί να είναι οποιοδήποτε αντικείμενο θεραπεύει το Τμήμα Περιβάλλοντος. Μεταξύ των επιστημονικών πεδίων προτεραιότητας του Προγράμματος είναι τα παρακάτω:

- Ατμοσφαιρική Ρύπανση
- Κλιματική Αλλαγή
- Ενέργεια και Περιβάλλον
- Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων
- Οικοτοξικολογία
- Διαχείριση Οικοσυστημάτων
- Οικολογία
- Εφαρμογές Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και Τηλεπισκόπησης στο Περιβάλλον
- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
- Περιβαλλοντική Πολιτική

2.3.6. Οργάνωση Εκπαιδευτικών και ερευνητικών διαδικασιών για τους υποψήφιους διδάκτορες

Οργάνωση εκπαιδευτικών και ερευνητικών διαδικασιών

Ο υποψήφιος διδάκτορας έχει υποχρέωση, εφόσον του ζητηθεί, να προσφέρει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο Τμήμα. Συγκεκριμένα δύναται να παρέχει επικουρικό διδακτικό έργο σε προπτυχιακά ή/και μεταπτυχιακά μαθήματα του Τμήματος Περιβάλλοντος. Παράλληλα συμμετέχει στις επιτηρήσεις κατά τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων. Ο συνολικός χρόνος απασχόλησης του ΥΔ για υποστηρικτικές προς το Τμήμα δραστηριότητες δε μπορεί να υπερβαίνει τις 36 ώρες/ακαδημαϊκό έτος.

Οργάνωση Σεμιναρίων και Ομιλιών - Δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών

Η οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών είναι περιορισμένη καθώς υπάρχει δυσκολία ανεύρεσης πόρων αλλά ρόλο παίζει και η απόσταση από τα μητροπολιτικά κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Πάντως, γίνεται προσπάθεια ώστε κάθε ευκαιρία οργάνωσης σεμιναρίων και ομιλιών να υλοποιείται, έστω και κάτω από μη ευνοϊκές συνθήκες.

2.3.7 Διεθνής χαρακτήρας Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

Συμμετοχή Διδασκόντων από το εξωτερικό

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό.

Συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων Διδασκόντων

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών.

Συμφωνίες με Ιδρύματα και φορείς του Εξωτερικού

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχουν συμφωνίες με Ιδρύματα και φορείς του Εξωτερικού.

Παροχή κινήτρων στους υποψήφιους Διδάκτορες

Ο υποψήφιος διδάκτορας σε συνεργασία με τον επιβλέπων καθηγητή του, δύναται να συμμετέχει σε διάφορες επιστημονικές και άλλες δραστηριότητες όπως διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.

Συγγραφή Διατριβής σε ξένη γλώσσα

Η διδακτορική διατριβή δύναται να είναι, εκτός της Ελληνικής και στην Αγγλική γλώσσα κατόπιν έγκρισης από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Διεθνείς Διακρίσεις του Π.Δ.Σ

Για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

2.3.8 Εξεταστικό Σύστημα

Διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων

Κατά τη διάρκεια εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής ο ΥΔ ασχολείται με την αξιολόγηση και διερεύνηση των πηγών, τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων, την επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων. Η διδακτορική διατριβή πρέπει να αποτελεί μία σημαντική συνεισφορά στην επιστημονική γνώση. Η πρωτοτυπία και η συμβολή της διατριβής στην επιστήμη αποδεικνύεται και με τη δημοσίευση μέρους της σε επιστημονικά περιοδικά με σύστημα κριτών ή/και παρουσίαση σε διεθνή συνέδρια.

Δεκαοχτώ (18) μήνες μετά από την εγγραφή του στο Τμήμα ο υποψήφιος διδάκτορας καταθέτει στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή ολοκληρωμένη Πρόταση Διδακτορικής Διατριβής, στην οποία εκθέτει το ακριβές αντικείμενο της διατριβής του, τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιήσει για να προσεγγίσει το αντικείμενο αυτό, την προγενέστερη ερευνητική δραστηριότητα όπως αυτή προκύπτει από τη σχετική βιβλιογραφία, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της διατριβής. Παράλληλα με την κατάθεση της πρότασης ο ΥΔ υποχρεούται να παρουσιάσει την Πρόταση Διδακτορικής Διατριβής στους Καθηγητές του Τομέα στον οποίο ανήκει ο επιβλέπωντας καθηγητής. Η εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής κατατίθεται στην ΓΣΕΣ η οποία είναι υπεύθυνη για την έγκρισή της.

Αλλαγή του θέματος της διδακτορικής διατριβής δεν μπορεί να ζητηθεί παρά μόνο μετά την παρέλευση τουλάχιστον ενός ακαδημαϊκού έτους και εφόσον κατατεθεί εισήγηση του επιβλέποντος την διδακτορική διατριβή.

Στο τέλος κάθε χρόνου από τον ορισμό της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής ο ΥΔ υποχρεούται να παρουσιάσει την Έκθεση Προόδου της Διδακτορικής Διατριβής στους Καθηγητές του Τομέα στον οποίο ανήκει ο επιβλέπωντας καθηγητής. Παράλληλα ο ΥΔ σε συνεργασία με την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή υποβάλλει την Έκθεση Προόδου του προς τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, η οποία είναι υπεύθυνη για την έγκρισή της Έκθεσης Προόδου. Κάθε Έκθεση Προόδου προσυπογράφεται από τον επιβλέποντα και τα λοιπά μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής Επιτροπής και συνοδεύεται από Πίνακα ο οποίος περιγράφει συνοπτικά την μέχρι τούδε πορεία του ΥΔ.

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης μετά από εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή υποψηφίου διδάκτορα, του οποίου η πρόοδος κρίνεται ανεπαρκής, είτε αν ο υποψήφιος έχει αναπαιολόγητα διακόψει το έργο της εκπόνησης της διατριβής ή δεν υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις προόδου, ή εν τέλει έχει παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά στην αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα.

Η διδακτορική διατριβή εκπονείται αποκλειστικά από τον ΥΔ που την έχει αναλάβει, διαφορετικά ο ΥΔ διαγράφεται, ή σε περίπτωση, που έχει λάβει τον σχετικό τίτλο σπουδών (Διδακτορικό Δίπλωμα), αυτός ακυρώνεται. Τίτλος που χορηγήθηκε είναι δυνατόν να ανακληθεί ή ακυρωθεί αν αποδειχθεί ότι δεν συνέτρεχαν την εποχή της απόκτησης του οι εκ του νόμου και του κανονισμού προϋποθέσεις κτήσης του. Ειδικά τούτο ισχύει στην περίπτωση κατά την οποία διαπιστωθεί ότι τμήμα της ΔΔ είναι προϊόν αντιγραφής ή λοκλοπής. Η ανάκληση ή ακύρωση γίνεται από τα οικεία όργανα που απένειμαν τον τίτλο με πλειοψηφία των 3/4. Δευτεροβαθμίως παρεμβαίνει η Σύγκλητος εφ' όσον τούτο ζητηθεί από τον ενδιαφερόμενο.

Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της διδακτορικής διατριβής ο υποψήφιος την υποβάλλει στα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής σε έντυπη μορφή. Παράλληλα οφείλει να υποβάλει στη Γραμματεία του Τμήματος και τουλάχιστον ένα (1) επιστημονικό άρθρο που προέκυψε από τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης διδακτορικής διατριβής και δημοσιεύτηκε ή έγινε δεκτό προς δημοσίευση σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό που περιλαμβάνεται στο SCI (Science Citation Index) ή στο Social SCI ή στο SCOPUS. Ο Πρόεδρος του Τμήματος, εντός μηνός από την υποβολή της διατριβής και του ενός τουλάχιστον επιστημονικού άρθρου, συγκαλεί με ειδική πρόσκληση την εξεταστική επιτροπή, σε καθορισμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της οποίας ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει δημόσια τη διατριβή του. Στην πρόσκληση αναφέρεται ρητά ότι η διαδικασία παρουσίασης και υποστήριξης της διατριβής από τον υποψήφιο διδάκτορα είναι δημόσια και κατά συνέπεια μπορεί να την παρακολουθήσει κάθε ενδιαφερόμενος. Η πρόσκληση αναρτάται στη Γραμματεία του Τμήματος και σε εμφανή σημεία στους λοιπούς χώρους του Τμήματος.

Για την έναρξη της διαδικασίας παρουσίασης και ανάπτυξης της διατριβής απαιτείται η παρουσία των 5 τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει την Διδακτορική Διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και του κοινού και απαντά σε ερωτήσεις της Εξεταστικής Επιτροπής. Στη συνέχεια αποχωρούν κοινό και ΥΔ, ώστε η Εξεταστική Επιτροπή να συνεδριάσει κατ' ιδίαν. Η Επιτροπή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στην επιστήμη. Εφ' όσον υπέρ της έγκρισης της διδακτορικής διατριβής ψηφίσουν τα πέντε (5) τουλάχιστον μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, η διατριβή θεωρείται ότι έχει εγκριθεί. Μετά την έγκριση της διδακτορικής διατριβής γίνεται, με ψηφοφορία, η αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης του υποψηφίου με έναν από τους εξής χαρακτηρισμούς: «Άριστα», «Λίαν Καλώς», «Καλώς». Για τον πιο πάνω αξιολογικό χαρακτηρισμό απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Στο τέλος της διαδικασίας εξέτασης συντάσσεται σχετικό πρακτικό το οποίο υπογράφεται από όλα τα παρόντα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής και υποβάλλεται στη Γ.Σ.Ε.Σ., προκειμένου να γίνει η αναγόρευση του υποψηφίου σε Διδάκτορα. Η Εξεταστική Επιτροπή δύναται να αναπέμψει με απόφασή της τη διατριβή για διορθώσεις ή επεξηγήσεις για διάστημα μέχρι έξι (6) μήνες. Σε αυτή την περίπτωση η Εξεταστική Επιτροπή υποβάλλει προς την ΓΣΕΣ του Τμήματος πρακτικό στο οποίο αναφέρονται λεπτομερώς οι διορθώσεις ή επεξηγήσεις οι οποίες ζητούνται από τον ΥΔ. Εντός του διαστήματος που έχει ορίσει η Εξεταστική Επιτροπή, ο ΥΔ υποχρεούται να κοινοποιήσει στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής τα οποία ήταν παρόντα στην παρουσίαση της Διδακτορικής Διατριβής την αναθεωρημένη εκδοχή της. Εντός δύο (2) μηνών από την παραλαβή της αναθεωρημένης διατριβής, κάθε μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής ενημερώνει τον επιβλέποντα Καθηγητή για το εάν εγκρίνει την αναθεωρημένη διατριβή καθώς και για την αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης του υποψηφίου με έναν από τους εξής χαρακτηρισμούς: «Άριστα», «Λίαν Καλώς», «Καλώς». Τόσο για την έγκριση της αναθεωρημένης διατριβής όσο και για την συνολική αξιολόγηση του ΥΔ απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της πλειοψηφίας των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής τα οποία ήταν παρόντα στην παρουσίαση της Διδακτορικής Διατριβής. Με ευθύνη του Επιβλέποντα Καθηγητή συντάσσεται και υπογράφεται το τελικό πρακτικό στο οποίο επισυνάπτονται οι υπογεγραμμένες αξιολογήσεις εκάστου των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής τα οποία ήταν παρόντα στην παρουσίαση της Διδακτορικής Διατριβής. Το τελικό πρακτικό κατατίθεται προς τη ΓΣΕΣ του Τμήματος και κοινοποιείται στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Σε δημόσια συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ. διαβάζεται το πρακτικό της Εξεταστικής Επιτροπής. Εφόσον ο ΥΔ έχει αξιολογηθεί θετικά, ακολουθεί η καθομολόγηση του υποψηφίου, η αναγόρευση του σε διδάκτορα και η απονομή του διδακτορικού διπλώματος. Εάν ο ΥΔ έχει αξιολογηθεί αρνητικά, η Γ.Σ.Ε.Σ. προχωρά στην διαγραφή του.

Πριν την καθομολόγηση η διατριβή θα πρέπει να έχει τυπωθεί και βιβλιοδετηθεί με την φροντίδα του διδάκτορα. Ο διδάκτορας καταθέτει αντίτυπα της διατριβής του ως εξής:

- Τρία βιβλιοδετημένα αντίτυπα στη Γραμματεία του Τμήματος Περιβάλλοντος
- Δύο βιβλιοδετημένα αντίτυπα στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου
- Δύο βιβλιοδετημένα αντίτυπα στην Εθνική Βιβλιοθήκη
- Δύο βιβλιοδετημένα αντίτυπα στη Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων
- Ένα βιβλιοδετημένο αντίτυπο στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών

Για κάθε υποψήφιο που γίνεται δεκτός για την εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής, ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του ΥΔ. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος και ανήκει στην βαθμίδα του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή ή του Επίκουρου Καθηγητή και δύο άλλα μέλη που μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας Καθηγητές Α.Ε.Ι., Καθηγητές ΑΣΕΙ ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της ΑΣΠΑΙΤΕ ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄ και Γ΄ αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος. Τα μέλη της Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή στην οποία ο υποψήφιος Διδάκτορας εκπονεί την διατριβή του, γεγονός το οποίο τεκμηριώνεται από τον επιβλέποντα Καθηγητή στην εισήγηση προς την ΓΣΕΣ.

Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της Διδακτορικής Διατριβής του ΥΔ μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων του ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, στην οποία μετέχουν όλα τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να είναι μέλη Δ.Ε.Π., εκ των οποίων τουλάχιστον δυο (2) πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας Καθηγητές Α.Ε.Ι., Καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄, και Γ΄ αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος. Όλα τα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπόνησε την Διδακτορική Διατριβή του, γεγονός το οποίο τεκμηριώνεται με εισήγηση του επιβλέποντα Καθηγητή προς την ΓΣΕΣ.

2.4. Άλλες εκπαιδευτικές δομές Τμήματος (π.χ. διδασκαλείο Ρόδος)

2.5. Συμπεράσματα

3.Διδακτικό Έργο

3.1Αποτελεσματικότητα Διδακτικού Προσωπικού και Ποιότητα Διδακτικής Διαδικασίας

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Ένας τρόπος αποτίμησης της αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος, είναι το έντυπο αξιολόγησης μαθήματος που καλούνται να συμπληρώσουν οι φοιτητές στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης περιλαμβάνει μια ομάδα

ερωτήσεων/κριτηρίων που αφορούν αποκλειστικά στη διδακτική ικανότητα, οργάνωση και συνέπεια του Διδάσκοντος/ουσας. Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- «Ο διδάσκων παρουσιάζει ξεκάθαρα τους στόχους του μαθήματος και τις απαιτήσεις του από τους φοιτητές»
- «Ο διδάσκων παρουσιάζει την ύλη με κατανοητό τρόπο, χρησιμοποιώντας παραδείγματα και ασκήσεις»
- «Ο Διδάσκων είναι προσιτός και πρόθυμος στο να παρέχει βοήθεια και διευκρινίσεις»
- «Συνολικά, ο Διδάσκων είναι ικανός δάσκαλος»

Η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, είναι αντικείμενο διαρκούς εξέτασης, ανάλυσης, κριτικής, αξιολόγησης και βελτίωσης και θεωρείται ότι είναι επαρκής, γεγονός που αποδεικνύεται από την αξιολόγηση των φοιτητών αλλά και από την στάθμη των αποφοίτων του Τμήματος, ιδίως αυτών που ακολουθούν μεταπτυχιακές σπουδές σε άλλα ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Η διδασκαλία κάθε μαθήματος του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου ανά διδάσκοντα, για το ΠΠΣ: 6ώρες/εβδομάδα ανά εξαμήνου) και των τριών Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών του Τμ. Περιβάλλοντος, καθορίζεται από τον Διδάσκοντα και περιλαμβάνει ανάλογα με το μάθημα, διαλέξεις, εργαστήρια, ασκήσεις και εκπαιδευτικές εκδρομές. Κάθε μάθημα εξετάζεται, είτε στο τέλος του εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, είτε με συγγραφή εργασιών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, είτε με συνδυασμό των δύο. Η προετοιμασία των φοιτητών για τις τελικές εξετάσεις, γίνεται με τη βοήθεια του βασικού εγχειριδίου του μαθήματος, των γραπτών σημειώσεων και της βιβλιογραφίας που υποδεικνύονται από τον Διδάσκοντα, της χρήσης των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου καθώς και της χρήσης ηλεκτρονικών σημειώσεων, χρησιμοποιώντας υπολογιστικούς πόρους του Τμήματος (π.χ. Κεντρικός Εξυπηρετητής (server) Τμήματος).

Επιπλέον, το Τμήμα Περιβάλλοντος, εκμεταλλευόμενο τις δυνατότητες που παρέχει η κοινωνία της Πληροφορίας, έχει προχωρήσει στην ανάπτυξη καινοτόμων διαδικτυακών εφαρμογών, σε περισσότερα από 50 μαθήματα τόσο του Προπτυχιακού όσο και των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών του, με τη χρήση της διαδικτυακής πλατφόρμας Moodle. Η εύκολη χρήση της πλατφόρμας, οι δυνατότητες ενσωμάτωσης εκπαιδευτικού υλικού εικόνας-ήχου, η διεξαγωγή ενδιάμεσων προόδων, η κατάθεση εργασιών και η δυνατότητα αλληλεπίδρασης μεταξύ των φοιτητών και του Διδάσκοντα, δημιουργούν ένα περιβάλλον φιλικό προς τον χρήστη. Κάθε Ακ. Έτος, πραγματοποιούνται διαλέξεις στους νεοεισακτέους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, με οδηγίες για τη χρήση της διαδικτυακής πλατφόρμας Moodle.

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Βλ. απάντηση ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

.

3.2 Οργάνωση και Εφαρμογή Διδακτικού Έργου

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Το σύνολο των Διδασκόντων του Τμήματος Περιβάλλοντος, επικαιροποιεί τα βοηθήματα και τις συμπληρωματικές σημειώσεις, κάθε χρόνο, μέσω αναζήτησης στο διαδίκτυο των εξελίξεων στην ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Το περιεχόμενο/ύλη των μαθημάτων, οι μαθησιακοί στόχοι και ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών, γνωστοποιείται κάθε χρόνο στους εγγεγραμμένους, μέσω της εισαγωγικής διάλεξης. Όσον αφορά στην επικοινωνία και καθοδήγηση των φοιτητών, η πλειονότητα των Διδασκόντων του Τμήματος Περιβάλλοντος έχει ανακοινωμένες ώρες γραφείου. Οι φοιτητές, δύνανται να επικοινωνήσουν με τους Διδάσκοντες, αναζητώντας τους στο γραφείο τους ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με άμεση πολλές φορές ανταπόκριση. Ακόμη, σε αρκετά μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, γίνεται μια προσπάθεια να εκπαιδευτούν οι φοιτητές στην ερευνητική διαδικασία, με την αναζήτηση και χρήση της βιβλιογραφίας. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό, είναι η μελέτη συγκεκριμένων

άρθρων από τη διεθνή βιβλιογραφία, η κριτική ανάγνωσή τους καθώς και η ανάλυση δεδομένων και ερμηνεία τους, βάσει βιβλιογραφικών πηγών.

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Βλ. απάντηση ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.Αναλογία Διδασκόντων-Διδασκόμενων

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.4.Εκπαιδευτικά βοηθήματα

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Το σύνολο των Διδασκόντων του Τμήματος Περιβάλλοντος, επικαιροποιεί τα βοηθήματα και τις συμπληρωματικές σημειώσεις, κάθε χρόνο, μέσω της αναζήτησης στις ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και στο διαδίκτυο, αλλά και σε άλλες πηγές, των εξελίξεων στην ελληνική και ξενόγλωσση επιστημονική βιβλιογραφία. Κοινός στόχος είναι η επιλογή των καλύτερων δυνατών εκπαιδευτικών βοηθημάτων, για τη βελτίωση του διδακτικού έργου του Τμήματος.

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Τόσο στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών όσο και στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών, δεν προβλέπεται η διανομή συγγραμμάτων στους φοιτητές και υποψήφιους Διδάκτορες. Ωστόσο, οι Διδάσκοντες παρέχουν σε ετήσια βάση επικαιροποιημένη ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία, σημειώσεις και υλικό σε ιστοσελίδες.

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.5.Διαθέσιμα μέσα και υποδομές

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Αίθουσες διδασκαλίας:

Το Τμήμα Περιβάλλοντος διαθέτει συνολικά 5 Αίθουσες Διδασκαλίας για την υποστήριξη του Διδακτικού έργου του ΠΠΣ καθώς και των τριών ΜΠΣ (Πίνακας 3.5.1.). Οι Διδακτικοί Χώροι του Τμ. Περιβάλλοντος, κρίνονται κατάλληλοι και επαρκείς, όσον αφορά στην ύπαρξη ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή και ενός βιντεοπροβολέα, σε καθέναν από αυτούς.

Πίνακας 3.5.1. Αίθουσες Διδασκαλίας Τμήματος Περιβάλλοντος

Αίθουσες Διδασκαλίας	Μέγεθος Αιθουσών	Θέσεις Εργασίας
A	50 m ²	25 άτομα
B	115 m ²	85 άτομα
Γ	50 m ²	25 άτομα
Δ	50 m ²	25 άτομα
E	50 m ²	25 άτομα

Εκπαιδευτικά εργαστήρια:

Το Τμήμα Περιβάλλοντος, διαθέτει εκπαιδευτικά εργαστήρια Χημείας, Βιολογίας, Εδαφολογίας και Πληροφορικής.

Πίνακας 3.5.2. Εκπαιδευτικά Εργαστήρια Τμήματος Περιβάλλοντος

Εκπαιδευτικά Εργαστήρια	Θέσεις Εργασίας	Διαθεσιμότητα/Ώρες Λειτουργίας	Εποπτικό Προσωπικό	Εξοπλισμός
Χημείας	30	Ανάλογα με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες	Ναι	Βλ. Παράρτημα Γ
Βιολογίας	32	Ανάλογα με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες	Ναι	Βλ. Παράρτημα Γ
Εδαφολογίας	30	Ανάλογα με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες	Ναι	Βλ. Παράρτημα Γ
Πληροφορικής	47	09:00-21:00	Ναι	Βλ. Παράρτημα

Συνολικά, η διαθέσιμη εκπαιδευτική υποδομή για τη διεξαγωγή των μαθημάτων τόσο του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών όσο και των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, χαρακτηρίζεται από τους Διδάσκοντες ικανοποιητική.

Ωστόσο, για ορισμένα μαθήματα οι Διδάσκοντες επισημαίνουν ότι τα εκπαιδευτικά μέσα θα έχουν φτάσει σε επάρκεια αν:

- θεσπιστούν φροντιστηριακές ώρες με βοηθούς διδασκαλίας

Άλλα ζητήματα σχετικά με τη διαθέσιμη εκπαιδευτική υποδομή των μαθημάτων, αφορούν:

- στην έλλειψη χώρων εντός του Τμήματος Περιβάλλοντος για μελέτη (σπουδαστήρια) καθώς και
- η μεγάλη απόσταση της Βιβλιοθήκης από το Τμήμα (περίπου 6km) που δεν επιτρέπει τον εύκολο δανεισμό βιβλίων από τους φοιτητές.

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Βλ. απάντηση ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

(Σε αυτήν υποενότητα καταγράφονται:

Βλ. απάντηση ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.6.Αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.7. Αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Οι κύριες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, που χρησιμοποιούνται στο Τμήμα Περιβάλλοντος τόσο από τις διοικητικές υπηρεσίες όσο και από τους φοιτητές (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και υποψήφιοι διδάκτορες) και το ακαδημαϊκό προσωπικό, είναι οι παρακάτω:

- υπηρεσία ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail)
- κεντρικός εξυπηρετητής (server)
- εκπαιδευτικά λογισμικά και διαδικτυακές εφαρμογές (ArcGIS, SPSS, virtual Labs κ.ά.)
- Δίκτυο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (HEALLINK) για πρόσβαση σε καταλόγους ηλεκτρονικών περιοδικών
- Διαδικτυακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα (Moodle) για διαχείριση διαλέξεων και εξ αποστάσεως μαθημάτων

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Το σύνολο σχεδόν των μαθημάτων που διεξάγονται στο Τμήμα Περιβάλλοντος (Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών και Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών), διαθέτουν ηλεκτρονικό υλικό μέσω του Κεντρικού Εξυπηρετητή (server). Το εκπαιδευτικό υλικό το οποίο ανανεώνεται όταν ο Διδάσκων κρίνει ότι είναι απαραίτητο, μπορεί να περιλαμβάνει:

- Σημειώσεις
- Διαφάνειες
- Ασκήσεις
- Εκπαιδευτικό λογισμικό

Επιπλέον, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου από το Ακ. Έτος 2012-2013, έχει ενεργοποιήσει τη διαδικτυακή πλατφόρμα Moodle, για on-line μαθήματα, παρέχοντας δυνατότητα διδασκαλίας διαδραστικά από απόσταση, διεύρυνση επιστημονικών διασυνδέσεων και εξοικονόμηση πόρων. Ο φοιτητής μπορεί να διδάσκεται και να εξετάζεται από το εκπαιδευτικό μενού που υπάρχει διαθέσιμο στην διαδικτυακή αυτή πλατφόρμα. Συγκεκριμένα, η διαδικτυακή πλατφόρμα Moodle:

- επιτρέπει την ολοκληρωμένη αξιολόγηση των φοιτητών
- συντελεί στη συχνότερη επικοινωνία μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων μέσω σύγχρονων (chat rooms) και ασύγχρονων εργαλείων (e-mail, forum) και τέλος,
- συντείνει στην αμεσότερη παρακολούθηση της πορείας των φοιτητών, από τους διδάσκοντες.

Στα πλαίσια μάλιστα του Προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ μέτρο 2.2 - Κεντρική Δράση Γ: Ανάπτυξη και Προσφορά Διαδικτυακών Μαθημάτων σε Τμήματα του Παν. Αιγαίου, 45 περίπου μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμ. Περιβάλλοντος και 15 μαθήματα των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, χρησιμοποιούν τη διαδικτυακή πλατφόρμα WebCT Vista με περισσότερους από 3500 εγγεγραμμένους φοιτητές έως και το ακ. έτος 2010-2011. Η πλατφόρμα προσφέρει ηλεκτρονική πρόσβαση σε σημειώσεις, διαφάνειες, φροντιστηριακές ασκήσεις, καθώς επίσης σε μεθόδους αξιολόγησης των φοιτητών μέσω ασκήσεων και προόδων με την χρήση ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, ο βαθμός αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στο Τμήμα Περιβάλλοντος, κρίνεται επαρκής.

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Βλ. απάντηση ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

Βλ. απάντηση ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.8. Βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα

Στα περισσότερα μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, υπάρχει έντονη η προσπάθεια να εκπαιδευτούν οι φοιτητές στην ερευνητική διαδικασία, με την αναζήτηση και χρήση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας και να μην περιοριστούν σε ένα βοήθημα. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό, είναι η μελέτη συγκεκριμένων άρθρων από τη διεθνή βιβλιογραφία, η κριτική ανάγνωσή τους καθώς και η ανάλυση δεδομένων και ερμηνεία τους, βάσει βιβλιογραφικών πηγών. Επίσης, για να ενισχυθεί η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα, στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικό μάθημα με τίτλο «Ερευνητικές Μέθοδοι Ι». Το περιεχόμενο αυτού εστιάζει στις βασικές αρχές κάθε ερευνητικής διαδικασίας (συγγραφή βιβλιογραφίας, ερευνητική υπόθεση) καθώς και στα χαρακτηριστικά της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας (δειγματοληψία, συνεντεύξεις, ερωτηματολόγιο, συμμετοχική παρατήρηση). Επιπρόσθετα, το ακαδημαϊκό έτος 2015-2015, προστέθηκαν πέντε (5) νέα μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής, με έντονη ερευνητική διάσταση. Πρόκειται για τα: Ερευνητικές Μέθοδοι ΙΙ-6^ο εξάμηνο, Πειραματική Οικολογία-5^ο εξάμηνο, Μέθοδοι Έρευνας στην Οικολογία-6^ο εξάμηνο, Μέθοδοι Έρευνας στην Περιβαλλοντική Μηχανική-6^ο εξάμηνο και Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές και Οικονομικές Επιστήμες-6^ο εξάμηνο.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω καθώς και το γεγονός ότι το περιεχόμενο των μαθημάτων επικαιροποιείται κάθε χρόνο σύμφωνα με τις τρέχουσες ερευνητικές εξελίξεις, ο βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα, κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητικός.

3.9. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού

Σε προπτυχιακό επίπεδο υπάρχει συνεργασία, μέσω Erasmus, με εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού, όπου τις περισσότερες φορές το μόνο πρόβλημα είναι η γλώσσα διδασκαλίας. Πολλοί διδάσκοντες αναγκάζονται να προσφέρουν τα μαθήματά τους τόσο στα ελληνικά όσο και στα αγγλικά, όταν υπάρχουν φοιτητές από το εξωτερικό. Με το κοινωνικό σύνολο η συνεργασία των προπτυχιακών φοιτητών είναι ιδιαίτερα σημαντική, σε περιπτώσεις αναζήτησης πληροφοριών και δεδομένων πεδίου (αναφορικά με περιβαλλοντικά και άλλα ζητήματα) καθώς και η ολοκλήρωση των διπλωματικών τους διατριβών οι οποίες πολλές φορές αφορούν σε τοπικά περιβαλλοντικά προβλήματα. Μια εξίσου σημαντική διάσταση είναι η θερινή πρακτική άσκηση, που επιτρέπει στους φοιτητές να εντάσσονται σε ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς.

3.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών

Στοιχεία για την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών, παρουσιάζονται στους Πίνακες 9 και 11, του Παραρτήματος Β. Παρατηρείται, ότι η κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού είναι χαμηλή, γεγονός που οφείλεται σε έλλειψη πόρων και άλλων αντικειμενικών δυσκολιών.

Ως προς το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Στοιχεία για την κινητικότητα των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, παρουσιάζονται στον Πίνακα 9, του Παραρτήματος Β.

Ως προς το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στοιχεία για την κινητικότητα των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος, παρουσιάζονται στον Πίνακα 11, του Παραρτήματος Β.

Ως προς το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.11 Συμπεράσματα

4.Ερευνητικό Έργο

4.1. Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος

Η παραγωγή έρευνας είναι πολύ σημαντική και αποδεικνύεται από τα ερευνητικά προγράμματα, τις δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά, τις ανακοινώσεις σε συνέδρια και άλλες εργασίες. Πέρα όμως από αυτά υπάρχει η διεθνής συνεργασία τόσο σε ατομικό, όσο και σε συλλογικό επίπεδο, με άλλα Τμήματα και Πανεπιστήμια της ημεδαπής και αλλοδαπής.

4.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα

Τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα, αφορούν κυρίως σε ανταγωνιστικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από ελληνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς και είναι σημαντικά, τόσο σε επίπεδο χρηματοδότησης όσο και σε επίπεδο παραγόμενης έρευνας και εκπαίδευσης νέων ερευνητών (Πίνακας 17, Παράρτημα Β).

4.3. Διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος, έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν έντεκα (11) ερευνητικά εργαστήρια που είναι επικεντρωμένα στους εξής θεματικούς άξονες: Ατμοσφαιρική Ρύπανση, Διαχείριση Περιβάλλοντος, Διαχείριση Βιοποικιλότητας, Διαχείριση Αποβλήτων, Ποιότητα Περιβάλλοντος, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Ενεργειακά Συστήματα, Τηλεπισκόπηση/Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ΣΓΠ), Νησιωτικός Οικονομικός Σχεδιασμός, Περιβαλλοντική Πολιτική και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Επικοινωνία

Στο Παράρτημα Γ της Έκθεσης, παρατίθεται μια συνοπτική περιγραφή των κύριων ερευνητικών δραστηριοτήτων, των Εργαστηρίων του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Όσον αφορά στις ερευνητικές υποδομές του Τμήματος Περιβάλλοντος (επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των ερευνητικών χώρων και του εργαστηριακού τους εξοπλισμού), οι Διδάσκοντες του Τμήματος Περιβάλλοντος, μέσω των απογραφικών δελτίων, έχουν επισημάνει ότι, στο σύνολό τους, είναι κατάλληλες. Υπάρχει μάλιστα η πρόβλεψη για εγκατάσταση διαδραστικών πινάκων σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας. Ωστόσο, ορισμένες ελλείψεις και αδυναμίες, εστιάζονται στα παρακάτω:

- Η αυθαίρετη, από πλευράς Υπουργείου, αύξηση του αριθμού των νέο-εισακτέων φοιτητών από 60 σε σχεδόν 100, προϋποθέτει και αντίστοιχη αύξηση των χώρων των εργαστηρίων, η οποία δεν είναι εφικτή στις σημερινές συνθήκες.
- Ο εργαστηριακός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρειάζεται συνεχή συντήρηση, ανανέωση και προμήθεια αναλωσίμων (πάγιες ανάγκες: ανανέωση/συντήρηση ηλεκτρονικών υπολογιστών, λάμπες και συντήρηση βιντεοπροβολέων, εκτυπωτών, σαρωτών, αγορά tonner κλπ).

Επίσης, το σύνολο σχεδόν των Διδασκόντων υποστηρίζει ότι οι ερευνητικές υποδομές δεν ανανεώνονται συχνά και δεν εκσυγχρονίζονται σε συστηματική βάση και σύμφωνα με τις πραγματικές ανάγκες, αλλά ευκαιριακά, ανάλογα με:

- τις δυνατότητες που παρέχει ο προϋπολογισμός του Τμήματος
- τις προτάσεις των ερευνητικών προγραμμάτων
- τις προκηρύξεις της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

4.4. Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος το ακαδημαϊκό έτος

Ο αριθμός των επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος, για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, παρουσιάζονται στον Πίνακα 15, του Παραρτήματος Β.

Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος, κρίνονται ιδιαίτερα ικανοποιητικές, αν ληφθούν υπόψη οι μη ευνοϊκές πολλές φορές συνθήκες (διακοπή πρόσβασης σε επιστημονικά περιοδικά, έλλειψη τακτικών κονδυλίων για έρευνα κ.ά).

4.5. Βαθμός αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους

Δεδομένα για την αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος από τρίτους, παρουσιάζονται στον Πίνακα 16, του Παραρτήματος Β.

4.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο στο Τμήμα Περιβάλλοντος, είναι ότι ευνοούνται οι ερευνητικές συνεργασίες. Οι περισσότεροι Διδάσκοντες συνεργάζονται τόσο με άλλους συναδέλφους του Τμήματος, όσο και με άλλες μονάδες του Ιδρύματος. Επιπλέον, αρκετοί Διδάσκοντες συνάπτουν συνεργασίες με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

4.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος

Βραβεία

Τιμητικοί Τίτλοι

Οι διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη και ερευνητικά εργαστήρια του Τμήματος, κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το Εργαστήριο Διαχείρισης Βιοποικιλότητας του Τμήματος Περιβάλλοντος, υπήρξε τελικός υποψήφιος (finalist) με την ερευνητική ομάδα του προγράμματος BIODERTH για το βραβείο Descartes 2001.

Επίσης, ο Καθηγητής του Τμήματος Περιβάλλοντος και πρώην Πρύτανης του Παν. Αιγαίου, κ. Τρούμπης Ανδρέας, έχει τιμηθεί με σημαντικές διακρίσεις και μετάλλια όπως και ο Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Περιβάλλοντος κος Δημητρακόπουλος Παναγιώτης, που τιμήθηκε με το 1ο Βραβείο για τη διδακτορική διατριβή του, σε διαγωνισμό φοιτητικών εργασιών.

Αξιοσημείωτη είναι και η διάκριση του Εργαστηρίου Περιβαλλοντικής Επικοινωνίας και Εκπαίδευσης του Τμήματος Περιβάλλοντος, με επικεφαλής την Καθηγήτρια κα. Κωνσταντία Σκαναβή καθώς σε συνεργασία με το Λιμενικό Ταμείο Σκύρου, συμμετείχε στον παγκόσμιο διαγωνισμό βίντεο για την Κλιματική Αλλαγή (The Film4Climate Global Video Competition) και κατέκτησε την 1η θέση ανάμεσα σε 860 συμμετοχές, από 153 χώρες με το βίντεο 'Can We?' Το συγκεκριμένο βίντεο το οποίο επισημαίνει ότι «Το Κλίμα αλλάζει-Οι δικές μας πρακτικές μπορούν να αλλάξουν;» ψηφίστηκε διαδικτυακά ως το πλέον δημοφιλές και του απονεμήθηκε το People's Choice Award , κατά τη διάρκεια των εργασιών της Παγκόσμιας Διάσκεψης για την Κλιματική Αλλαγή (COP22) στο Μαρακές του Μαρόκου (Νοέμβριος 2016).

Τέλο, τον Δεκέμβριο του 2016, στην απονομή βραβείων για τις καλύτερες πρακτικές της χώρας για την προστασία του Περιβάλλοντος και την Αειφορία (Environmental Awards), το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστήμιο Αιγαίου σε συνεργασία με το Λιμενικό Ταμείο Σκύρου κατέκτησαν τα δύο κορυφαία βραβεία.

• **Το Χρυσό Βραβείο στην κατηγορία Organization & Process Innovation – Environmental Public Sector**, για το πρόγραμμα «Σκύρος 2016» και το Λιμάνι της Λιναριάς Σκύρου, υπό τον τίτλο «Το γαλάζιο Λιμάνι με την «πράσινη» απόχρωση». Ο τίτλος αυτός για το Λιμάνι της Σκύρου καθώς και η συνεργασία του Λιμενικού Ταμείου Σκύρου με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου αναγνωρίστηκαν και επίσημα από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), και οι κοινές τους περιβαλλοντικές δράσεις τελούν και επισήμως υπό την Αιγίδα του.

• **Το Τιμητικό Βραβείο της εκδήλωσης**, για την συνεργασία τους με αποκορύφωμα την Βράβευση της ομάδας «Σκύρος 2016» στο Μαρακές του Μαρόκο για το δημοφιλέστερο βίντεο στο διαγωνισμό μεταξύ 153 Χωρών με θέμα την κλιματική αλλαγή, βράβευση που έγινε στο πλαίσιο των εργασιών της Παγκόσμιας Διάσκεψης για το κλίμα τον Νοέμβριο 2016 η οποία διοργανώθηκε από τον ΟΗΕ.

4.8. Βαθμός συμμετοχής των φοιτητών στην έρευνα

Η ερευνητική παραγωγή στηρίζεται κατά βάση στο δυναμικό των φοιτητών του Προπτυχιακού Προγράμματος, των Μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδακτόρων, η συμμετοχή των οποίων είναι ιδιαίτερα σημαντική και κρίσιμη.

Σημαντική όμως είναι η συμμετοχή και των ερευνητών οι οποίοι διεξάγουν μεταδιδακτορική έρευνα στα διάφορα Εργαστήρια του Τμήματος.

4.9. Συμπεράσματα

Το ερευνητικό έργο του Τμήματος είναι σημαντικό, όπως αυτό αποδεικνύεται από τα αποτελέσματα των δημοσιεύσεων, τις ετεροαναφορές και τα ανταγωνιστικά προγράμματα που αναλαμβάνουν οι Καθηγητές.

5. Επιμορφωτικό Έργο

6. Κοινωνικό έργο

7. Φοιτητική ζωή

Στην Πανεπιστημιακή μονάδα της Μυτιλήνης, δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να ενταχθούν σε ομάδες ψυχαγωγικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας προάγοντας με αυτόν τον τρόπο τον πολιτισμό, εμπλουτίζοντας τα ενδιαφέροντά τους με ποικίλες δραστηριότητες και αναπτύσσοντας το πνεύμα τους με βάση τον αυτοσχεδιασμό και την ελεύθερη έκφραση.

Οι ομάδες που δραστηριοποιούνται στην πόλη της Μυτιλήνης και στις οποίες έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν οι φοιτητές, είναι οι εξής:

Θεατρική ομάδα

Τα μέλη αυτής της ομάδας καλούνται να ασκήσουν τις ικανότητές τους και να αναζητήσουν την κλίση τους στην υποκριτική τέχνη, με τη δυνατότητα που τους δίνεται να ανεβάσουν επί σκηνής θεατρικές παραστάσεις αρχαίων αλλά και σύγχρονων δημιουργών.

Κινηματογραφική ομάδα

Στην κινηματογραφική ομάδα, οι φοιτητές συζητούν για κινηματογραφικές ταινίες, ενημερώνονται για τις νέες τάσεις της μεγάλης οθόνης και προσφέρουν εβδομαδιαίως δύο κινηματογραφικές προβολές.

Χορευτική ομάδα

Στη Μυτιλήνη, δραστηριοποιούνται δύο χορευτικά συγκροτήματα παραδοσιακού και μοντέρνου χορού, οι ομάδες των οποίων λαμβάνουν μέρος σε πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Φωτογραφική ομάδα

Τα μέλη αυτής της ομάδας συγκεντρώνονται και μαθαίνουν τις βασικές αρχές της φωτογραφίας, ανταλλάσσουν απόψεις, επιδιώκουν την απόκτηση φωτογραφικών εμπειριών σε διάφορα μέρη της Λέσβου και συμπληρώνουν τη δραστηριότητα με εκθέσεις φωτογραφικού υλικού.

Μουσικές ομάδες

Οι φοιτητές της Μυτιλήνης έχουν δημιουργήσει πάνω από δέκα μουσικά συγκροτήματα, που καλύπτουν όλο το μουσικό φάσμα, της ελληνικής και ξένης μουσικής.

Ραδιοφωνικός φοιτητικός σταθμός

Ο ραδιοφωνικός σταθμός εκπέμπει όλο το εικοσιτετράωρο και μουσική εκπομπή μπορεί να έχει κάθε φοιτητής.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1.Υποδομές των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών

Στελέχωση και Οργάνωση Γραμματείας

Το Τμήμα Περιβάλλοντος, στελεχώνεται από 2 διοικητικούς υπαλλήλους με κύρια αρμοδιότητα τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του διδακτικού έργου. Τα στελέχη αυτά αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του Τμήματος, καθώς η μακροχρόνια συνεργασία έχει επιτρέψει την όσμωση καλών πρακτικών και αντιλήψεων που εκφεύγουν από τη συνήθη ελληνική πραγματικότητα και επιβάλλει ένα κώδικα συμπεριφοράς και απόδοσης, αντανάκλαση του οποίου αποτελεί η καλή λειτουργία του συνόλου του Τμήματος.

Επάρκεια Υποδομών

Η μετακίνηση στον Λόφο Πανεπιστημίου εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων και άλλων Τμημάτων και Σχολών του Πανεπιστημίου Αιγαίου είχε ως αποτέλεσμα την συρρίκνωση των διαθέσιμων χώρων του Τμήματος και την αναγκαστική συν-λειτουργία σε εκπαιδευτικό επίπεδο. Η κοινή χρήση της αίθουσας Ε' με άλλα Τμήματα, έχει επιφέρει δυσκολίες στον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου του Τμήματος.

8.2.Χρήση υποδομών, εξοπλισμού και οικονομικών πόρων

Καθώς τα προγράμματα σπουδών απαιτούν εργαστηριακές δυνατότητες η λειτουργία του Τμήματος εξαρτάται από την καλή λειτουργία και συντήρηση του εργαστηριακού του εξοπλισμού σε αναλώσιμα, επισκευές και νέες προμήθειες. Ως αποτέλεσμα υπάρχει ανάγκη σύνταξης ετησίου προϋπολογισμού, ικανού να προβλέπει την κάλυψη ανελαστικών και ελαστικών αναγκών. Οι διαδικασίες αυτές εκκινούν από τους χειριστές των οργάνων, καταλήγουν στους Διευθυντές Τομέων και εγκρίνονται από την ΓΣ.

8.3.Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας

Ο θεσμός του Συμβούλου καθηγητή

Προβλέπεται ο θεσμός του Συμβούλου καθηγητή για κάθε φοιτητή του Τμήματος. Πέρα όμως από την θεσμική λειτουργία, υπάρχει και η άτυπη αρωγή και συνδρομή των στελεχών του Τμήματος ανάλογα με τον φοιτητή/τρια και το πιθανόν πρόβλημα.

Υποστήριξη φοιτητών

Υποτροφίες

Υπάρχουν υποτροφίες σε επίπεδο μεταπτυχιακών φοιτητών.

8.4.Συμπεράσματα

9. Σχέσεις με κοινωνικούς /πολιτιστικούς /παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς

9.1. Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς

Έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς

Βασικός στόχος του Τμήματος Περιβάλλοντος, είναι η σύνδεσή του με την κοινωνία και η προσφορά του προς αυτήν, τόσο στο τοπικό επίπεδο, όσο και σε εθνικό. Οι συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς, είναι πολυάριθμες και έχουν χαρακτήρα:

- συμβουλευτικό
- ενημερωτικό
- εκπαιδευτικό

Ενδεικτικά, αναφέρονται ορισμένες δραστηριότητες μελών του Τμήματος, που συνδέονται με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς φορείς και κρίνονται αποτελεσματικές.

- Μέλη σε Συλλόγους, Επιμελητήρια, συμβουλευτικές επιτροπές, ομάδες εργασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Συμμετοχή σε δημόσιες ομιλίες, συνεντεύξεις και ημερίδες για το ευρύ κοινό
- Πρακτική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων του Τμήματος, προς όφελος της κοινωνίας

Ικανότητα, τεχνογνωσία, εξοπλισμός Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

Ανάπτυξη και ενίσχυση συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς

Το Τμήμα Περιβάλλοντος ως εκ της φύσης των δραστηριοτήτων του, έχει όλες τις προϋποθέσεις για μια συνεχή ανάπτυξη συνεργασιών με τους ΚΠΠ φορείς, σε όλες τις διαστάσεις που άπτονται των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, του περιβαλλοντικού σχεδιασμού καθώς και της περιβαλλοντικής αποκατάστασης και προστασίας. Με βάση τον θεωρητικό και πειραματικό εξοπλισμό του, διαθέτει τα μέσα για να αποτελεί έναν απαραίτητο σύμβουλο σε όλες τις παραπάνω δραστηριότητες και ενέργειες. Αυτό πιστοποιείται και από την πολυσχιδή ενασχόλησή του, τόσο σε ατομικό επίπεδο των διδασκόντων, όσο και σε ευρύτερο, συλλογικό, επίπεδο Τομέων, αλλά και Τμήματος, με προβλήματα που ανακύπτουν στον χώρο του Περιβάλλοντος.

Οι δραστηριότητες του Τμήματος αναφορικά με την συνεργασία με ΚΠΠ φορείς είναι σημαντικές, ενώ υπάρχει ακόμα περιθώριο στενότερων συμπράξεων, ιδίως μετά την διοικητική αποκέντρωση της χώρας, που αναμένεται να δημιουργήσει ευρύτερους αναπτυξιακούς πόλους στην περιφέρεια.

9.2. Βαθμός σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία

Η θερινή πρακτική άσκηση, οι στοχευμένες, σε συγκεκριμένα περιβαλλοντικά προβλήματα, Δήμων, Επιχειρήσεων κλπ., διπλωματικές και άλλες εργασίες των φοιτητών/τριών, καθώς και η στενή συνεργασία των Διδασκόντων μέσα από προγράμματα, τροφοδοτούν τόσο την ερευνητική όσο και την εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος.

9.3. Συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και το Τμήμα Περιβάλλοντος είναι ιδιαίτερα συνδεδεμένο με την τοπική κοινωνία των νησιών καθώς αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες εκπαίδευσης, έρευνας και πολιτιστικής διάστασης στον χώρο του Αιγαίου πελάγους. Υπάρχει άμεση σύνδεση με τους διοικητικούς και παραγωγικούς φορείς, οι οποίοι προσβλέπουν στο Τμήμα Περιβάλλοντος για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και άλλων ζητημάτων εκπαίδευσης και έρευνας. Αυτό δεν περιορίζεται μόνον στην περιοχή των νησιών αλλά επεκτείνεται ευρύτερα στον ελλαδικό χώρο και συμβάλλει στην ανάπτυξη μέσω συνεργασιών, αλλά και σε αυτόνομη βάση, καθώς πολλά ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα διεξάγονται σε άλλες περιοχές της χώρας.

10. Συμπεράσματα και προτάσεις βελτίωσης

Συνολικά η απάντηση από το 10.1 έως και 10.4, έχει ως εξής:

Η παράδοση του Τμήματος, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί και αποτυπώνεται και στις προηγούμενες εκθέσεις διατηρείται και στην παρούσα.

Συνεπώς:

1. Υπάρχει το δεδομένο της ακαδημαϊκής αριστείας (διαπιστωμένη σε διεθνές επίπεδο - αξιολόγηση της ISI Thompson Reuter 2010, για την περίοδο 1999-2009, με το Τμήμα Περιβάλλοντος και τα ενεργά Εργαστήρια του να ευρίσκονται στην κορυφή των ερευνητικών επιδόσεων παγκοσμίως, με υπέρβαση 20% έναντι του παγκόσμιου μέσου όρου και 69% έναντι του δεύτερου στην κατάταξη ομοειδούς ιδρύματος/αντικειμένου της Ελλάδας).
2. διατηρείται η 'κουλτούρα' της επιδίωξης καλών πρακτικών διοίκησης και οργάνωσης σπουδών, πάντα σε συνάρτηση με τη δημόσια λογοδοσία,
3. συνεχίζεται το συνεκτικό κεφάλαιο συνεργασιών με την τοπική κοινωνία και οικονομία,
4. εμβαθύνεται και διευρύνεται το πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων και παρεμβάσεων του σε ζητήματα παροχής συμβουλής, υποστήριξης καινοτομίας, εκπαίδευσης και ενημέρωσης και εφαρμοσμένης έρευνας,
5. το εκπαιδευτικό πρόγραμμα επανεξετάζεται ετησίως και αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις ραγδαίες εξελίξεις στο γνωστικό αυτό πεδίο, καθώς η διαδικασία συνεχούς στοχοθεσίας και επαναξιολόγησης της εκπαιδευτικής δραστηριότητας και στρατηγικής είναι δυναμικό και επιδιωκόμενο στοιχείο της εξέλιξής του,
6. αναζητείται συνεχώς η ανάπτυξη περαιτέρω συνεργιών, διοικητικών και εκπαιδευτικών, μεταξύ των ΠΜΣ του, ως πρώτη προτεραιότητα,
7. Επιδιώκεται η εξεύρεση μεθόδων προσέλκυσης περισσότερων ξένων φοιτητών μέσω προγραμμάτων ανταλλαγής και συμμετοχής σε διεθνείς δομές εκπαίδευσης
8. επιδιώκεται η αξιοποίηση των δυνατοτήτων διεθνούς συνεργασίας στο πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου με Ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού, ως οδού ενδογενούς και αυτοτελούς στρατηγικής ανάπτυξης της διεθνούς παρουσίας του.

Τέλος, ανάμεσα στις βασικές επιδιώξεις του Τμήματος είναι :

η περαιτέρω εξέλιξη του εκπαιδευτικού του προγράμματος, μέσω της εκλογής των νέων συντελεστών περί ειδικοτήτων/γνωστικών αντικειμένων: εκκρεμεί η απόφαση του Υπουργείου Παιδείας.

ΕΝΙΑΙΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Έτος² 2015-2016

Πίνακας Περιεχομένων

A. Βιβλία /Μονογραφίες Τρέχοντος Έτους	57
B. Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές Τρέχοντος Έτους	57
Γ. Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά χωρίς Κριτές Τρέχοντος Έτους.....	59
Δ. Εργασίες σε Πρακτικά συνεδρίων με Κριτές Τρέχοντος Έτους.....	59
Ε. Εργασίες σε Πρακτικά συνεδρίων Χωρίς Κριτές Τρέχοντος Έτους	61
Z. Ανακοινώσεις σε Επιστημονικά Συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν Πρακτικά - Τρέχοντος Έτους	61
Στ. Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Τρέχοντος Έτους.....	62
Η. Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους Τρέχοντος Έτους	62
Θ. Συλλογικοί τόμοι (τρέχοντος έτους) στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι το συγκεκριμένο μέλος Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος.....	63
Ι. Άλλες Επιστημονικές Εργασίες Τρέχοντος έτους.....	63

² Τρέχον Έτος νοείται το Έτος στο οποίο αναφέρεται η Ετήσια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

A. Βιβλία /Μονογραφίες Τρέχοντος Έτους (0)

B. Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά με Κριτές Τρέχοντος Έτους (30)

Καθηγητές (4)

1. Fountoukis, C., Megaritis, A. G., Skylakou, K., Charalampidis, P. E., Denier van der Gon, H. A. C., Crippa, M., Prévôt, A. S. H., Fachinger, F., Wiedensohler, A., **Pilinis, C.**, and Pandis, S. N.: Simulating the formation of carbonaceous aerosol in a European Megacity (Paris) during the MEGAPOLI summer and winter campaigns, *Atmos. Chem. Phys.*, 16, 3727-3741, doi:10.5194/acp-16-3727-2016, 2016.
2. **Skanavis, C.**, Manolas, E., Kounani, A. and Fergadis, K. 2016. Power plant workers' knowledge, attitudes and behavior on climate change, *International Journal of Global Warming*, in press.
3. Plaka, V. and **Skanavis, C.** 2016. The Feasibility of School Gardens as an Educational Approach in Greece: A survey of Greek Schools, *International Journal of Innovation and Sustainable Development*, 10(2), 146-159. ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ 2015 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ.
4. Polatidis, H., Haralambidou, K., **Haralambopoulos, D.** 2015. Multi-criteria Decision Analysis for Geothermal Energy: A Comparison Between the ELECTRE III and the PROMETHEE II Methods, *ENERGY SOURCES PART B-ECONOMICS PLANNING AND POLICY*, 10(3), 241-249.

Όνομα Καθηγητή	h factor
Πηλίνης Χριστόδουλος	21
Σκαναβή Κωνσταντίνα	11
Τρούμπης Ανδρέας	21
Χαραλαμπόπουλος Δίας	12

Αναπληρωτές Καθηγητές (12)

1. Zkeri, E., Aloupi, M., **Gaganis, P.** 2015. Natural occurrence of arsenic in groundwater from Lesvos Island, Greece, *Water, Air, & Soil Pollution*, 226 (9), 1-16, DOI 10.1007/s11270-015-2542-z.
2. Liodakis, S., Kyriakidis, P., **Gaganis, P.** 2015. Accounting for model sensitivity in controlled (log) Gaussian geostatistical simulation, *Spatial Statistics*, 14, 224-239, DOI:10.1016/j.spasta.2015.05.007.
3. Liodakis, S., Kyriakidis, P., **Gaganis, P.** 2015. Efficient uncertainty analysis in an anisotropic three dimensional hydrogeological model of flow and transport, *Mathematics in Engineering, Science & Aerospace (MESA)*, 6 (4), 657-673.
4. Broadbent, J., Sonnett, J., **Botetzagias, I.** et al. 2016. Conflicting Climate Change Frames in a Global Field of Media Discourse, *Socius: Sociological Research for a Dynamic World*, doi: 10.1177/2378023116670660 srd.sagepub.com.
5. **Botetzagias, I.** & Vasilopoulos, P. 2015. Climbing to the rooftop, falling off yet landing on one's feet (and finding a wallet on the pavement?): the electoral fate of the Greek Ecogreens (2004-2015), *South European Society & Politics*, 20 (4): 573-590.
6. Adamidis, G.C., Kazakou, E., Aloupi, M., **Dimitrakopoulos, P.G.** 2016. Is it worth hyperaccumulating Ni on non-serpentine soils? Decomposition dynamics of mixed-species litters containing hyperaccumulated Ni across serpentine and non-serpentine environments. *Annals of Botany*, 117: 1241-1248.
7. Gatidou, G., Arvaniti, O.S., **Stasinakis, A.S.**, Thomaidis N.S., Andersen H.R. 2016. Using mechanisms of hydrolysis and sorption to reduce siloxanes occurrence in biogas of anaerobic sludge digesters. *Bioresource Technology*, 221, 205-213.
8. Gatidou, G., Kinyua, J., van Nuijs, A.L.N., Gracia-Lor, E., Castiglioni, S., Covaci, A., **Stasinakis, A.S.** 2016. Drugs of abuse and alcohol consumption among different groups of population on the Greek island of Lesvos through sewage-based epidemiology. *Science of the Total Environment*, 563-564, 633-640.
9. Thomaidi, V.S., **Stasinakis, A.S.**, Borova, V.L., Thomaidis, N.S. 2016. Assessing the risk associated with the presence of emerging organic contaminants in sludge-amended soil: A country-level analysis. *Science of the Total Environment*, 548-549, 280-288.
10. Nödler, K., Tsakiri, M. Aloupi, M., Gatidou, G., **Stasinakis, A.S.**, Licha T. 2016. Evaluation of polar organic micropollutants as indicators for wastewater-related coastal water quality impairment. *Environmental Pollution* 211, 282-290.

11. Karampela, S., Kizos, T., **Spilanis, I.** 2016. Evaluating the impact of agritourism on local development in small islands, *ISLAND STUDIES JOURNAL*, 11(1), 161-176.
12. **Spilanis, I.**, Kizos, T., Giordano, B. 2016. The effectiveness of European Regional Development Fund projects in Greece: Views from planners, management staff and beneficiaries, *EUROPEAN URBAN AND REGIONAL STUDIES*, 23(2), 182-197.

Όνομα Καθηγητή	h factor
Γαγάνης Πέτρος	10
Δημητρακόπουλος Παναγιώτης	18
Ματσίνος Ιωάννης	13
Μποτετζάγιας Ιωσήφ	8
Σπιλάνης Ιωάννης	6
Στασινάκης Αθανάσιος	25

Επίκουροι Καθηγητές (11)

1. Vinceti, M., Violi, F., Tzatzarakis, M., Mandrioli, J., Malagoli, C., Hatch, E., Fini, N., Fasano, A., Rakitskii, V., **Kalantzi, O.-I.**, Tsatsakis, A., Pesticides, polychlorinated biphenyls and polycyclic aromatic hydrocarbons in cerebrospinal fluid of amyotrophic lateral sclerosis patients: a case-control study. Submitted to Environmental Research.
2. Katsikantami, I., Sifakis, S., Tzatzarakis, M.N., Vakonaki, E., **Kalantzi, O.-I.**, Tsatsakis, A.M., Rizos, A.K. 2016. A global assessment of phthalates burden and related links to health effects. *Environment International*, 97, 212-236.
3. Vasios, G., Kosmidi, A., **Kalantzi, O.-I.**, Tsantili-Kakoulidou, A., Kavantzias, N., Theocharis, S., Giaginis, C. 2016. Simple physicochemical properties related with lipophilicity, polarity, molecular size and ionization status exert significant impact on the transfer of drugs and chemicals into human breast milk. *Expert Opinion on Drug Metabolism and Toxicology*, 12 (11), 1273-1278.
4. Mastranestasis, I., Kominakis, A., Hager-Theodorides, A.L., Ekateriniadou, L.V., Ligda, Ch., **Theodorou K.** 2016. Associations between genetic polymorphisms and phenotypic traits in the Lesvos dairy sheep. *Small Ruminant Research*, 144, 205-210.
5. Korras-Carraca, M. B., Hatzianastassiou, N., **Matsoukas, C.**, Gkikas, A., Papadimas, C. D. 2015. "The regime of aerosol asymmetry parameter over Europe, the Mediterranean and the Middle East based on MODIS satellite data: evaluation against surface AERONET measurements". *Atmos. Chem. Phys.*, 15, 13113–13132.
6. Triantafyllou, E., Giamarelou, M., Bossioli, E., Zampas, P., Theodosi, C., **Matsoukas, C.**, Tombrou, M., Mihalopoulos, N., Biskos, G. 2016. "Particulate pollution transport episodes from Eurasia to a remote region of northeast Mediterranean", *Atmos. Environ.*, 128, 45–52.
7. Floutsis, A. A., Korras-Carraca, M. B., **Matsoukas, C.**, Hatzianastassiou, N., Biskos, G. 2016. "Climatology and trends of aerosol optical depth over the Mediterranean basin during the last 12 years (2002–2014) based on Collection 006 MODIS-Aqua data ", *Sci. Total Environ.*, 551-552, 292-303, doi: 10.1016/j.scitotenv.2016.01.192.
8. Lázaro, A., Chroni, A., Tscheulin, T., Devalez, J., **Matsoukas, C.**, Petanidou, T. 2016. "Electromagnetic radiation of mobile telecommunication antennas affects the abundance and composition of wild pollinators", *J. Insect Conserv.*, doi: 10.1007/s10841-016-9868-8.
9. Skouloudis, A., Jones, N., **Evangelinos, K.**, Roumeliotis, S., Graig, A. 2016. Industrial pollution, spatial stigma and economic decline: The case of Asopos river basin through the lens of local small business owners, *Journal of Environmental Planning and Management*, online first
10. Nikolaou, I., **Evangelinos, K.** and Leal Filho, W. 2015. A System Dynamic Approach for Exploring the Effects of Climate Change Risks on Firm's Economic Performance, *Journal of Cleaner Production*, 103, 499-506
11. Skouloudis, A., Chymis, A. and **Evangelinos, K.** 2015. Corporate social responsibility: A likely causality of the crisis or a potential exit-strategy component? A proposition development for an economy under pressure.

Όνομα Καθηγητή	h factor
Ακριώτης Τριαντάφυλλος	5
Ευαγγελινός Κωνσταντίνος	14
Θεοδώρου Κωνσταντίνος	7
Καλαντζή Όλγα-Ιωάννα	12
Ματσούκας Χρήστος	12

Ε. ΔΙ.Π (3)

1. Adamidis, G.C., Kazakou, E. **Aloupi, M.** Dimitrakopoulos, P.G. 2016. Is it worth hyperaccumulating Ni on non-serpentine soils? Decomposition dynamics of mixed-species litters containing hyperaccumulated Ni across serpentine and non-serpentine environments. *Annals of Botany*. 117: 1241-1248
2. Noedler, K. Tsakiri, M. **Aloupi, M.** Gatidou, G. Stasinakis, A.S. Licha, T. 2016. Evaluation of polar organic micropollutants as indicators for wastewater-related coastal water quality impairment. *Environmental Pollution*. 211: 282-290
3. Iatrou, E.I. Stasinakis, A.S. **Aloupi, M.** 2015. Cultivating duckweed *Lemna minor* in urine and treated domestic wastewater for simultaneous biomass production and removal of nutrients and antimicrobials. *Ecological Engineering* 84: 632-639.

Όνομα Μέλους ΕΕΔΙΠ	h factor
Αλούπη Μαρία	11

Γ. Εργασίες σε Επιστημονικά Περιοδικά χωρίς Κριτές Τρέχοντος Έτους (0)

Δ. Εργασίες σε Πρακτικά συνεδρίων με Κριτές Τρέχοντος Έτους (31)

Καθηγητές (10)

1. Antonopoulos, K., Plaka, V. and **Skanavis, C.**, 2016. Linaria port, Skyros: An environmentally friendly port community for leisure crafts. *13th International Conference "Protection & Restoration of the Environment"*, Mykonos Island, Greece.
2. Papaionnidou, D., Sardi, C., and **Skanavis, C.**, 2016. How close to being Green are the Greek Universities? *13th International Conference "Protection & Restoration of the Environment"*, Mykonos Island, Greece, **ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: ΟΙΚΟΠΟΛΙΣ 2016.**
3. Vamvakari, A., Zarkaveli, R., and **Skanavis, C.**, 2016. Environmental Sensitivity of College Students, *13th International Conference "Protection & Restoration of the Environment"*, Mykonos Island, Greece.
4. Skanavis, C., and Kounani, A., 2016. The environmental impacts of the refugees' settlements at Lesbos Island, *13th International Conference "Protection & Restoration of the Environment"*, Mykonos Island, Greece.
5. Apostolopoulou, S., Grigoroglou, G., Karamperis, M., **Skanavis, C.**, and Kounani A., 2016. Environmental Summer Camp in a Greek Island, *13th International Conference "Protection & Restoration of the Environment"*, Mykonos Island, Greece.
6. Ntaiou, K.M., Oursouzidou, C., **Skanavis, C.** and Kounani, A., 2016. Assessment of Teachers' Knowledge, Training, Perceptions and Participation in Environmental Education at a Greek Island, *13th International Conference "Protection & Restoration of the Environment"*, Mykonos Island, Greece.
7. Barota, J., Giannakopoulou, H., Marini, K. and **Skanavis, C.**, 2016. Investigation of the interview as a measuring tool for the environmental illiteracy in Greece, *13th International Conference "Protection &*

Restoration of the Environment”, Mykonos Island, Greece.

- Pollaki, S. and **Skanavis, C.**, 2016, Evaluating the implementation of WWF Hellas program for a "Better Life", *13th International Conference "Protection & Restoration of the Environment"*, Mykonos Island, Greece.
- Αντωνόπουλος, Κ., **Σκαναβή, Κ.** και Πλάκα, Β., 2015, Πλήρης Αξιοποίηση Χώρου και Δυνατοτήτων στο Λιμάνι Λιναριάς Σκύρου: Από τον Οραματισμό στην Υλοποίηση, *1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Τουριστικοί Λιμένες, Μαρίνες*, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Έκδοση Εργαστήριο Λιμενικών Έργων, σελ. 101-111.
- Pollaki, S. and **Skanavis, C.**, 2015, Environmental Education in Action: The Case Study of WWF "School Program" in Greece, *Proceedings of Innovation in Environmental Education: ICT and intergenerational learning*, pp. 129-133.

Αναπληρωτές Καθηγητές (10)

- Liodakis S, Kyriakidis, P. and **Gaganis, P.** 2016. Conditional Latin hypercube simulation on large grids incorporating uncertainty in model parameters. *GEOSTATS16 - 10th International Geostatistical Congress*, Universitat Politècnica de València, Sept. 2016, Spain.
- Psyllos, G., Kizos, T., Hadjigeorgiou, I. and **Dimitrakopoulos, P. G.** 2016. Grazing land management and sheep farm viability in semi-arid areas: evidence from Western Lesvos, Greece. In: Kyriazopoulos A.P., López-Francos A., Porqueddu C., Sklavou P. (eds.). *Ecosystem services and socio-economic benefits of Mediterranean grasslands*. Zaragoza: CIHEAM (Options Méditerranéennes: Série A. Séminaires Méditerranéens; n. 114), pp. 369-372.
- Vasios G., Kyriakidis P., **Dimitrakopoulos P.G.** 2015. Analyzing Spatial Distribution of Plant Species in a Mediterranean Island: A Geostatistical Approach. Page 447, Book of Abstracts, *European Ecological Federation Conference under the title 'Ecology at the Interface'*, Rome, 21-25 September.
- Φύλλας, ΝΜ., Χριστοπούλου, Α., Γαλανίδης, Α., Μιχελάκη, ΧΖ., Αριανούτσου, Μ., **Δημητρακόπουλος, ΠΓ.** 2016. Σχέσεις Κλίματος – Ετήσιας Αύξησης σε Ορεινά Μεσογειακά Δάση: μία Δενδροοικολογική Μελέτη στην Ελλάδα. Πρακτικά *8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Οικολογίας*. 150+ Χρόνια Οικολογίας: Δομές, Δεσμοί, Δυναμικές και Στρατηγικές Επιβίωσης. Θεσσαλονίκη, σελ. 114.
- Ζευγώλης, Ι., Βάσιος, ΓΚ., Πάλλμου, Α., **Δημητρακόπουλος, ΠΓ.**, Τρούμπης, ΑΙ. 2016. Εξέλιξη της Στατιστικής Πολυπλοκότητας στην Οικολογία Αποκατάστασης. Πρακτικά *8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Οικολογίας*. 150+ Χρόνια Οικολογίας: Δομές, Δεσμοί, Δυναμικές και Στρατηγικές Επιβίωσης. Θεσσαλονίκη, σελ. 34.
- Γαλανίδης, Α., Ανέστης, Ι., Βασιλειάδης, Χ., Δρούγκας, Γ., Ζαχαράκη, Ο-Μ., Θεοδώρου, Ε., Καζάνα, Ε-Ι., Κουρή, Α-Δ., Κωτούλα, Δ., Λεβαντή, Α., Μάστορας, Π., Ματσάγγου, Σ., Μαυρίκη, Γ., Παλαβούζης, Ε., Σαββίδου, Ε., Σταυρούλακη, Μ., Τσαχουρίδου, Α., Χρυσάφη, Δ., Μιχελάκη, ΧΖ., Ζαφειρίου, Ε., Γεωργή, Ν., **Δημητρακόπουλος, ΠΓ.** 2016. Αλλαγές στη Δομή της Βλάστησης με την Εγκατάσταση Ατόμων Τραχείας Πεύκης σε έναν Εγκαταλελειμμένο Μεσογειακό Αγρό. Πρακτικά *8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Οικολογίας*. 150+ Χρόνια Οικολογίας: Δομές, Δεσμοί, Δυναμικές και Στρατηγικές Επιβίωσης. Θεσσαλονίκη, σελ. 160.
- Μιχελάκη, ΧΖ., Φύλλας, ΝΜ., Γαλανίδης, Α., Αλούπη, Μ., Αριανούτσου, Μ., **Δημητρακόπουλος, ΠΓ.** 2016. Διακύμανση Λειτουργικών Χαρακτηριστικών Μεσογειακών Φυτικών Ειδών κατά Μήκος Περιβαλλοντικών Βαθμίδων. Πρακτικά *8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Οικολογίας*. 150+ Χρόνια Οικολογίας: Δομές, Δεσμοί, Δυναμικές και Στρατηγικές Επιβίωσης. Θεσσαλονίκη, σελ. 76.
- Γαλανίδης, Α., Φύλλας, ΝΜ., Μιχελάκη, ΧΖ., Ευαγγέλου, Ε., Αριανούτσου, Μ., **Δημητρακόπουλος, ΠΓ.** 2016. Σχέσεις Επιφάνειας – Αριθμού Ειδών σε Ορεινά Μεσογειακά Δάση. Πρακτικά *8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Οικολογίας*. 150+ Χρόνια Οικολογίας: Δομές, Δεσμοί, Δυναμικές και Στρατηγικές Επιβίωσης. Θεσσαλονίκη, σελ. 30.
- Mazioti, A.A., Taka, A., Chroni, E., **Stasinakis, A.S.**, Thomaidi, N.S., Andersen. H.R., "Use of suspended and attached growth wastewater treatment systems for the removal of benzotriazoles and benzothiazoles", *3th IWA Specialized Conference on Small Water and Wastewater Systems & 5th IWA Specialized Conference on Resources-Oriented Sanitation*, September 14-16, 2016, Athens, Greece.
- Iatrou, E.I., Kora, E., **Stasinakis, A.S.** "Cultivation of duckweeds *L. minor* and *L. gibba* in domestic treated wastewater for simultaneous biomass and crude protein production", *10th International Conference on "Circular Economy and Organic Waste"*, ORBIT 2016, May 25 – May 28, 2016, Heraklion, Crete, Greece (Ref. No: 120).

Επίκουροι Καθηγητές (8)

- Triantafyllou, E., Giamarelou, M., Bossioli, E., Zampas, P., Theodosi, C., **Matsoukas, C.**, Tombrou, M., Mihalopoulos, N., Biskos, G. 2015. "Long-range transported air pollutants from continental areas to the remote

region of the North Aegean Sea”, *14th International Conference on Environmental Science and Technology*, Rhodes, Greece.

2. Lázaro, A., Tscheulin, T., Chroni, A., Devalez, D., **Matsoukas, C.**, Petanidou, T. 2015. “Effect of mobile telecommunication antennas on the abundance of wild pollinators”, *14th International Conference on Environmental Science and Technology*, Rhodes, Greece.
3. Floutsi, A.A., Korras-Caraca, M.B., **Matsoukas, C.**, Biskos, G. 2015. “Aerosol optical properties and prevailing aerosol type over the Mediterranean”, *European Aerosol Conference*, Milan, Italy.
4. Floutsi, A.A., Korras-Caraca, M.B., **Matsoukas, C.**, Biskos, G. 2016. “Aerosol optical depth over central north Asia based on MODIS-Aqua data”, *European Geosciences Union General Assembly*, Vienna, Austria.
5. Korras-Carraca, M.B., Charalambidis, P.E., **Matsoukas, C.**, Pilinis, C., Fountoukis, C., Pandis, S.N., Hatzianastassiou, N., Vardavas, I. 2016. “Aerosol radiative effects over Europe from the FORTH radiation transfer model with AtmOptC aerosol optical properties”, *13th International Conference on Meteorology, Climatology and Atmospheric Physics*, Thessaloniki, Greece.
6. Stathopoulos, V., **Matsoukas, C.**, 2016. “Long-term memory and multifractality of downwelling longwave flux at stations worldwide”, *13th International Conference on Meteorology, Climatology and Atmospheric Physics*, Thessaloniki, Greece.
7. Laosoglou, T., Hatzianastassiou, N., Benas, N., Fotiadi, A., **Matsoukas, C.**, Vardavas, I., 2016. “Study of the total and ultraviolet solar radiation in the alpine region of Ioannina (northwestern Greece)”, *13th International Conference on Meteorology, Climatology and Atmospheric Physics*, Thessaloniki, Greece.
8. Georgakaki, P., Papadimas, C. D., Hatzianastassiou, N., Fotiadi, A., **Matsoukas, C.**, Stackhouse, P. W., Kanakidou, M., Vardavas, I. 2016. “High-resolution direct effect of aerosols on solar radiation over the eastern Mediterranean basin”, *13th International Conference on Meteorology, Climatology and Atmospheric Physics*, Thessaloniki, Greece.

E. ΔΙ.Π (3)

1. Evangelinos, K., Malesios, C., Proikaki, M., **Aloupi, M.**, Koufos, G., **Karagianni, C.**, Schaelicke, D., Skouloudis, A., Jones, N and Roumeliotis, S. 2015. “Developing a methodological framework for the participatory measurement of sustainability”. *14th International Conference on Environmental Science and Technology*, Rhodes, Greece, 3-5th September, 2015.
2. Nödler, K. Tsakiri, M. **Aloupi, M.** Gatidou, G., Stasinakis, A.S. Licha, T. 2016. “Abwasserzufluss in Küstengewässer – Vorschlag eines Indikatorenquartetts für die Entwicklung effizienter Monitoringstrategien.” *Wasser 2016 Jahrestagung der Wasserchemischen Gesellschaft*, Bamberg, Germany, 2 – 4 Mai 2016.
3. Μιχελάκη, Χ.Ζ. Φύλλας, Ν.Μ. Γαλανίδης, Α. **Αλούπη, Μ.**, Αριανούτσου, Μ., Δημητρακόπουλος, Π.Γ. 2016. “Διακύμανση λειτουργικών χαρακτηριστικών μεσογειακών φυτικών ειδών κατά μήκος περιβαλλοντικών βαθμίδων”. *8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας (HELECOS-8)*, Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη, 20-23/10/2016.

E. Εργασίες σε Πρακτικά συνεδρίων Χωρίς Κριτές Τρέχοντος Έτους (4)

Αναπληρωτές Καθηγητές (4)

1. Glyptou, K., **Spilanis, I.** 2015. Operationalizing Tourism Sustainability: the case of Aegean sustainable Tourism Observatory, in *Consumer Behavior in tourism Symposium 2015*, Munich, Germany, December 2-4, 2015
2. Lekakou, M., **Spilanis, I.** & Remoundos, G. 2016. Developing an islands’ passenger ferry connectivity index, *ISISA Islands of the World XIV Conference 2016 Niss(i)ology and Utopia: back to the roots of Island Studies*, 23 - 27 May 2016, Mytilene, Lesvos Island, Greece,
3. Tsoukala, A., Faka, A., **Spilanis, I.** & Tsirtsis, G. 2016. An integrated framework for decision support in islands’ management: a case-study for Samos island in the Aegean, Eastern Mediterranean, *ISISA Islands of the World XIV Conference 2016 Niss(i)ology and Utopia: back to the roots of Island Studies*, 23 - 27 May 2016, Mytilene, Lesvos Island, Greece.
4. Karampela, S., Papazoglou, C., Kizos, T. & **Spilanis, I.** 2016. Sustainable local development on Aegean Islands: a meta-analysis of the literature, *ISISA Islands of the World XIV Conference 2016 Niss(i)ology and Utopia: back to the roots of Island Studies*, 23 - 27 May 2016, Mytilene, Lesvos Island, Greece.

Z. Ανακοινώσεις σε Επιστημονικά Συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν Πρακτικά - Τρέχοντος Έτους (4)

Αναπληρωτές Καθηγητές (2)

1. **Botetzagias, I.** 2016. 'We get off the PCs and we go to the Square': Greek Blogosphere's Protest Framing of the Summer 2007 Wildfires, ECPR (European Consortium of Political Research) General Conference, Charles University in Prague, 7-10 September.
2. **Botetzagias, I.** 2016. *Destined to be in the margins? The Ecogreens of Greece*, Conference 'Political Ecology, Environmentalism and Greens in Central and Eastern Europe', CEVIPOLE, Université Libre de Bruxelles, 2-3 June.

Επίκουροι Καθηγητές (2)

1. Dimitriadou, L., Malarvannan, G., Covaci, A., Iossifidou, E., Tzafettas, J., Zournatzi-Koioy, V., **Kalantzi, O.-I.** 2015. *Human exposure to persistent organic pollutants in Greece – levels and effects*. Invited speaker at the 9th Congress of the Turkish Society of Toxicology (TurkHelTox 2015). Cesme, Turkey; October 2015.
2. Tsoli, S., Ploubidis, G. and **Kalantzi, O.I.** 2015. *Particulate air pollution and birth weight: a systematic review of the literature*. Poster presented at the 9th UK and Ireland Conference on Occupational and Environmental Epidemiology (OEEC 2015). Oxford, UK; April 2015.

Στ. Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Τρέχοντος Έτους (0)

Η. Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους Τρέχοντος Έτους (9)

Καθηγητές (6)

1. **Sknavis, C.** and Kounani, A. 2016. Children Communicating on Climate Change: The Case of a Summer Camp at a Greek Island. *Handbook of climate Change Communication*.
2. Σταουρούλακη, Μ., Μαρίνη, Κ. και **Σκαναβή, Κ.** 2016. Τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και η Συνεισφορά τους στη Διαμόρφωση Περιβαλλοντικής Στάσης και Συμπεριφοράς, 8ος τόμος της σειράς *Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων με θέμα _Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Επικοινωνία*, Μανωλάς Ε. Και Τσαντόπουλος Γ. (επιμέλεια), Τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, σελ. 286-296.
3. **Sknavis, C.**, Kounani, A. and Ntountounakis, I. 2016. Greek Universities Addressing the Issue of Climate Change in Climate Change Management: Universities and Climate Change: the Role of Higher Education Institutions in Addressing the Mitigation and Adaptation Challenges, Editor Walter Filho.
4. Κυριακόπουλος, Π., Μαρίνη, Κ. και **Σκαναβή, Κ.** 2016. Η Διαμόρφωση της Περιβαλλοντικής Συμπεριφοράς των Εφήβων: Μια Περιπτώσιολογική Μελέτη στην Αθήνα. 8ος τόμος της σειράς *Θέματα Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων με θέμα _Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Επικοινωνία*, Μανωλάς Ε. Και Τσαντόπουλος Γ. (επιμέλεια), Τμήματος Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, σελ. 156-164.
5. Βρατσάνου, Κ., Γιαννακοπούλου, Χ., **Σκαναβή, Κ.** και Πλάκα, Β. 2017. *Περιβαλλοντική Μετανάστευση, Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία*, Gutenberg.
6. **Σκαναβή, Κ.** & Κουνάνη, Α. 2016. Η Παιδαγωγική Ψυχολογία συναντά το συναίσθημα μέσω της *Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης*, Από τη Γνώση στη Δράση: Ο Δεκάλογος του ενεργού μαθητή, εκπαιδευτικού και γονέα του Ινστιτούτου Μοριακής Ιατρικής και Βιοιατρικής, σελ.15-17.

Αναπληρωτές Καθηγητές (3)

1. **Botetzagias, I.**, Jones N. & Malesios Chr. 2016. «Petitioner, Contributor, Protester: The Profile of Europeans Performing Different 'Public Sphere' Pro-environmental Behaviours», in Telesiene A. & Gross M. (eds.), *Green European: Environmental Behaviour and Attitudes in Europe in a Historical and Cross-Cultural Comparative Perspective*, Routledge:London, pp.133-154.
2. **Μποτετζάγιας, Ι.** 2016. 'Από τους Οικολόγους Εναλλακτικούς στους Οικολόγους Πράσινους: μια σύντομη ιστορία των ελληνικών οικολογικών κομμάτων', στο Μποτετζάγιας Ι. & Ruedig W. (επιμ.) (2016), *Οικολογικά Πολιτικά Κόμματα...*, pp.351-380.
3. **Μποτετζάγιας, Ι.** 2016. 'Τα μέλη των Οικολόγων Πράσινων: μια διαχρονική μελέτη (2003- 2009)', στο Μποτετζάγιας Ι. & Ruedig W. (επιμ.) (2016), *Οικολογικά Πολιτικά Κόμματα...* pp.381-398

Θ. Συλλογικοί τόμοι (τρέχοντος έτους) στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι το συγκεκριμένο μέλος Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος. (3)

Αναπληρωτές Καθηγητές (3)

1. **Μποτετζάγιας, Ι.** & Ruedig, W. 2016. (επιμ.) Οικολογικά Πολιτικά Κόμματα: Η Ευρωπαϊκή εμπειρία και η Ελληνική διάσταση, Πράσινο Ινστιτούτο: Αθήνα.
2. **Σπιλάνης, Γ.**, Κίζος, Θ. 2015. Άτλας των Νησιών, Μυτιλήνη, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, σ.116, <http://islands-research.aegean.gr/gr/archipelago-gr/atlantas-gr.html>
3. **Σπιλάνης, Γ.**, Κίζος, Θ. και Καράμπελα, Σ. (επιμέλεια), 2015, «Νησιωτικότητα και Βιωσιμότητα: Η περίπτωση των Νησιών του Αιγαίου», Πανεπιστήμιο Αιγαίου, σ.385, <http://islands-research.aegean.gr/gr/archipelago-gr/silogikos-tomos.html>.

I. Άλλες Επιστημονικές Εργασίες Τρέχοντος έτους (1)

Olga-Ioanna Kalantzi

Editor of Virtual Special Issue in Environment International:

<http://www.journals.elsevier.com/environment-international/virtual-special-issues/virtual-special-issue-human-health-and-particulate-matter-ai>

Παράρτημα Β: Δείκτες Αξιολόγησης**ΕΠΙΤΟΜΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
ΤΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ****ΙΔΡΥΜΑ: ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ****ΤΜΗΜΑ : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Αριθμός προσφερόμενων κατευθύνσεων: [3]

Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων: [2]

Σχετικός πίνακας	Ακαδημαϊκό έτος	2015-2016*
# 1	Συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ	16*
# 1	Συνολικός αριθμός ΕΔΙΠ	8**
# 1	Συνολικός αριθμός ΕΤΕΠ	-
#	Διοικητικό προσωπικό	2
# 2	Συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης (ν + 2)	452
# 3	Προσφερόμενες από το Τμήμα θέσεις στις πανελλαδικές	30
# 3	Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	94
# 7	Αριθμός αποφοίτων	39
# 6	Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	6,90
# 4	Προσφερόμενες από το Τμήμα Θέσεις ΠΜΣ	30
# 4	Αριθμός αιτήσεων για ΠΜΣ	39
# 12.1	Συνολικός αριθμός μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου	48
# 12.1	Σύνολο υποχρεωτικών μαθημάτων (Υ)	26

# 12.1	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων Υποχρεωτικών Επιλογής	38
#	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής	-
#	Συνολικός αριθμός ects για τη λήψη πτυχίου	240
# 15	Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων ΔΕΠ	30
# 16	Αναγνώριση ερευνητικού έργου (σύνολο)	>1300
# 17	Διεθνείς συμμετοχές	4

*Συνταξιοδότης Ι.Χατζόπουλου (31/8/2015)

** Ο κ.Κοντός και η κα Χατζηαντωνίου είναι ΕΔΙΠ της Σχολής

Πίνακας 1. Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2015-2016	
		A	Θ
Καθηγητές	Σύνολο	4	1
	Από εξέλιξη		
	Νέες προσλήψεις		
	Συνταξιοδοτήσεις	1	
	Παραιτήσεις		
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	6	-
	Από εξέλιξη	2	
	Νέες προσλήψεις		
	Συνταξιοδοτήσεις		
	Παραιτήσεις		
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	4	1
	Από εξέλιξη		
	Νέες προσλήψεις		
	Συνταξιοδοτήσεις		
	Παραιτήσεις		
Λέκτορες	Σύνολο		
	Νέες προσλήψεις		
	Συνταξιοδοτήσεις		
	Παραιτήσεις		
Μέλη ΕΔΙΠ	Σύνολο	3	5
Διδάσκοντες επί συμβάσει***	Σύνολο	1	2

Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	-	-
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	-	2

Πίνακας 2. Εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών

	2015-2016	Κανονική Διάρκεια	Πέραν της Κανονικής Διάρκειας
Προπτυχιακοί	686	452	234
Μεταπτυχιακοί (Περιβαλλοντική Πολιτική & Διατήρηση Βιοποικιλότητας)	13	12	1
Μεταπτυχιακοί (Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή)	11	11	0
Μεταπτυχιακοί (Επιστήμες Περιβάλλοντος)	4	4	0
Διδακτορικοί	35	21	14
Μεταδιδάκτορες			

Πίνακας 2.1. Συνολική Κατανομή αποφοίτων ανά επίπεδο σπουδών

Πρόγραμμα Σπουδών	Απόφοιτοι
Προπτυχιακό	1019
Μεταπτυχιακοί (Περιβαλλοντική Πολιτική & Διατήρηση Βιοποικιλότητας)	404
Μεταπτυχιακοί (Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή)	157
Μεταπτυχιακοί (Επιστήμες)	0*

Περιβάλλοντος)	
Διδακτορικό	124
Μεταδιδακτορικό	1

*Το ΠΜΣ «Επιστήμες Περιβάλλοντος» ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδ. έτος 2015-2016 και δεν υπάρχουν ακόμα απόφοιτοι

Πίνακας 2.2. Μέσος χρόνος αποφοίτησης ανά πρόγραμμα σπουδών

Πρόγραμμα Σπουδών	Μέσος Χρόνος (έτη)
Προπτυχιακό	6,04
Μεταπτυχιακοί (Περιβαλλοντική Πολιτική & Διατήρηση Βιοποικιλότητας)	1,1
Μεταπτυχιακοί (Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή)	1,1
Μεταπτυχιακοί (Επιστήμες Περιβάλλοντος)	-*
Διδακτορικό	6
Μεταδιδακτορικό	

*Το ΠΜΣ «Επιστήμες Περιβάλλοντος» ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδ. έτος 2015-2016 και δεν υπάρχουν ακόμα απόφοιτοι

Πίνακας 3. Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος

Εισαχθέντες με:	2015-2016
Εισαγωγικές εξετάσεις 90% & Εσπερινό Λύκειο	88
Εισαγωγικές εξετάσεις 10%	4
Κύπριοι φοιτητές	
Μετεγγραφές (εισορές προς το Τμήμα)	

Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)**	
Διαγραφές	
Κατατακτήριες εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	1
Εκπαιδευτικά Προγράμματα ανταλλαγών	
Ειδικοί λόγοι υγείας	
Αθλητές	
Μειονότητα Θράκης	1
Σύνολο**	94
<i>Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)</i>	

Πίνακας 4. 1. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

Τίτλος ΠΜΣ: «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας» Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες): 12

	2015-2016
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	18
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	4
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	9
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	30
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	13
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	6
<i>Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)</i>	0

Πίνακας 4.2. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)*

Τίτλος ΠΜΣ: «Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή»

Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες): 18

	2015-2016
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	11
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	2
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	9
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	30
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	11
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	8
<i>Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)</i>	0

Πίνακας 4.3. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

Τίτλος ΠΜΣ: «Επιστήμες Περιβάλλοντος»

Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες): 18

	2015-2016
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	10
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	1
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	9
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων	20

θέσεων	
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	4
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	0
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	1

Πίνακας 5. Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων* του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

		2015-2016
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)		10
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	3
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	7
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων		
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων		10
Απόφοιτοι		
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων		

Πίνακας 6. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2015-2016	39		26	11	2	6,90

Πίνακας 7. Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και διάρκεια σπουδών

αγωγής	Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)								Δεν έχουν αποφοιτήσει	Σύνολο
	K ³	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	K+6	K+6 και πλέον		
16	5	14	9	6	2		2	1		39

³ Όπου K = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα (π.χ. αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε K=4 έτη, K+1=5 έτη, K+2=6 έτη,..., K+6=10 έτη).

Πίνακας 8. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (σε μήνες)**				Μη ενταχθέντες	– συνέχεια σπουδών
		6	12	24			
2015-2016							

* Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα που πραγματοποίησε το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (01/02/2015-26/08/2015) σε ποσοστό 61,37% επί του συνόλου των Αποφοίτων του Τμήματος Περιβάλλοντος που εντοπίστηκαν, διαπιστώθηκε ότι ένα μεγάλο ποσοστό εργάζεται (77%) και επίσης ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (34%) εντάχθηκε στην αγορά εργασίας σε σχετικά σύντομο διάστημα μετά τη λήψη του Πτυχίου (0 έως 3 μήνες).

Πίνακας 9. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών

			2015-2016
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	6
		Άλλα	
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	-
		Άλλα	-
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	2
		Άλλα	
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	
		Άλλα	
Σύνολο			

* Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

** Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.

Πίνακας 10. Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων ΠΜΣ	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (σε μήνες)**				Συνέχεια σπουδών
		6	12	24	Μη ενταχθέντες	
2015-2016						

* Το Παν. Αιγαίου έχει δρομολογήσει έρευνα για την επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων των Τμημάτων και αναμένονται αποτελέσματα.

Πίνακας 11. Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

	2015-2016		
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	
		Άλλα	
Επισκέπτες φοιτητές άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	
		Άλλα	21***
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο Α.Ε.Ι. ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	
		Άλλα	
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Α.Ε.Ι. ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού		
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.**	
		Άλλα	
Σύνολο			

* Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

** Ευρωπαϊκά προγράμματα ανταλλαγών.

***Το 2015-2016, επισκέφτηκαν το Τμήμα Περιβάλλοντος 21 αλλοδαποί φοιτητές στο πλαίσιο του Διεθνούς Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών MESPOM.

Πίνακας 12.1 Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Εξάμηνο Σπουδών	Μαθήματα Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Πιστ. Μονάδες ECTS	Διαδκτικές Μονάδες	Κατηγορία μαθήματος	Υποβάθρου (Υ) Επιστ. Περιοχής (ΕΠ) Γενικών Γνώσεων (ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Ωρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Σε ποιο εξάμηνο σπουδών αντιστοιχεί; (1 ^ο , 2 ^ο κλπ.)	Προαπαιτούμενα μαθήματα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών
1ο	Βιολογία	101Υ	6	5	Υ	Υ	3Θ-4Ε	1ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	<i>Δεν υπάρχει Οδηγός Σπουδών σε έντυπη μορφή παρά μόνο σε ηλεκτρονική (βλ. Ιστότοπος)</i>
...	Χημεία	201Υ	4	3	Υ	Υ	3Θ	1ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Φυσική	206Υ	5	4	Υ	Υ	3Θ-1Ε	1ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Οικονομία και Περιβάλλον Ι	304Υ	4	3	Υ	Υ	3Θ	1ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Μαθηματικά	401Υ	5	4	Υ	Υ	3Θ-3Φρ	1ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Introduction to Environmental Science (Αγγλικά)	409Υ	4	3	Υ	Υ	3Θ	1ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Εισαγωγή στην Πληροφορική	411Υ	3	2	Υ	Υ	3Ε	1ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
2ο	Βιολογία Ζώων	102Υ	6	4	Υ	Υ	3Θ-1Ε	2ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Γεωλογία	202Υ	5	4	Υ	Υ	3Θ-	2ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	

							1E				
...	Οικονομία και Περιβάλλον II	305Y	5	3	Y	Y	3Θ	2ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Περιβαλλοντική Νομοθεσία	328Y	5	3	Y	Y	3Θ	2ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Εργαστήριο Αναλυτικής Χημείας	204Y	4	3	Y	Y	1Θ-3E (3Τμ)	2ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Προγραμματικός Η/Υ	410Y	6	3	Y	Y	3Θ-3E	2ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
3ο	Εισαγωγή στην Οικολογία	104Y	5	3	Y	Y	3Θ	3ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Κλιματολογία - Μετεωρολογία	238Y	4	3	Y	Y	3Θ	3ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Εισαγωγή στην Τοπογραφία & Σ.Γ.Π.	329Y	5	4	Y	Y	1Θ-3E	3ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Εισαγωγή στην Περιβαλλοντική Μηχανική	203Y	6	3	Y	Y	2Θ-1E	3ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Οργανική Χημεία	239Y	4	3	Y	Y	3Θ	3ο	NAI (201Y)	www.aegean.gr/environment	
...	Ερευνητικές Μέθοδοι I	105Y	5	4	Y	Y	3Θ-4 E	3ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
4ο	Βιολογία Φυτών	103Y	6	4	Y	Y	3Θ-4 E (2Τμ)	4ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Χημεία Περιβάλλοντος	205Y	5	3	Y	Y	3Θ	4ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Στατιστική	406Y	5	3	Y	Y	2Θ-2E	4ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία	331Y	5	3	Y	Y	3Θ	4ο	OXI	www.aegean.gr/environment	
...	Διαχείριση Υδατικών Πόρων	240Y	5	3	Y	Y	2Θ-1E	4ο	OXI	www.aegean.gr/environment	

...	Χωρικός Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Ι	330Y	5	3	Υ	Υ	2Θ-2Ε (2Τμ)	4ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
5ο	Χερσαία Οικοσυστήματα	125KEY	7	4	Ε	ΕΠΙΣΤ	6Θ	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Περιβαλλοντική Επικοινωνία και Εκπαίδευση	332KEY	4	3	Ε	ΕΠΙΣΤ	3Θ	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Χωρικός Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός ΙΙ	333KEY	6	3	Ε	Διαχ	2Θ-2Ε	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Ενέργεια και Περιβάλλον	236KEY	5	3	Ε	Διαχ	3Θ	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Ρευστομηχανική	231KEY	6	3	Ε	ΕΠΙΣΤ	3Θ	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Χημείας	219KEY	4	3	Ε	ΕΦΕΤ	1Θ-3Ε	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Βιολογική Ποικιλότητα	107KEY	5	3	Ε	ΕΠΙΣΤ	2Θ-1Ε	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Διαχείριση Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων	212KEY	5	3	Ε	ΕΦΕΤ	2Θ	5ο	ΝΑΙ (203Y, 205Y)	www.aegean.gr/environment	
...	Ρύπανση Υδάτων	224KEY	6	3	Ε	ΕΦΕΤ	3Θ	5ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
6ο	Βιολογία της Διατήρησης	106KEY	6	3	Ε	ΕΠΙΣΤ	3Θ	6ο	ΝΑΙ (104Y, 102Y)	www.aegean.gr/environment	
...	Εδαφολογία	129KEY	7	3	Ε	ΕΠΙΣΤ	3Θ-4Ε	6ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Ατμοσφαιρική Ρύπανση	209KEY	6	3	Ε	ΕΦΕΤ	3Θ	6ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Εργαστήριο Μεταφοράς Μάζας & Ενέργειας	220KEY	5	3	Ε	ΕΦΕΤ	4Ε	6ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Ποσοτική Ανάλυση Οικοσυστημάτων	121KEY	6	4	Ε	ΕΦΕΤ	2Θ-2Ε	6ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	

...	Περιβαλλοντική Φυσική	228KEY	5	3	E	ΕφΕΤ	3Θ	6ο	NAI (401Y, 238Y)	www.aegean.gr/environment
...	Περιβαλλοντικές Εφαρμογές Σ.Γ.Π.	336KEY	6	4	E	Διαχ	1Θ-3E	6ο	NAI (329Y)	www.aegean.gr/environment
...	Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων Ι	214KEY	4	3	E	ΕφΕΤ	2Θ-1E	6ο	NAI (203Y)	www.aegean.gr/environment
...	Ερευνητικές Μέθοδοι ΙΙ	412KEY	5	3	E	Επιστ	3Θ-4E	6ο	NAI (105Y)	www.aegean.gr/environment
...	Μέθοδοι Έρευνας στην Οικολογία	131KEY	6	4	E	Επιστ	1Θ-5E	6ο	OXI	www.aegean.gr/environment
...	Μέθοδοι Έρευνας στην Περιβαλλοντική Μηχανική	243KEY	6	4	E	Επιστ	1Θ-5E	6ο	OXI	www.aegean.gr/environment
...	Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές και Οικονομικές Επιστήμες	344KEY	6	4	E	Επιστ	1Θ-5E	6ο	OXI	www.aegean.gr/environment
7ο	Οικολογική Θεωρία Ι	241KEY	5	3	E	Διαχ	3Θ	7ο	OXI	www.aegean.gr/environment
	Μέθοδοι Διασφάλισης Περιβαλλοντικής Ποιότητας	222KEY	6	4	E	Διαχ	4Θ-3Φ	7ο	OXI	www.aegean.gr/environment
...	Υδρογεωλογία	235KEY	5	3	E	Επιστ	3Θ	7ο	OXI	www.aegean.gr/environment
...	Environmental Politics and Policy	335KEY	5	3	E	Επιστ	3Θ	7ο	NAI (331Y, 305Y)	www.aegean.gr/environment
...	Ατμοσφαιρική Φυσικοχημεία	234KEY	5	3	E	Επιστ	3Θ	7ο	NAI (201Y, 206Y)	www.aegean.gr/environment
...	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	208KEY	5	3	E	ΕφΕΤ	3Θ	7ο	OXI	www.aegean.gr/environment
...	Σπουδαστήριο Διαχείρισης Περιβάλλοντος	408KEY	7	3	E	Διαχ	3Θ	7ο	OXI	www.aegean.gr/environment
...	Γενική Διδακτική	1159KEY	6	3	E	Ανεξ	3Θ	7ο	OXI	www.aegean.gr/environment
...	Πτυχιακή Εργασία	801Y	10	6	E	Ανεξ	1Θ-9E	7ο		www.aegean.gr/environment
8ο	Αειφορική Παραγωγή και	223KEY	5	3	E	Διαχ	3Θ	8ο	OXI	www.aegean.gr/environment

	Κατανάλωση										
...	Οικολογική Εκτίμηση Επικινδυνότητας	119KEY	5	3	Ε	Διαχ	3Θ	8ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Κλιματικές Αλλαγές	238KEY	6	3	Ε	ΕΠΙΣΤ	3Θ	8ο	ΝΑΙ (228KEY)	www.aegean.gr/environment	
...	Ενεργειακή Ανάλυση	218KEY	5	3	Ε	ΕφΕΤ	3Θ	8ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	339KEY	4	3	Ε	ΕφΕΤ	3Θ	8ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Παιδαγωγική Ψυχολογία	1260KEY	6	3	Ε	Ανεξ	3Θ	8ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Επιχειρηματικότητα	343KEY	5	3	Ε	ΕφΕΤ	3Θ-3Ε	8ο	ΟΧΙ		
...	Ειδικά Θέματα Διασφάλισης Περιβαλλοντικής Ποιότητας	345KEY	5	3	Ε	Διαχ	3Θ	8ο	ΟΧΙ	www.aegean.gr/environment	
...	Θερινή Πρακτική Άσκηση	502KEY	4	3	Π	Ανεξ	-	8ο		www.aegean.gr/environment	
...	Πτυχιακή Εργασία	801Υ	10	6	Υ	Ανεξ	-	8ο		www.aegean.gr/environment	

Πίνακας 12.2. Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Εξάμηνο σπουδών.	Μαθήματα Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο και βαθμίδα)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε) & αντίστοιχες ώρες/εβδ.	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1ο	Βιολογία	101Υ	Ακριώτης Τ. (Επικ. Καθηγητής) / Ζαφειρίου Ε. (Ε.Δι.Π.) / Γεωργή Ν. (Ε.	(Δ) , (Ε) / 3 & 4	Ναι	Ναι	Ναι	182	30/12	28/12	ΝΑΙ

			ΔΙ.Π.)								
...	Χημεία	201Y	Καλαντζή Ο. (Επικ. Καθηγήτρια)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	217	125/105	27/30	ΝΑΙ
...	Φυσική	206Y	Ματσούκας Χ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 3 & 1	Ναι	Ναι	Όχι	213	133/43	46/19	ΝΑΙ
...	Οικονομία και Περιβάλλον Ι	304Y	Ευαγγελινός Κ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	111	65/5	62/4	ΝΑΙ
...	Μαθηματικά	401Y	Ματσίνος Ι. (Αναπ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 3 & 3	Ναι	Ναι	Όχι	157	57/39	4/10	ΝΑΙ
...	Introduction to Environmental Science (Αγγλικά)	409Y	Πηλίνης Χ. (Καθηγητής) / Καραγιάννη Χ. (Ε.ΔΙ.Π.)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	113	70/10	61/9	ΝΑΙ
...	Εισαγωγή στην Πληροφορική	411Y	Δημητρακόπουλος Π. (Αναπ. Καθηγητής)/Ανδρέου Α. (Ε.ΔΙ.Π.)	(Ε) / 3	Ναι	Ναι	Όχι	101	69/-	57/-	ΝΑΙ
2ο	Βιολογία Ζώων	102Y	Ακριώτης Τ. (Επικ. Καθηγητής)	(Θ), (Ε) / 3 & 1	Ναι	Ναι	Ναι	157	108/68	22/12	ΝΑΙ
...	Γεωλογία	202Y	Γαγάνης Π. (Επικ. Καθηγητής)	(Θ), (Ε) / 3 & 1	Ναι	Ναι	Ναι	141	90/75	13/6	ΝΑΙ
...	Οικονομία και Περιβάλλον ΙΙ	305Y	Οικονόμου Β. (ΠΔ.407/18)	(Θ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	99	58/24	29/12	ΝΑΙ
...	Περιβαλλοντική Νομοθεσία	328Y	Μποτετζάγιας Ι. (Επικ. Καθηγητής)	(Θ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	200	103/76	48/28	ΝΑΙ
...	Εργαστήριο Αναλυτικής Χημείας	204Y	Πηλίνης Χ. (Καθηγητής) / Καραντανέλλης Γ. (Ε.ΔΙ.Π.)	(Θ), (Ε) / 1 & 3	Ναι	Ναι	Ναι	116	55/15	41/10	ΝΑΙ
...	Προγραμματικός Η/Υ	410Y	Θεοδώρου Κ. (Επικ. Καθηγητής)/ Ανδρέου Α. (Ε.ΔΙ.Π.)	(Θ), (Ε) / 3 & 3	Ναι	Ναι	Όχι	129	74/37	26/8	ΝΑΙ
3ο	Εισαγωγή στην Οικολογία	104Y	Τρούμπης Α./Δημητρακόπουλος Π. / Ακριώτης Τ./Ματσίνος Ι.	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	148	96/31	57/9	ΝΑΙ
...	Κλιματολογία - Μετεωρολογία	238Y	Ματσούκας Χ. (Επικ. Καθηγητής)	(Θ) / 3	Ναι	Ναι	Όχι	143	99/54	30/22	ΝΑΙ

...	Εισαγωγή στην Τοπογραφία & Σ.Γ.Π.	329Y	Κοντός Θ. (Ε.Δ.Ι.Π.)	(Δ) , (Ε) / 1 & 3	Ναι	Ναι	Ναι	118	106/20	46/13	ΝΑΙ
...	Εισαγωγή στην Περιβαλλοντική Μηχανική	203Y	Στασινάκης Α. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 1	Ναι	Ναι	Ναι	130	90/56	20/25	ΝΑΙ
...	Οργανική Χημεία	239Y	Καλαντζή Ο. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	71	45/28	10/17	ΝΑΙ
...	Ερευνητικές Μέθοδοι Ι	105Y	Τρούμπης Α./ Καραγιάννη Χ (Ε.Δ.Ι.Π.)	(Θ) , (Ε) / 3 & 4	Ναι	Ναι	Ναι	112	73/17	43/6	ΝΑΙ
4ο	Βιολογία Φυτών	103Y	Δημητρακόπουλος Π/ (Αναπ. Καθηγητής) / Ζαφειρίου Ε. (Ε. ΔΙ.Π.) / Γεωργή Ν. (Ε..ΔΙ.Π)	(Δ) , (Ε) / 3 & 4	Ναι	Ναι	Ναι	110	46/15	46/7	ΝΑΙ
...	Χημεία Περιβάλλοντος	205Y	Αλούπη Μ. (ΕΔΙΠ)	(Θ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	94	55/36	25/9	ΝΑΙ
...	Στατιστική	406Y	Ματσίνος Ι. (Αναπ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 2	Ναι	Ναι	Ναι	95	47/33	36/33	ΝΑΙ
...	Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία	331Y	Μποτετζάγιας Ι. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	208	19/26	16/12	ΝΑΙ
...	Διαχείριση Υδατικών Πόρων	240Y	Γαγάνης Π. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 1	Ναι	Ναι	Ναι	132	65/59	7/5	ΝΑΙ
...	Χωρικός Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Ι	330Y	Σπιλάνης Ι. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 2	Ναι	Ναι	Ναι	109	108/44	42/14	ΝΑΙ
5ο	Χερσαία Οικοσυστήματα	125KEY	Ακριώτης Τ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 6	Ναι	Ναι	Ναι	109	56/23	24/11	ΝΑΙ
...	Περιβαλλοντική Επικοινωνία και Εκπαίδευση	332KEY	Σκαναβή Κ. (Καθηγήτρια)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	75	34/-	34/-	ΝΑΙ

...	Χωρικός Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός II	333KEY	Σπιλάνης Ι. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 2	Ναι	Ναι	Ναι	28	12/-	12/-	ΝΑΙ
...	Ενέργεια και Περιβάλλον	236KEY	Χαραλαμπόπουλος Δ. (Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	100	67/-	61/-	ΝΑΙ
...	Ρευστομηχανική	231KEY	Πηλίνης Χ. (Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	49	14/-	9/-	ΝΑΙ
...	Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Χημείας	219KEY	Πηλίνης Χ. (Καθηγητής) / Καραντανέλλης Γ. (Ε.ΔΙ.Π.)	(Δ) , (Ε) / 1 & 3	Ναι	Ναι	Ναι	27	22/-	22/-	ΝΑΙ
...	Βιολογική Ποικιλότητα	107KEY	Θεοδώρου Κ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 1	Ναι	Ναι	Ναι	144	77/6	71/1	ΝΑΙ
...	Διαχείριση Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων	212KEY	Στασινάκης Α. (Επίκ. Καθηγητής)	(Δ) / 2	Ναι	Ναι	Ναι	48	32/8	17/7	ΝΑΙ
...	Ρύπανση Υδάτων	224KEY	Αλούπη Μ. (ΕΔΙΠ)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	152	56/17	35/9	ΝΑΙ
6ο	Βιολογία της Διατήρησης	106KEY	Θεοδώρου Κ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	64	25/12	18/3	ΝΑΙ
...	Εδαφολογία	129KEY	Δημητρακόπουλος Π/ (Αναπ. Καθηγητής) / Γαλανίδης Α. (Π.Δ.407/80) / Ζαφειρίου Ε. (Ε. ΔΙ.Π.) / Γεωργή Ν. (Ε..ΔΙ.Π)	(Δ), (Ε) / 3 & 4	Ναι	Ναι	Ναι	14	7/3	7/3	ΝΑΙ
...	Ατμοσφαιρική Ρύπανση	209KEY	Πηλίνης Χ. (Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	139	62/31	21/16	ΝΑΙ
...	Εργαστήριο Μεταφοράς Μάζας & Ενέργειας	220KEY	Χαραλαμπόπουλος Δ. (Καθηγητής)	(Ε) / 4	Ναι	Ναι	Ναι	6	3/-	3/-	ΝΑΙ
...	Ποσοτική Ανάλυση	121KEY	Δημητρακόπουλος Π/ (Αναπ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 2	Ναι	Ναι	Ναι	70	47/11	44/8	ΝΑΙ

	Οικοσυστημάτων										
...	Περιβαλλοντική Φυσική	228KEY	Ματσούκας Χ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	57	33/5	16/3	ΝΑΙ
...	Περιβαλλοντικές Εφαρμογές Σ.Γ.Π.	336KEY	Κοντός Θ. (Ε.Δ.Ι.Π.)	(Δ) , (Ε) / 1 & 5	Ναι	Ναι	Ναι	29	7/8	7/8	ΝΑΙ
...	Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων Ι	214KEY	Στασινάκης Α. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 2 & 1	Ναι	Ναι	Ναι	95	65/13	44/8	ΝΑΙ
...	Ερευνητικές Μέθοδοι ΙΙ	412KEY	Δημητρακόπουλος Π/ (Αναπ. Καθηγητής)/Καραγιάννη Χ. (ΕΔΙΠ)	(Δ) , (Ε) / 3 & 4	Ναι	Ναι	Ναι	23	15/4	11/4	ΝΑΙ
...	Μέθοδοι Έρευνας στην Οικολογία	131KEY	Δημητρακόπουλος Π/ (Αναπ. Καθηγητής) /Γαλανίδης Α. (Π.Δ.407/80)/ Ζαφειρίου Ε. (Ε.ΔΙ.Π.) / Γεωργή Ν. (Ε..ΔΙ.Π)	(Δ) , (Ε) / 1 & 5	Ναι	Ναι	Όχι	17	16/-	16/-	ΝΑΙ
...	Μέθοδοι Έρευνας στην Περιβαλλοντική Μηχανική	243KEY	Στασινάκης Α. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) , (Ε) / 1 & 5	Ναι	Ναι	Όχι	18	4/3	4/3	ΝΑΙ
...	Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές και Οικονομικές Επιστήμες	344KEY	Μποτετζάγιας Ι./Σπιλάνης Ι./Σκαναβή Κ./Ευαγγελινός Κ.	(Δ) , (Ε) / 1 & 5	Ναι	Ναι	Όχι	21	-	-	ΝΑΙ
7ο	Οικολογική Θεωρία Ι	241KEY	Τρούμπης Α. (Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	150	78/19	42/14	ΝΑΙ
...	Μέθοδοι Διασφάλισης Περιβαλλοντικής Ποιότητας	222KEY	Χατζηαντωνίου Μ. (Ε.Δ.Ι.Π.)	(Δ) , (Φ) / 4 & 3	Ναι	Ναι	Ναι	25	25/-	5/-	ΝΑΙ
...	Υδρογεωλογία	235KEY	Γαγάνης Π. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	109	45/19	10/4	ΝΑΙ

...	Environmental Politics and Policy	335KEY	Μποτετζάγιας Ι./	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	21	1/-	1/-	NAI
...	Ατμοσφαιρική Φυσικοχημεία	234KEY	Πηλίνης Χ. (Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	44	12/2	4/2	NAI
...	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	208KEY	Χαραλαμπόπουλος Ι. (Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	91	48/-	39/-	NAI
...	Σπουδαστήριο Διαχείρισης Περιβάλλοντος	408KEY	Σπιλάνης Ι. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	24	10/-	10/-	NAI
...	Γενική Διδακτική	1159KEY	Σκαναβή Κ. (Καθηγήτρια)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	76	48/-	48/-	NAI
...	Πτυχιακή Εργασία	801Y	Όλα τα Μέλη ΔΕΠ	(Δ) , (Ε) / 1 & 9	Ναι	Ναι	Ναι	101/120		18/25	NAI
8ο	Αειφορική Παραγωγή και Κατανάλωση	223KEY	Ευαγγέλου Κ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	48	1/28	1/28	NAI
...	Οικολογική Εκτίμηση Επικινδυνότητας	119KEY	Ματσίνος Ι. (Αναπ.. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	65	44/6	43/6	NAI
...	Κλιματικές Αλλαγές	238KEY	Ματσούκας Χ. (Επικ. Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	82	43/24	20/13	NAI
...	Ενεργειακή Ανάλυση	218KEY	Χαραλαμπόπουλος Δ. (Καθηγητής)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	47	14/-	6/-	NAI
...	Μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης	339KEY	Σκαναβή Κ. (Καθηγήτρια)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	75	38/-	38/-	NAI
...	Παιδαγωγική Ψυχολογία	1260KEY	Σκαναβή Κ. (Καθηγήτρια)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	132	64/-	64/-	NAI
...	Επιχειρηματικότητα	343KEY	Χατζηαντωνίου Μ. (Ε.Δ.Ι.Π.)	(Δ) , (Ε) / 3 & 3	Ναι	Ναι	Ναι	69	39/-	34/-	-

...	Ειδικά Θέματα Διασφάλισης Περιβαλλοντικής Ποιότητας	345KEY	Χατζηαντωνίου Μ. (Ε.Δ.Ι.Π.)	(Δ) / 3	Ναι	Ναι	Ναι	41	10/1	9/1	-
...	Θερινή Πρακτική Άσκηση	502KEY	Όλα τα Μέλη ΔΕΠ	-	Ναι	Ναι	Ναι	39		36	-

Πίνακας 13.1.1. Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Τίτλος ΠΜΣ: «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας»

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος 1	Ιστότοπος 2	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο & βαθμίδα)	Υποχρεωτικό (Υ) Κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.- Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1	Βιοσφαιρικές Διεργασίες				Α. Τρούμπης (Καθηγητής)	Υ	Δ	Χειμερινό	13	13	13	13

2	Οικολογία: Θεωρία			Π. Δημητρακόπουλος (Αν. Καθηγητής) Α. Τρούμπης (Καθηγητής) Ι. Ματσίνος (Καθηγητής)	Υ	Δ	Χειμερινό	13	13	13	13
3	Εκτίμηση Περιβαλλοντικού Κινδύνου	5		Ι. Ματσίνος (Καθηγητής)	Υ	Δ	Χειμερινό	13	13	13	13
4	Ενεργειακή Πολιτική & Λήψη Αποφάσεων			Δ. Χαραλαμπόπουλος (Καθηγητής)	Υ	Δ	Χειμερινό	13	13	13	13
5	Περιβαλλοντική Επικοινωνία και Κοινωνιολογία			Κ. Σκαναβή (Καθηγήτρια)	Υ	Δ	Χειμερινό	13	13	13	13
6	Οικολογία: Εφαρμογές στη Βιολογία της Διατήρησης			Π. Δημητρακόπουλος, (Αν. Καθηγητής) Τ. Ακριώτης, (Επικ. Καθηγητής) Κ. Θεοδώρου (Επικ.. Καθηγητής)	Υ	Δ	Εαρινό	13	13	13	13
7	Περιβαλλοντική Πολιτική			Ι. Μποτετζάγιας	Υ	Δ	Εαρινό	13	13	12	12
8	Περιβαλλοντικά/Οικολογικά Οικονομικά			Δρ. Βαρβάρα Οικονόμου	Υ	Δ	Εαρινό	13	13	12	12
9	Μέθοδοι Διασφάλισης Ποιότητας Επιχειρήσεων και Οργανισμών			Κ. Ευαγγελινός, (Επικ.. Καθηγητής)	Υ	Δ	Εαρινό	13	13	12	12
10	Εισαγωγή στη Γεωπληροφορική και Περιβαλλοντικές Εφαρμογές ΓΣΠ			Θ. Κοντός (ΕΔΙΠ)	Υ	Δ	Εαρινό	13	13	12	12
11	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία			Όλα τα μέλη ΔΕΠ	Υ	Δ	Εαρινό	13	13	-	-

1 Δεν υπάρχει κωδικός μαθημάτων

2 <http://www2.aegean.gr/environment-postgraduate/>

Πίνακας 13.1.2. Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Τίτλος ΠΜΣ: «Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή»

Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος 1	Ιστότοπος 2	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο & βαθμίδα)	Υποχρεωτικό (Υ) Κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.- Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
Περιβαλλοντική Υδραυλική				Γαγάνης Π. (Αναπλ. Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Χ	11	11	11	ΝΑΙ
Τεχνολογίες Αντιρρύπανσης				Δεν προσφέρεται							
Εφαρμοσμένη Οικολογία και Μηχανική				Δημητρακόπουλος Π. (Αναπ. Καθηγητής), Ακριώτης Τ. (Επίκ. Καθηγητής), Μασίνος Ι (Αναπ. Καθηγητής), Τρούμπης Α. (Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Χ	11	11	11	ΝΑΙ
Ενεργειακή Πολιτική και Διαχείριση – Λήψη Αποφάσεων				Χαραλαμπόπουλος Δ. (Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Χ	11	11	11	ΝΑΙ
Σεμινάριο – Μέθοδοι Έρευνας (Personal Project)*				Δεν προσφέρεται							
Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή Ι				Ματσούκας Χρ. (Επίκ. Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Χ	11	11	11	ΝΑΙ
Μέθοδοι Διασφάλισης Περιβαλλοντικής Ποιότητας				Ευαγγελινός Κ. (Επίκ. Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Ε	11	11	11	ΝΑΙ

Σχεδιασμός Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων			Στασινάκης Ν. (Επίκ. Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Χ	11	11	11	ΝΑΙ
Μέθοδοι Εκτίμησης και Τεχνολογία Μείωσης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης			Δεν προσφέρεται							
Περιβαλλοντική Χημεία και Ανάλυση			Αλούπτη Μ. (ΕΔΙΠ)	ΥΕ	Δ	Ε	11	11	11	ΝΑΙ
Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή II			Πηλίνης Χ. (Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Ε	11	11	11	ΝΑΙ
Περιβαλλοντικά Τεχνικά Έργα (Personal Project) – Εκπαιδευτική Εκδρομή*			Δεν προσφέρεται							
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας – Σχεδιασμός Έργων			Δεν προσφέρεται							
Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων			Στασινάκης Ν. (Επίκ. Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Ε	11	11	11	ΝΑΙ
Οικοτοξικολογία			Δεν προσφέρεται							
Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική			Κοντός Θ. (ΕΔΙΠ)	ΥΕ	Δ	Ε	11	11	11	ΝΑΙ
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία			Όλα τα μέλη ΔΕΠ	Υ		Χ	11	11		

1 Δεν υπάρχει κωδικός μαθημάτων

2 <http://www.env.aegean.gr/spoudes/metaptixiakos/oikologiki-mixaniki-klimatiki-allagi-2>

Πίνακας 13.1.3. Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Τίτλος ΠΜΣ: «Επιστήμες Περιβάλλοντος»

Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος 1	Ιστότοπος 2	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο & βαθμίδα)	Υποχρεωτικό (Υ) Κατ'επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ) Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που εγγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ				Ευαγγελινός Κ. (Επίκ. Καθηγητής)	Υ	Δ	Χ	4	4	4	ΝΑΙ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΈΡΕΥΝΑΣ				Κόκκορης Γ.	Υ	Δ	Χ	4	4	4	ΝΑΙ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ				Στασινάκης Αθ. (Επίκ. Καθηγητής), , Χαραλαμπόπουλος Δ. (Καθηγητής), Γαγάνης Π. (Αναπλ. Καθηγητής), Ματσούκας Χρ. (Επίκ. Καθηγητής), Καλαντζή Ο.Ι. (Επίκ. Καθηγήτρια)	ΥΕ	Δ	Χ	1	0	0	ΝΑΙ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ				Δημητρακόπουλος Π. (Αναπ. Καθηγητής), Ακριώτης Τ. (Επίκ. Καθηγητής), Ματσίνος Ι (Αναπ. Καθηγητής), Τρούμπης Α. (Καθηγητής)	ΥΕ	Δ	Χ	2	2	2	ΝΑΙ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ				Ευαγγελινός Κ. (Επίκ. Καθηγητής), Σκαναβή Κ. (Καθηγήτρια), Μποτετζάγιας Ι. (Αναπλ. Καθηγ.), Σπιλάνης Ι.	ΥΕ	Δ	Χ	1	1	1	ΝΑΙ

				(Αναπλ. Καθηγ.)							
ΈΝΑΡΞΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ, ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ				Όλα τα μέλη ΔΕΠ	Υ	Φ	Ε	4	4	3	ΝΑΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ – ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ, ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ				Όλα τα μέλη ΔΕΠ	Υ	Φ	Ε	4	4	3	ΝΑΙ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ				Όλα τα μέλη ΔΕΠ	Υ	Φ	Χ	4			
ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥΎ ΑΡΘΡΟΥ				Όλα τα μέλη ΔΕΠ	Υ	Φ	Χ	4			

1 Δεν υπάρχει κωδικός μαθημάτων

2 <http://www.env.aegean.gr/spoudes/metaptixiakes/m-sc-environmental-sciences>

Πίνακας 13.2.1. Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Τίτλος ΠΜΣ: «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας»

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ωρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	ECTS	Διδακτ. Μονάδες	Πρόσθετη Βιβλιογραφία (Ναι/Όχι)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1°, 2° κλπ.)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1	Βιοσφαιρικές Διεργασίες		3		6		Ναι	1°	Όχι	Ναι	Ναι
2	Οικολογία: Θεωρία		3		6		Ναι	1°	Όχι	Ναι	Ναι
3	Εκτίμηση Περιβαλλοντικού Κινδύνου		3		6		Ναι	1°	Όχι	Ναι	Ναι
4	Ενεργειακή Πολιτική & Λήψη Αποφάσεων		3		6		Ναι	1°	Όχι	Ναι	Ναι
5	Περιβαλλοντική Επικοινωνία και Κοινωνιολογία		3		6		Ναι	1°	Όχι	Ναι	Ναι
6	Οικολογία: Εφαρμογές στη Βιολογία της Διατήρησης		3		6		Ναι	2°	Όχι	Ναι	Ναι
7	Περιβαλλοντική Πολιτική		3		6		Ναι	2°	Όχι	Ναι	Ναι
8	Περιβαλλοντικά/Οικολογικά Οικονομικά		3		6		Ναι	2°	Όχι	Ναι	Ναι
9	Μέθοδοι Διασφάλισης Ποιότητας Επιχειρήσεων και Οργανισμών		3		6		Ναι	2°	Όχι	Ναι	Ναι
10	Εισαγωγή στη Γεωπληροφορική και Περιβαλλοντικές Εφαρμογές ΓΣΠ		3	Ναι	6		Ναι	2°	Όχι	Ναι	Ναι
	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία				30		Ναι	3°			

Πίνακας 13.2.2. Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Τίτλος ΠΜΣ: «Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή»

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ωρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	ECTS	Διδακτ. Μονάδες	Πρόσθετη Βιβλιογραφία (Ναι/Όχι)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1°, 2° κλπ.)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1	Περιβαλλοντική Υδραυλική		3		6		Ναι	1ο	OXI	ΝΑΙ	ΝΑΙ
2	Τεχνολογίες Αντιρρύπανσης										
3	Εφαρμοσμένη Οικολογία και Μηχανική		3		6		Ναι	1ο	OXI	ΝΑΙ	ΝΑΙ
4	Ενεργειακή Πολιτική και Διαχείριση – Λήψη Αποφάσεων		3		6		Ναι	1ο	OXI	ΝΑΙ	ΝΑΙ
5	Σεμινάριο – Μέθοδοι Έρευνας (Personal Project)*										
6	Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή I		3		6		Ναι	1ο	OXI	ΝΑΙ	ΝΑΙ
7	Μέθοδοι Διασφάλισης Περιβαλλοντικής Ποιότητας		3		6		Ναι	2ο	OXI	ΝΑΙ	ΝΑΙ
8	Σχεδιασμός Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων		3		6		Ναι	1ο	OXI	ΝΑΙ	ΝΑΙ
9	Μέθοδοι Εκτίμησης και Τεχνολογία Μείωσης Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης										
10	Περιβαλλοντική Χημεία και Ανάλυση		3		6		Ναι	2ο	OXI	ΝΑΙ	ΝΑΙ

11	Ατμοσφαιρική Ρύπανση και Κλιματική Αλλαγή II		3		6		Ναι	2ο	OXI	NAI	NAI
12	Περιβαλλοντικά Τεχνικά Έργα (Personal Project) – Εκπαιδευτική Εκδρομή*										
13	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας – Σχεδιασμός Έργων										
14	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων		3		6		Ναι	2ο	OXI	NAI	NAI
15	Οικοτοξικολογία										
16	Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική		3		6		Ναι	2ο	OXI	NAI	NAI
17	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία		3		30			3ο	OXI	NAI	NAI

Πίνακας 13.2.3. Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημ. έτος 2015-2016)

Τίτλος ΠΜΣ: «Επιστήμες Περιβάλλοντος»

α.α	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Περιλαμβάνονται ώρες εργαστηρίου ή άσκησης;	ECTS	Διδακτ. Μονάδες	Πρόσθετη Βιβλιογραφία (Ναι/Όχι)	Σε ποιο εξάμηνο των σπουδών αντιστοιχεί; (1 ^ο , 2 ^ο κλπ.)	Τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι)
1	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ		3			10	ΝΑΙ	1 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
2	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΈΡΕΥΝΑΣ		3			10	ΝΑΙ	1 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
3	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ		3			10	ΝΑΙ	1 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
4	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ		3			10	ΝΑΙ	1 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
5	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		3			10	ΝΑΙ	1 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6	ΈΝΑΡΞΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ, ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ		3			15	ΝΑΙ	2 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
7	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ		3			15	ΝΑΙ	2 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ – ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ, ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ										
8	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		3			15	ΝΑΙ	3 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
9	ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΎΛΑΡΘΟΥ		3			15	ΝΑΙ	3 ^ο	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

Πίνακας 14.1. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)

Τίτλος ΠΜΣ: «Περιβαλλοντική Πολιτική και Διατήρηση Βιοποικιλότητας»

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2015-2016	6			90%	10%	7,87

Πίνακας 14.2. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)

Τίτλος ΠΜΣ: «Οικολογική Μηχανική και Κλιματική Αλλαγή»

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2015-2016	8		25%	62.5%	12.5%	7.73

Πίνακας 14.3. Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)

Τίτλος ΠΜΣ: «Επιστήμες Περιβάλλοντος»

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2015-2016						

*Το ΠΜΣ «Επιστήμες Περιβάλλοντος» ξεκίνησε τη λειτουργία του το ακαδ. έτος 2015-2016 και δεν υπάρχουν ακόμα απόφοιτοι

Πίνακας 15. Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I
2015-2016	-	30	-	31	4	9	3	>10	4	-

Επεξηγήσεις:

- A = Βιβλία/μονογραφίες
- B = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
- Γ = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
- Δ = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
- E = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
- ΣΤ = Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

- Z = Συλλογικοί τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος
- H = Άλλες εργασίες
- Θ = Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά
- I = Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος

Πίνακας 16. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος

	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z
2015-2016	>1300	>500		>10	>23	>5	

Επεξηγήσεις:

- A = Ετεροαναφορές
- B = Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου
- Γ = Βιβλιοκρισίες τρίτων για δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος
- Δ = Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων
- E = Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
- ΣΤ = Προσκλήσεις για διαλέξεις
- Z = Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Πίνακας 17. Διεθνής Ερευνητική/Ακαδημαϊκή Παρουσία Τμήματος

		2015-2016
Αριθμός συμμετοχών σε διεθνή ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα	Ως συντονιστές	4
	Ως συνεργάτες (partners)	
Αριθμός μελών ΔΕΠ με χρηματοδότηση από διεθνείς φορείς ή διεθνή προγράμματα έρευνας		
Αριθμός μελών ΔΕΠ με διοικητικές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρείες		

Σημείωση: Τα σκιασμένα πεδία δεν συμπληρώνονται.

* Πρόκειται για το ακαδημαϊκό έτος (δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα), στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

3.5. Διαθέσιμα Μέσα και Υποδομές

Εκπαιδευτικά Εργαστήρια

Εργαστήριο Χημείας

Το εργαστήριο Χημείας, διαθέτει πλήρη εξοπλισμό 30 θέσεων εργασίας (116 νεοεισαχθέντες φοιτητές για το Ακ. Έτος 2014-15) για την πραγματοποίηση βασικών χημικών αναλύσεων περιβαλλοντικών δειγμάτων, στα πλαίσια των εργαστηριακών μαθημάτων του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

Ο εξοπλισμός του εργαστηρίου περιλαμβάνει:

- Συσκευή Προσδιορισμού COD
- Θάλαμο σταθερών συνθηκών για τον προσδιορισμό BOD
- Συσκευή προσδιορισμού ολικού αζώτου με την μέθοδο Kjeldahl
- Φασματοφωτόμετρο
- Φθορισόμετρο
- Συσκευές προσδιορισμού αιωρούμενων στερεών
- Φορητά όργανα προσδιορισμού περιβαλλοντικών παραμέτρων (pH, D.O., Αγωγιμότητα, Σκληρότητα)

Εργαστήριο Βιολογίας

Το εργαστήριο Βιολογίας διαθέτει πλήρη εξοπλισμό 32 θέσεων εργασίας (116 νεοεισαχθέντες φοιτητές για το Ακ. Έτος 2014-15), για την πρακτική εξάσκηση των προπτυχιακών φοιτητών στα εργαστηριακά μαθήματα του Τομέα Διαχείρισης Οικοσυστημάτων.

Ο εξοπλισμός του περιλαμβάνει:

- Οπτικά Μικροσκόπια
- Στερεοσκόπια
- Φασματοφωτόμετρο
- Φυγόκεντρο
- Επωαστικό Θάλαμο
- Θάλαμο σταθερών συνθηκών
- Φορητά όργανα προσδιορισμού περιβαλλοντικών παραμέτρων

Εργαστήριο Εδαφολογίας

Το εργαστήριο Εδαφολογίας, διαθέτει πλήρη εξοπλισμό 30 θέσεων για την πρακτική εξάσκηση των προπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών, στη Διαχείριση Αγροοικοσυστημάτων και στην Εδαφολογία.

Ο εξοπλισμός του περιλαμβάνει:

- Συσκευή προσδιορισμού αζώτου κατά Kjeldahl
- Φορητά όργανα προσδιορισμού περιβαλλοντικών παραμέτρων
- Vortex
- Αναμικτήρες
- Δειγματολήπτης εδαφικού νερού
- Εδαφολήπτης αδιαταράχτου δείγματος
- Εδαφολήπτης διαταραγμένου δείγματος
- Εστία θερμάνσεως
- Εστία θερμάνσεως και αναμίξεως
- Μετρητής εδαφικής υγρασίας
- Υγρασιόμετρα
- Φασματοφωτόμετρο
- Φλογοφωτόμετρο
- Φορητό ΚΙΤ εδαφολογικών αναλύσεων

Εργαστήρια Πληροφορικής

Στο Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου λειτουργούν δύο εργαστήρια πληροφορικής τα οποία είναι εξοπλισμένα με υπολογιστικά συστήματα. Το Μικροϋπολογιστικό εργαστήριο και το Εργαστήριο Συστημάτων Γεωγραφικών Πληροφοριών.

Τα εργαστήρια παρέχουν την δυνατότητα 47 συνολικά θέσεων εργασίας (18 στο Μικροϋπολογιστικό και 29 στο εργαστήριο Σ.Γ.Π.) και είναι διαθέσιμα για προσωπική εργασία και για τη διεξαγωγή ασκήσεων, στο πλαίσιο της διδακτικής διαδικασίας σχετικών μαθημάτων. Ανά τακτά χρονικά διαστήματα δίνονται επίσης διαλέξεις και σεμινάρια για τη λειτουργία του Κέντρου και τη χρήση λογισμικού. Κάθε φοιτητής, εφοδιάζεται με κωδικό χρήσης για πρόσβαση στο διαδίκτυο και για ηλεκτρονική αλληλογραφία και παράλληλα διατίθεται γι' αυτόν/ήν, χώρος αποθήκευσης στον κεντρικό server.

Τα εργαστήρια είναι στη διάθεση των φοιτητών καθημερινά από τις 9:00 ως τις 21:00, εκτός Σαββάτου και Κυριακής. Κατά τις ώρες λειτουργίας τους εποπτεύονται από προσωπικό του κέντρου Η/Υ και υποψήφιους διδάκτορες, που είναι πάντα στην διάθεσή τους, για να επιλύσουν τυχόν προβλήματα.

4.3. Διαθέσιμες Ερευνητικές Υποδομές

Εργαστήριο Διαχείρισης Αποβλήτων

Αντικείμενο του Εργαστηρίου:

Το Εργαστήριο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΔΑ) χωρίζεται σε τρία τμήματα.

Στο Τμήμα Αποβλήτων οι ερευνητικές δραστηριότητες εστιάζονται στον προσδιορισμό ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών των αποβλήτων, στην καταγραφή εξέλιξης Συστημάτων Διαχείρισης Αποβλήτων, στη χωροθέτηση και σχεδίαση μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων, στην επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωσή τους καθώς και την παρακολούθηση και λειτουργία των μονάδων αυτών. Στην χρήση εργαλείων γραμμικού και ακέραιου προγραμματισμού για την οικονομική και περιβαλλοντική βελτιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης αποβλήτων, στις μαθηματικές προσομοιώσεις (modeling) περιβαλλοντικών συστημάτων. Στην Ανάλυση και σχεδιασμό στρατηγικών με στόχο την βελτιστοποίηση της περιβαλλοντικής επίδοσης των Συστημάτων Διαχείρισης Αποβλήτων (όπως στην περιβαλλοντική διαχείριση φορέων και επιχειρήσεων, ανάλυση κύκλου ζωής φυσικών πόρων, περιβαλλοντική σήμανση προϊόντων).

Το Τμήμα Επεξεργασίας Ελαιοκάρπου επικεντρώνεται στην επιστημονική παρακολούθηση λειτουργίας και την αξιολόγηση εναλλακτικών τεχνολογιών εξαγωγής ελαιολάδου και στην προώθηση της έρευνας για την ελαχιστοποίηση των ελαιουργικών αποβλήτων, καθώς και στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων και ενέργειας, στη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου ελαιολάδου και στην αξιοποίηση των παραπροϊόντων της διαδικασίας ελαιοπαραγωγής.

Το Τμήμα Περιβαλλοντικής Ακτινοβολίας εξετάζει την φυσική ραδιενέργεια (Ραδόνιο και τα θυγατρικά του, Φυσική ραδιενέργεια γήινου υποβάθρου, Κοσμική ακτινοβολία), καθώς και την διασπορά ραδιενεργών ισotόπων στο περιβάλλον. Επιπλέον, παρακολουθεί την μη-ιονίζουσα ακτινοβολία κυρίως από τις τηλεπικοινωνίες (κεραίες, κινητά, ραδιοσυχνότητες, κ.ά.) και το δίκτυο ηλεκτροδότησης.

Το Εργαστήριο στεγάζεται στο υπόγειο του Κτηρίου 'Ξενία Β' του Τμήματος Περιβάλλοντος στην Μυτιλήνη (ιστότοπος: <http://www3.aegean.gr/environment/eda/>).

Υφιστάμενη κατάσταση:

Το ΕΔΑ διαθέτει το παρακάτω εξοπλισμό ανάλυσης φυσικών, χημικών και βιολογικών παραμέτρων περιβάλλοντος και εξοπλισμό πειραματικών ανάλογα με τα τμήματα δραστηριοποίησης του:

Εργαστηριακός Εξοπλισμός

1. Τμήμα Διαχείρισης Αποβλήτων

Μετρητές Αερίων (Infrared Gas Analyser), GPS φορητό, TOXIMETER GAS DETECTOR, Φορητό Πεχάμετρο / Ιοντόμετρο, Φορητό Αγωγιμόμετρο, Φορητό Οξυγονόμετρο, COD Reactor, Φορητό φασματοφωτόμετρο, Εξοπλισμός για την μέτρηση του αναερόβιου και αερόβιου μεταβολισμού μικροοργανισμών στο έδαφος και σε υδατικά διαλύματα, Συσσκευή εκχύλισης Soxhlet 6 θέσεων, Αναλυτικός ηλεκτρονικός Ζυγός, Αποστακτήρας παραγωγής αφιονισμένου νερού, Στερεοσκόπιο, Δονητής Δοκιμαστικών Σωληναρίων, Θερμαινόμενος μαγνητικός αναδευτήρας, Τράπεζα ανάδευσης, Ξηραντήρας/Αφυγραντής, Εργαστηριακή συσκευή κομποστοποίησης

2. Τμήμα Επεξεργασίας Ελαιοκάρπου

Κλασικό σύστημα Υδραυλικής Πρέσας, Διφασικό σύστημα φυγοκέντρησης (decanter), Εκπυρνωτής Ελαιόκαρπου, Πλυντήριο Ελαιόκαρπου, Αποφυλλωτήριο Ελαιόκαρπου, Αναβατήριο Ελαιόκαρπου, Επιδαπέδιος ζυγός φορτίων, Επαγγελματικό πλυντήριο δίσκων, Χειροκίνητη πρέσα αποχυμωτής, Καταψύκτης, Αναλυτικός Ζυγός, Πυραντήριο, Shredder, Κλίβανος

3. Τμήμα Περιβαλλοντικής Ακτινοβολίας

Φορητός Ανιχνευτής Ραδιενέργειας συμπεριλαμβανόμενα τα μέρη Scintillation detector with NaI (TI) crystal., Photomultiplier tube base/Preamplifier, InSpector Multichannel Analyzer, Σετ ραδιενεργών πηγών βαθμονόμησης κλειστού τύπου.

Φορητός Μετρητής Ραδονίου, Ανιχνευτής Ραδιενέργειας GEIGER τύπος micro-Sievert.

Δύο πεδιόμετρα μέτρησης μη-ιονίζουσας ακτινοβολίας, το ένα στην περιοχή συχνοτήτων 15 Hz – 100 kHz και το άλλο στην 100 kHz – 3 GHz.

Εργαστήριο Διαχείρισης Βιοποικιλότητας

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται στη βιοποικιλότητα, στη θεωρητική οικολογία, στο σχεδιασμό και τη διατήρηση της φύσης και στην περιβαλλοντική πολιτική.

Εργαστηριακός Εξοπλισμός

- Στοιχειακός Αναλυτής Άνθρακα, Αζώτου, Θείου (LECO)
- Πλήρες Αυτοματοποιημένο Σύστημα Προσδιορισμού Αζώτου κατά Kjeldahl 6 Θέσεων
- Φασματομέτρο Ορατού-Υπεριώδους διπλής Δέσμης
- Σύστημα για την παραγωγή Υπερκάθαρου Νερού
- Θάλαμος σταθερών Συνθηκών
- Φούρνος Ξήρανσης
- Πυριαντήριο Μέγιστης Θερμοκρασίας 1000 °C
- Φυγόκεντρος
- Σύστημα Στερεοσκοπίου - video camera - monitor υψηλής ευκρίνειας - H/Y
- Μύλος Άλεσης
- 1 ψυγείο συντήρησης-κατάψυξης
- 4 καταψύκτες ποικίλων χωρητικότητας
- Πολλές συσκευές υποστήριξης αναλυτικής και ενόργανης χημείας (μετρητές pH, αναλυτικοί ζυγοί, μαγνητικοί αναδευτήρες, ανακινητήρες κλπ.)

Εξοπλισμός Πεδίου

- Φορητό Όργανο Μέτρησης Φωτοσύνθεσης LICOR
- Φορητός Μετρητής Φυλλικής Επιφάνειας
- Φορητός Μετρητής Χλωροφύλλης
- Φορητός μετρητής CO₂
- Συσκευή μέτρησης της Φωτοσυνθετικά Ενεργούς Ακτινοβολίας και του Δείκτη Φυλλικής Επιφάνειας
- Σύστημα Μέτρησης Εδαφικής Υγρασίας TDR με 32 αισθητήρες
- Μετεωρολογικοί σταθμοί
- Καταγραφικά Μικρομετεωρολογικών παραμέτρων
- Μετρητής Ύψους Λιβαδικών Φυτών (sward stick)
- Δειγματολήπτες εδάφους
- Συσκευή Αναρρόφησης VORTIS για Συλλογή Αρθροπόδων
- Εξοπλισμός παρατήρησης πουλιών (κιάλια, τηλεσκόπια κλπ.)
- Εξοπλισμός δακτυλίωσης πουλιών
- Παγίδες σύλληψης μικρών θηλαστικών
- Εξοπλισμός ραδιοπαρακολούθησης - τηλεμετρίας
- Λοιπός εξοπλισμός πεδίου (μετροταινίες, GPS κλπ.)

Εργαστήριο Διαχείρισης Ενέργειας

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται σε γενικά και ειδικά θέματα διαχείρισης των μετατροπών ενέργειας, στη διερεύνηση των σύνθετων σχέσεων μεταξύ ενέργειας και περιβάλλοντος, καθώς και στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων για τη βελτιωμένη λήψη αποφάσεων στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Εξοπλισμός

Το ΕΔΕ διαθέτει εξοπλισμό για μέτρηση μετεωρολογικών δεδομένων, για αξιολόγηση ηλιακού, αιολικού και γεωθερμικού δυναμικού, καθώς και για αξιολόγηση θερμικής συμπεριφοράς κτιρίων και διαδικασιών.

Πιο συγκεκριμένα στην ταράτσα του Κτιρίου Ξενία Β' υπάρχει εγκατεστημένος μετεωρολογικός ιστός με αισθητήρες μέτρησης ηλιακής ακτινοβολίας, ολικής, διάχυτης και άμεσης, υγρασιόμετρο, θερμόμετρο, καθώς και όργανο μέτρησης της ταχύτητας και διεύθυνσης του ανέμου. Ο σταθμός είναι συνδεδεμένος με αυτόματο καταγραφικό σύστημα στο χώρο του Εργαστηρίου και μπορεί να συλλέγει δεδομένα σε προγραμματιζόμενο χρονικό διάστημα.

Υπάρχουν επίσης όργανα πεδίου, όπως θερμοκάμερα λήψης υπέρυθρης φωτογραφίας και φιλμ, λουξόμετρο, ηλεκτρονικά θερμόμετρα, καθώς και συσκευές μέτρησης ηλεκτρικής έντασης και τάσης. Το εργαστήριο διαθέτει ακόμα 3 πανέλα φωτοβολταϊκών κυττάρων για μετρήσεις και έρευνα, καθώς και στοιχειώδες ηλεκτρονικό εργαστήριο.

Εργαστήριο Επιχειρησιακής Περιβαλλοντικής Πολιτικής & Διαχείρισης

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται σε θέματα Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Περιβαλλοντικής Επιχειρησιακής Διαχείρισης, Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Πιστοποίησης Οργανισμών και Επιχειρήσεων, Περιβαλλοντικής Λογιστικής, Περιβαλλοντικής Κοινωνιολογίας, Αξιολόγησης Περιβαλλοντικών Αναφορών Οργανισμών & Επιχειρήσεων, Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού με έμφαση σε Οργανισμούς και Επιχειρήσεις.

Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής & Επικοινωνίας

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται στην προστασία και ανάδειξη προστατευόμενων περιοχών, σε σχολικά προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση βάσει των απαιτήσεων των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην αξιολόγηση του υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, στην περιβαλλοντική εκπαίδευση στην Λέσβο, στην Ελλάδα και στον Κόσμο.

Εργαστήριο Ποιότητας Υδάτων & Αέρα

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου επικεντρώνονται στη διαχείριση νερών και αποβλήτων, στον έλεγχο ποιότητας νερών και ιζημάτων, στην επεξεργασία υγρών αποβλήτων, στην αέρια ρύπανση, καθώς και στις εφαρμογές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Εργαστηριακός Εξοπλισμός

A/A	Τεχνική	Τύπος Οργάνου	Προσδιοριζόμενες ουσίες
1	Σύστημα Υγρής Χρωματογραφίας με Ανιχνευτή Φασματομετρίας Μαζών (LC-MS)	Agilent 1100 Series LC/MSD Trap	Φυτοφάρμακα σε επιφανειακά/υπόγεια νερά
2	Σύστημα Υγρής Χρωματογραφίας Υψηλής Απόδοσης με Ανιχνευτή Συστοιχίας Φωτοδιόδων (HPLC-DAD)	Shimadzu LC-20 AD SPD - M20A	Φυτοφάρμακα σε περιβαλλοντικά δείγματα
3	Σύστημα Υγρής Χρωματογραφίας Υψηλής Απόδοσης με Ανιχνευτή Συστοιχίας Φωτοδιόδων (HPLC-DAD)	Varian LC 9012	Ουσίες που χρησιμοποιούνται σε υπαλοχρώματα
4	Σύστημα Αέριας Χρωματογραφίας με Φασματογράφο Μάζας και Εισαγωγή / Συμπυκνωτή (Purge & Trap GC-MS)	Agilent 5975C	VOCs σε επιφανειακά/υπόγεια νερά
5	Σύστημα Αέριας Χρωματογραφίας με Φασματογράφο Μάζας (GC-MS)	HP 5890 Series II	Ενδοκρινικοί διαταράκτες και φαρμακευτικές ενώσεις σε υγρά απόβλητα/λάσπες/οργανισμούς
6	Σύστημα Αέριας Χρωματογραφίας με Ανιχνευτή Σύλληψης Ηλεκτρονίων &	HP 5890 Series II	Οργανοχλωριωμένα και Οργανοφωσφορικά φυτοφάρμακα σε

	Ανιχνευτή Αζώτου/Φωσφόρου (GC-ECD/NPD)		επιφανειακά νερά/ ιζήματα/χρώματα
7	Σύστημα Αέριος Χρωματογραφίας με Ανιχνευτή Σύλληψης Ηλεκτρονίων (GC-ECD)	Agilent 6890N	Παραπροϊόντα χλωρίωσης σε πόσιμα νερά
8	Σύστημα Αέριος Χρωματογραφίας με Ανιχνευτή Ιοντισμού Φλόγας(GC-FID)	Fisons GC-8000 series	Οργανοκασσιτερικές ενώσεις σε νερά/ιζήματα/οργανισμούς
9	Φασματομετρία Ατομικής Απορρόφησης με Φλόγα και Ηλεκτροθερμαινόμενο Φούρνο Γραφίτη (FAAS - GFAAS)	Perkin Elmer 5100 ZL	Μέταλλα σε νερά/ιζήματα/οργανισμούς
10	Φασματομετρία Ατομικής Απορρόφησης Συνεχούς Έγχυσης για την Παραγωγή Υδριδίων (FIAS-HGAAS)	Perkin Elmer 5100 ZL	As, Hg, Se σε επιφανειακά νερά
11	Φασματομετρία Ατομικής Εκπομπής σε Επαγωγικά Συζευγμένο Πλάσμα Αργού (ICP-AES)	GBC Integra XM	Μέταλλα σε υγρά απόβλητα
12	Ιοντική Χρωματογραφία (IC)	Dionex ICS-3000	Ανιόντα/Κατιόντα σε περιβαλλοντικά δείγματα
13	Ανάλυση Ολικού Οργανικού και Ανόργανου Άνθρακα	Dohrmann DC 190	Δείγματα υγρών αποβλήτων/λασπών/ιζημάτων
14	Ανάλυση Κατανομής Μεγέθους Σωματιδίων	Mastersizer E Malvern	Κατανομή μεγέθους σωματιδίων σε αιωρήματα
15	Τοξικόμετρο	Microtox Model 500 Analyzer	Εκτίμηση τοξικότητας ρυπαντών και αποβλήτων
16	Φούρνος Μικροκυμάτων	Mars X press CEM	Χώνευση δειγμάτων για προσδιορισμό μετάλλων
17	Φούρνος Μικροκυμάτων	ETHos 1 Milestone	Εκχύλιση δειγμάτων για προσδιορισμό οργανικών ενώσεων
18	Συσκευή Υπερκαθαρού Νερού	Milipore	Παραγωγή υπερκαθαρού νερού τύπου Ι
19	Κατανομή Μεγέθους Σωματιδίων με Σάρωση Ηλεκτρικής Κινητικότητας	TSI SMPS 3034	Μέτρηση κατανομής μεγέθους σωματιδίων
20	Μέτρηση Συντελεστών Σκέδασης και Οπισθο-σκέδασης σε τρία μήκη κύματος	TSI nephelometer 3563	Μέτρηση του συντελεστή εξασθένησης αιωρούμενων σωματιδίων σε τρεις περιοχές του ορατού φάσματος
21	Δειγματοληψία Σωματιδίων 10 ευρώ μεγέθους	MOUDI impactor model 110	Συλλέκτης αιωρούμενων σωματιδίων συναρτήσει των διαμέτρων τους
22	Οπτικός Μετρητής Κατανομής Σωματιδίων	OPC Grimm model 1.108	Μέτρηση της αριθμητικής συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων συναρτήσει των διαμέτρων τους

23	Οπτικός Μετρητής Κατανομής Σωματιδίων	OPC Grimm model 1.105	Μέτρηση της αριθμητικής συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων συναρτήσει των διαμέτρων τους
24	Συνεχής Μέτρηση Συγκεντρώσεων SO ₂	Dasibi Model U.V. Fluorescence SO ₂ Analyzer	Μετρήσεις συγκεντρώσεων υποβάθρου SO ₂
25	Συνεχής Μέτρηση Συγκεντρώσεων NOX	Dasibi Model 2108 W/PERM Chemiluminescent Nitrogen Oxides Analyzer	Μετρήσεις συγκεντρώσεων υποβάθρου NOX
26	Συνεχής Μέτρηση Συγκεντρώσεων O ₃	Dasibi Model 1008-RS U.V. Photometric Ozone Analyzer	Μετρήσεις συγκεντρώσεων υποβάθρου O ₃

Εργαστήριο Τηλεπισκόπησης

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται στην εφαρμογή της χρήσης δορυφορικών εικόνων για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, στην αέρια ρύπανση, στην κατασκευή χαρτών, στην εκτίμηση της παραγωγής γεωργικών οικοσυστημάτων, στο σχεδιασμό λιμενικών έργων.

Εξοπλισμός

- Erdas Imagine (10-licenses),
- ArcGis (25-licenses).
- Geomedia (11-licenses)
- IDRISI - 32 (11-licenses)
- Visual Studio (11-licenses)
- Photomodeler (1-license)
- Autocad (1-license)

Άλλα μηχανήματα του εργαστηρίου είναι:

- Ραδιοφασματομέτρα, μηχανήματα φωτογραμμετρίας και φωτοερμηνείας.
- Το σύστημα ψηφιακής Φωτογραμμετρίας της Intergraph μαζί με όλα τα λογισμικά για Τηλεπισκόπηση και ΓΣΠ.
- Συστήματα τοπογραφίας με πυξίδες, ολικό σταθμό και αρκετά GPS.
- Τρεις ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές με υψηλή ανάλυση και με βαθμονόμηση
- Μία ψηφιακή μηχανή βίντεο στο θερμικό υπέρυθρο

Εργαστήριο Τοπικής & Νησιωτικής Ανάπτυξης

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται σε θέματα ανάπτυξης τουρισμού και περιβάλλοντος, τοπικής ανάπτυξης και σχεδιασμού και στην επεξεργασία μοντέλου για την αειφόρο νησιωτική ανάπτυξη και την αντίστοιχη διαχείριση νησιωτικού χώρου.

Εργαστήριο Υδατικών Οικοσυστημάτων

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται στην ανάπτυξη μεθοδολογιών για την εκτίμηση της ποιότητας του νερού παράκτιων περιοχών, στην κατανόηση και ποσοτική περιγραφή των μικροβιακών διεργασιών στο θαλάσσιο ευτροφισμό, στην ανάπτυξη μεθόδων χωρικής ανάλυσης και τηλεπισκόπησης, στη μελέτη και ποσοτική εκτίμηση της συμβολής των γεωργικών λιπασμάτων στον παράκτιο ευτροφισμό.

Εργαστήριο Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου εστιάζονται στην ανάλυση και το σχεδιασμό του δομημένου περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη των ανθρώπινων οικισμών, στη χωρική και περιφερειακή ανάλυση, στη χωροταξία και στην πολιτική και διαχείριση περιοχών ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

Εργαστήριο Εφαρμοσμένων Οικονομικών του Περιβάλλοντος

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του εργαστηρίου επικεντρώνονται στην πολιτική για την προστασία της βιοποικιλότητας, στην οικονομικά αξιολόγηση των οικοσυστημάτων, στις θεσμικές και κοινωνικές προσαρμογές για την αντιμετώπιση σφαιρικών περιβαλλοντικών αλλαγών, στις περιβαλλοντικές στατιστικές και τους δείκτες βιωσιμότητας, στην ανάλυση και διαχείριση κινδύνου.